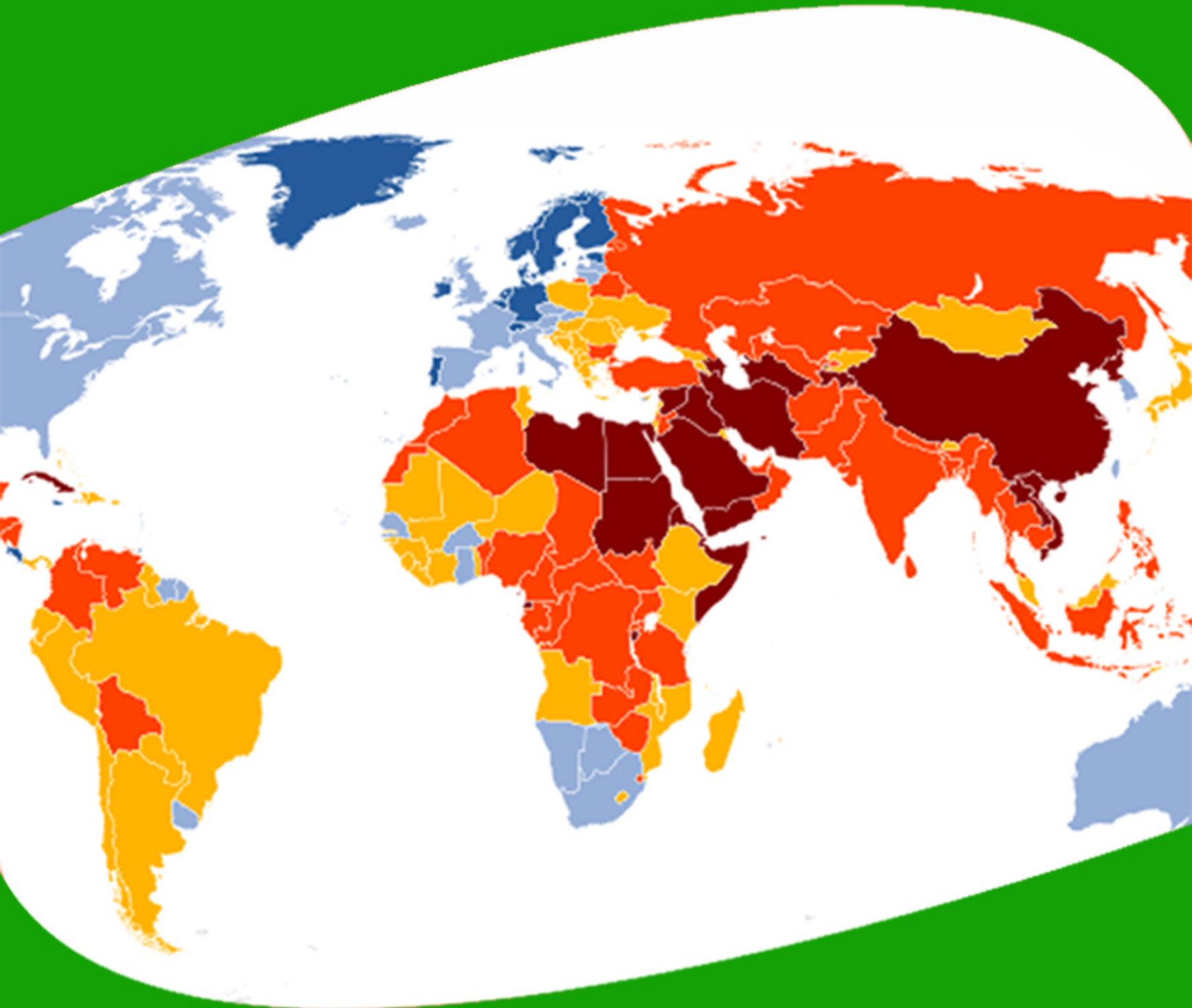

วารสารวิชาการผลประโยชน์แห่งชาติ National Interest

ปีที่ 1 ฉบับที่ 3 : กุมภาพันธ์ 2564 – เมษายน 2564

ISSN : 2730-2393

วารสารวิชาการผลประโยชน์แห่งชาติ National Interest

List of editors of the National Interest Journal

1. Consultant

- 1.1 Kaewsun Atibodhi ,Foundation for Thailand 21 century ,Thailand
- 1.2 Dr. Apichart Thongyu ,Foundation for Thailand 21 century , Thailand

2. Journal editor

- 2.1. Associate Professor Dr. Shinasak Suwan-achariya ,Thaksin University , Thailand

3.The editorial board

- 3.1 Professor Emeritus Dr. Paitoon Sinlarat ,Dhurakij Pundit University, Thailand
- 3.2 Professor Narong Jaihan, Thammasat University, Thailand
- 3.3 Associate Professor Dr. Weera Boonjing, King Mongkut's Institute of Technology
Ladkrabang ,Thailand
- 3.4 Associate Professor Dr. Suchada Nantachai, Kasetsart University , Thailand
- 3.5 Associate Professor Dr. Panyaphon Horata, Khon Kaen University , Thailand
- 3.6 Assistant Professor Dr. Chumphon Poolpatatcheewin, Chulalongkorn University , Thailand
- 3.7 Assistant Professor Dr. Saran Inthakosoom, King Mongkut's Institute of Technology
Ladkrabang Lat Krabang , Thailand
- 3.8 Assistant Professor Dr. Anuvat Songsom, Thaksin University, Thailand
- 3.9 Professor . Dr. Nataliaa Pavlikha (Lesya Ukrainka Eastern European National University)
,Ukraine
- 3.10 Professor . Dr. Valentin Yakushik (National University of Life and Environmental
Sciences of Ukraine) ,Ukraine
- 3.11 Associate Professor Doctor.Ganna Duginets (Kyiv National University of Trades and
Economics ,Kyiv Ukraine) , Ukraine
- 3.12 Assistant Professor Doctor.Ivan Savchuk(National Defense University of Ukraine name
after Ivan Cherniakhovskyi) , Ukraine

4.Editorial secretary

- 4.1 Dr. Jakkrit Siririn, Technology Promotion Association (Thailand-Japan) , Thailand

บทบรรณาธิการ

วารสารวิชาการผลประโยชน์แห่งชาติฉบับที่ 3 อยู่ในช่วงของการแพร่ระบาดของไวรัส COVID-19 ระลอก 3 ตรงกับเทศกาลปีใหม่ไทย และเหตุการณ์ที่สำคัญของโลก คือวันที่กองทัพแดงได้ชัยชนะต่อกองทัพนาซี ซึ่งเป็นการปิดฉากสงครามโลกครั้งที่ 2 (9 พฤษภาคม) อันนำไปสู่การก่อเกิดสงครามเย็นในเวลาต่อมา ที่เป็นการแบ่งโลกออกเป็นสองขั้วคือสหรัฐอเมริกากับสหภาพโซเวียต โดยแต่ละประเทศในโลก ต่างได้เลือกสังกัดขั้วที่ขึ้นกับมุมมองของผู้นำชาติในเวลานั้น โดยจุดมุ่งหมายที่สำคัญก็คือ ต้องการอธิปไตยของตนเอง และวิธีการสร้างชาติของตนเองตามภูมิรัฐศาสตร์ของประเทศที่เปลี่ยนไป

ดังที่ทราบกันดีถึงจุดมุ่งหมายของวารสารนี้ คือการสร้าง และค้นหาความรู้ใหม่ ๆ ทางวิชาการด้านภูมิรัฐศาสตร์ ภูมิเศรษฐกิจ นวัตกรรมด้านต่าง ๆ ให้แก่สังคม และเพื่อเป็นสื่อกลางในการติดตามความก้าวหน้าในแวดวงวิชาการทั้ง 3 ด้านดังกล่าว โดยเฉพาะอย่างยิ่งวารสารฯ ได้ให้ความสำคัญกับการรักษาผลประโยชน์ของชาติ และรู้เท่าทันสำหรับการปรับตัวในเงื่อนไขใหม่หลัง COVID-19

บทความในวารสารฉบับนี้มีจำนวนทั้งสิ้น 7 เรื่อง โดยได้รับความร่วมมือจากเอกอัครราชทูตสาธารณรัฐแองโกลาประจำประเทศไทยได้รับการรับรองจากไทยและมาเลเซียร่วมกัน ได้ให้สัมภาษณ์ถึงภาพรวมที่ชัดเจนของประวัติศาสตร์แองโกลาหลากหลายแง่มุม ตั้งแต่ทศวรรษ 1960 จนถึงปัจจุบัน มีการเน้นเป็นพิเศษเกี่ยวกับวิถีผู้สื่อสารภายในปี 1970 และผลกระทบของสงครามเย็นต่อการเมืองของแองโกลา โดยเฉพาะอย่างยิ่ง บทบาทในฐานะผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่สำคัญในกระบวนการสร้างสันติภาพ และเสถียรภาพในแอฟริกา เป็นบทสัมภาษณ์ที่น่าสนใจเป็นอย่างมาก เพราะเป็นครั้งแรกที่วารสารวิชาการได้มีโอกาสสัมภาษณ์ตัวแทนอำนาจรัฐโดยตรงผ่านการวิเคราะห์เชิงรับรู้ และไตร่ตรองถึงความท้าทาย และโอกาสในอดีต ปัจจุบัน และอนาคตสำหรับแองโกลา

สำหรับบทความวิชาการอีก 6 บทความ มาจากเครือข่ายนักวิชาการ และนักวิจัยจากยูเครน อุซเบกิสถาน และคาซัคสถาน จำนวน 4 เรื่อง ที่เกี่ยวข้องกับการสร้างชาติตามภูมิรัฐศาสตร์ และเส้นทางการค้าที่เปลี่ยนแปลง ความสัมพันธ์ของชาติพันธุ์หลังสงครามเย็น และการก่อตัวของรัฐใหม่หลังยุคโซเวียต รวมถึงการฟื้นฟูเมืองหลวงให้ทันสมัยตามวัฏจักรเศรษฐกิจที่เกิดขึ้นในเมือง การแชร์ประสบการณ์ร่วมสมัยในการนำเสนอความเท่าเทียมทางเพศในภาคอุตสาหกรรมของเศรษฐกิจของประเทศ โดยได้รับความร่วมมือจากผู้เชี่ยวชาญขององค์กรพัฒนาเอกชนยูเครน Poruch และได้รับการสนับสนุนทางการเงินจากโครงการความมั่นคงด้านพลังงานของ USAID จะเห็นได้ว่าบทความในลักษณะนี้ค่อนข้างขาดแคลนในแวดวงวิชาการของไทยที่ “วารสารวิชาการผลประโยชน์แห่งชาติ” ได้จัดสรรนำเสนอผ่านความร่วมมือจากหลากหลายนักวิชาการผู้มีประสบการณ์

บรรณาธิการหวังเป็นอย่างยิ่งว่า ผู้อ่านจะได้รับความรู้ในกระแสน้ำของการเปลี่ยนแปลง โดยเฉพาะอย่างยิ่ง สถานการณ์โลก ตั้งแต่ยุคสงครามเย็น จนถึงยุคการสร้างชาติใหม่ตามภูมิรัฐศาสตร์ และภูมิเศรษฐกิจที่กำลังเปลี่ยนแปลงนี้

บรรณาธิการหวังเป็นอย่างยิ่งว่าวารสารของเราฉบับนี้ จะมีส่วนต่อ ยอดความคิด และ
นำเสนอวิธีคิดแบบใหม่ตามภูมิทัศน์ที่เปลี่ยนไป เพื่อการตั้งคำถามที่มีความชัดเจน และแหลมคมมาก
ยิ่งขึ้น เพื่อให้เกิดการถกเถียงในทางวิชาการอย่างสร้างสรรค์ อันจะช่วยให้เกิดมุมมองใหม่ ๆ ในทาง
วิชาการต่อไป

รองศาสตราจารย์ ดร.ชินสัคค สุวรรณอัจฉริย
บรรณาธิการวารสารวิชาการผลประโยชน์แห่งชาติ

บทสัมภาษณ์ (Interview)

ANGOLA TOWARDS DEVELOPMENT: NOW IS THE TIME TO INVEST

Manuel Eduardo Bravo and Valentin Yakushik

1

บทความวิชาการ(Academic Articles)

Modern revitalization of Kyiv

Sergey Zapotskiy and V. Zapototska

12

Ethnic Policy Model of Republic of Uzbekistan

Ravshan Nazarov

19

**The New Silk Road – One Belt One Road and the Republic of Kazakhstan:
Geopolitics, geoeconomics and national and geopolitical identity aspects**

Shynghys Riakhanov

31

The state of gender equality in the energy sector in Ukraine

Svitlana Garashchenko

40

Why do young entrepreneurs need to be alert the Disruption Era

Jakkrit Siririn

49

นวัตกรรมแผนที่: กรณีศึกษาเมืองข้าว-เมืองปลา (รังสิต-ธัญบุรี-มีนบุรี)

อรรดพล สาดัม

55

ANGOLA TOWARDS DEVELOPMENT: NOW IS THE TIME TO INVEST

Manuel Eduardo Bravo

mbravo@diplomats.com

the Ambassador of the Republic of Angola to India, concurrently accredited to Thailand & Malaysia

Valentin Yakushik

yakushik@hotmail.com

Professor of the National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine

ABSTRACT

From the interview of Manuel Eduardo Bravo, Ambassador of the Republic of Angola to India, concurrently accredited to Thailand & Malaysia, given to Professor Valentin Yakushik, the readers will get a distinct overview of the multifaceted history of Angola since the 1960s up to the present. Special emphasis has been laid on the trajectory to the Independence in 1975 and, subsequently, on the measures undertaken towards peace, security and stability in Angola and in Southern Africa.

The interview provides an insight into the evolution of Angola over the last six decades and the impact of the Cold War on the Angolan polity. Besides, it offers a perceptive and reflective analysis of the past, present and future challenges and prospects for Angola and its role as a critical stakeholder in the process of building peace and stability in Africa. To conclude the interview, Ambassador Bravo makes a persuasive case that private investments from all over the world, particularly from India and South-East Asia, would be welcome and paramount in the ongoing diversification of the Angolan economy.

KEYWORDS: Angola, Politically stable country, Opening to private investments.

Received: 26/04/2021

Revised : 1/05/2021

Accepted: 3/05/2021

Manuel Eduardo Bravo

mbravo@diplomats.com

*the Ambassador of the Republic of Angola
to India, concurrently accredited to
Thailand & Malaysia*

Interview with Manuel Eduardo Bravo, the Ambassador of the Republic of Angola to India, concurrently accredited to Thailand & Malaysia (the interviewer – Valentin Yakushik, Professor of the National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine, member of the editorial board of “National Interest International Academic Journal,” Thailand).

Prof. Yakushik: We know each other for more than 40 years, since the time I was a young lecturer and you were an Angolan student at Kiev State University in the capital of Ukraine, then one of the republics of the USSR. You have obtained two Master Degrees with distinction: LL.M. in International Law at Kiev State University, in 1982, and an MA in Diplomatic Studies at the Diplomatic Academy of London, University of Westminster, in 1993.

You have had a wonderful professional career as an Angolan international lawyer and diplomat: having started at the Ministry of External Relations as an Assistant to the Africa and Middle East Directorate (1982–1985), then you were successively assigned as Deputy Director and Director of the Minister’s Office (1985–1991), Director-General for Legal and Consular Affairs (1999–2001), and as Senior Diplomatic Assistant to the Presidency of the Republic of Angola (2001–2011). Since 2012, you have been the Ambassador of Angola to India [1], concurrently accredited to Thailand [2] and Malaysia [3].

Having had a cursory glance at your professional profile, I realize that you have several publications within your main research areas of interest, namely public international law, geopolitics, political science, multilateralism, theories of positive peace and transformational leadership. I have come across collective books edited by yourself, such as *Angola: Transition to Peace, Reconciliation and Development* [4], not to mention articles in journals and newspapers, inter alia: *The Trajectory of Angola’s Admission to the United Nations*, in *Novo Jornal*, 27 November 2020; Agostinho Neto and

Realpolitik, in Novo Jornal, 21-28 September 2018; Remembering Afonso Van-Dúnem Mbinda, in Novo Jornal, 02-09 December 2016; Asian Tigers' Path, in Novo Jornal, 22 July 2011; Special Relationship between Angola and South Africa, in Novo Jornal, 25 March 2011; Memories of Anatoly Dobrynin, in Semanário Angolense, 8 May 2010; Brief Consideration on the Use of the Diplomatic Bag and International Practice, in Semanário Angolense, 11-18 June 2005; and Reflections on War Reparations due to Angola by South Africa, in Jornal de Angola, 26 March 2005.

I would really like that you, from the height of your deep and varied political, administrative and academic experience, answer some questions that would interest not only me, but, I am sure, a wide international audience as well. Our academic journal tries to combine both approaches – analysis of pragmatic (practical) issues and working out theoretical (conceptual) background for better understanding of geopolitical and national problems. So, in my questions and your responses, we shall keep in mind these dual optics. Let me start with the following question:

What is the specificity, and maybe even the uniqueness of Angolan political experience as a country and as a state? What are the major features of nation-building in Angola?

Amb. Bravo: The uniqueness of Angolan political experience as a country and as a State stems even from the multicentennial colonial yoke Angolans had been subjugated to. Angola is about 5 times bigger than the UK and 14 times the size of Portugal. It has an abundance of natural and hydro resources, besides its rich flora and fauna. No wonder Angola was considered the jewel of the Portuguese colonial empire, an empire which resisted and refused to abide by the 1960 United Nations Declaration on the Granting of Independence to Colonial Countries and Peoples.

In view of the colonial power's unwillingness either to voluntarily concede the self-determination and independence to Angola, or to entertain dialogue with the then three National Liberation Movements, the latter opted for an armed struggle of national liberation, which broke out in 1961 and ended in 1974, following the Carnation Revolution occurred in Portugal in April 1974. Dishearteningly, throughout the 14 years of the anti-colonial war, the nationalist forces were unable to unite for the common purpose of combating the colonialism. Apart from being a cross that Angola carries even today, the egocentric disunity between the Liberation Movements turned out to be a feature of nation-building in the contemporary Angola. Besides, it bred the ensuing civil war which broke out prior and after the proclamation of the independence by the poet-president Agostinho Neto, on 11 November 1975. In his intemporal song "O guerrilheiro / The freedom fighter," David Zé, an iconic singer-songwriter of the 1960s-1970s, captured the bad omen of the ontological and deep-seated discord within the national liberation *troika*: as the song goes "a união dos Movimentos [de Libertação Nacional] se fosse feita na prática a reacção não passaria / if the unity among the Movements [of National Liberation] were put into practice, reactionaries would not be successful."

Prof. Yakushik: In the 1970s, the world experienced one of the highlights of the Cold War. **How did the Cold War environment affect the founding and the process of state-building in Angola?**

Amb. Bravo: Indeed, in mid-1970s, the Cold War was at one of its peak. Angola had been the main substrate for that high noon between the West and the East camps, led by the USA and the Soviet Union respectively. In fact, the geopolitical tense atmosphere of mid-1970s, which we witnessed first-hand in Huambo, Cuanza Sul, Luanda and Cuando Cubango, was somehow comparable to the one of the early 1960s, opposing the administrations Kennedy and Khrushchev due to the Bay of Pigs invasion and the Cuban missile crisis. It is no wonder that, as the veteran Soviet diplomat Anatoly Dobrynin put it, Angola became a cockpit of the Cold War. We couldn't agree more with Dobrynin whom I had the pleasure of interacting with in Moscow, in March 1987. In fact, Angola became such a Cold War's cockpit that throughout Jimmy Carter's administration, a US-Soviet bilateral commercial commission reached a temporary impasse, due to the so-called "Soviet involvement in Angola." The geostrategist Zbigniew Brzezinski wrote about it in his 1983 Memoirs. Undoubtedly, the impact of the Cold War on Angola was self-evident all along, from the 1960s up to the kick-start of *perestroika*: the MPLA, the political force which proclaimed the independence and ruled Angola since, was politico-militarily sustained by the Soviet Union and Cuba, while the other two political forces were supported by the US and the apartheid regime. In a nutshell, the impact of the Cold War in Angola was tremendous all along. The scenario couldn't have been different. Why? Because, as Georgi Arbatov, an eminent Americanist and political scientist, (whom, in 1980, I had the pleasure to meet at his think tank in Moscow) wrote: by supporting the National Liberation Movements, the Soviet Union internationalised regional crises and made them part of the Cold War.

Prof. Yakushik: According to you, how did *perestroika* impact in ending the civil war in Angola?

Amb. Bravo: No doubt about its positive impact. The advent of Gorbachev's *perestroika* led to a New Thinking that reflected on the de-ideologisation of the Soviet foreign policy. As a result of the de-ideologisation, the US and the Soviet Union came to terms with each other as far as ending nuclear arms race and settlement of regional conflicts were concerned. In this context, in the late 1980s, the Reagan administration and Gorbachev advanced the process of terminating the Cold War. This impulse of cooperative disengagement by the then superpowers facilitated the settlement of civil war in Angola and paved the way for the independence of Namibia and the fall of the regime of apartheid in South Africa. Clearly, the US-Soviet engagement with settling regional conflicts was such that the topic of Southern African conflict, whose epicentre was Angola, was a salient feature of the US-Soviet dialogue at the Washington (1987) and Moscow (1988) Summits, co-chaired by Reagan and Gorbachev.

Prof. Yakushik: What are the major stages in socio-political development of independent Angola?

Amb. Bravo: As I mentioned earlier, Angolans conquered their independence as a result of a liberation struggle, which counted on an overt Soviet strategic support. I use the word strategic as the support to the National Liberation Movements was based on a strategy devised by Khrushchev administration, in the early 1960s. You may recall that during the 1961 Vienna summit between Khrushchev and John Kennedy (JFK), Khrushchev emphasised the fairness of Angola's national liberation war. At that time, the anti-colonial war had already broken out in February 1961 and JFK was privy to the situation in Angola. In April 1961, he happened to interact with Holden Roberto, an iconic nationalist leader.

Against this background, JFK went along with Khrushchev's point of expressing support and solidarity vis-à-vis the Angola's liberation struggle. Not surprisingly, the Soviet support turned out to provide the perfect springboard to the socialist option in Angola and other countries in Africa and elsewhere. Indeed, a centrally-planned economy aligned with the one-party socialist orientation embodied the first major stage of governance in Angola, spanning from 1975 up to 1991. By the way, in 1991, India also abandoned the system of planned economy and started its journey of economic liberalisation captained at that time by the then Prime Minister Narasimha Rao and Finance Minister Manmohan Singh.

Going back to your question, another stage of socio-political development began in 1991-1992. The tone of this major stage was set by the 1991 peace accords signed by the Angolan government and UNITA, in Bicesse-Portugal, under the aegis of Portugal, the Soviet Union and the US. The signing of these peace accords paved the way for the adoption of the 1992 Constitution which enshrined a market economy system and a multi-party system on the basis of which multi-party elections were held for the first time in Angola in September 1992.

Prof. Yakushik: Planned economies and one-party societies (or societies with a hegemonic political party) are hallmarks of the majority of socialist and socialism-oriented countries. **Would it be fair to say that the 1992 Constitution sounded the death knell of socialism-building in Angola?**

Amb. Bravo: Well, it seems that the 1992 Constitution, and thereafter, the 2010 Constitution, signalled Angola's divorce from socialist path, rather than its obituary. Clearly, pure socialism, the scientific socialism based on the Marxist-Leninist doctrine did not live up to its expectations in Angola and in many other countries that embraced socialist ideology since the 1960s. Although there was a 40-years Cold War won by the West, one has to admit that in Africa the political leaders, the political parties and the thinking elites in the socialism-oriented countries did not walk the talk. On the whole, they didn't rise up to the challenge of making the aspirations of development, prosperity and freedom come true, as it was and is preached. The million-dollar question frequently asked is if the socialist socio-economic system is adaptable to Africa? The eminent

Ghanaian economist George Ayittey would solidly argue that socialism failed in Africa because it is alien to indigenous African culture as free trade and free market were practiced before colonialists arrived in Africa.

Prof. Yakushik: Are you aware of any success stories of socialism, be it pure or hybrid, in other geographies other than Africa?

Amb. Bravo: Of course. We have to take our hat off to a handful of developing countries in Asia which have been successful in following a kind of hybrid socialism. They have been making visible strides in disempoverishment, development and prosperity. This is why I previously mentioned that I didn't write off yet the obituary of socialism, be it in Africa or elsewhere. For whatever it's worth, my perception is that a functioning, hybrid and democratic socialism, adapted to historical concrete realities of the nations, can see the light of day across geographies of the world, should their leaderships so choose. A key to reach this desideratum is the observance of the quadrinomial "rule of law – international law – independent judiciary – good governance." In fact, the common denominator should be the following: the accession to power shouldn't be an end in itself but a means to build humanized, harmonious and prosperous societies, based on positive peace in the Galtungian perspective.

At the end of the day, as Kishore Mahbubani, a renowned Singaporean global public intellectual put it, "good governance is not associated with any single political system or ideology. It is associated with the willingness and ability of the government to develop economic, social and administrative systems that are resilient enough to handle the challenges brought about in the new economic era..." I couldn't agree more with Mahbubani's assertion.

Prof. Yakushik: We know that in the contemporary world there is no longer such an acute bipolar confrontation as it was before the collapse of the Soviet Union and the socialist bloc in Europe and North Eurasia. However, at the same time, the exacerbation of the global confrontation between the West and China, and in particular, in Africa, is clearly manifested. New influential powers are emerging not only at the regional but also at the global level (for example, India and Turkey).

In addition, it seems that there is a very important factor in the life of every country in the modern multi-polar, pluralistic world – a country's pertinence to a particular cultural, civilizational community of nations. After all, it is well known what a significant role is played by The [British] Commonwealth (the community of English-speaking nations), the *Francophonie*, various associations of Arab and Muslim countries, as well as of Turkic-speaking nations.

In this complex, multi-layer and multi-component context, it will of course be interesting to know what is the geopolitical, geo-economic and geo-cultural positioning of Angola?

Amb. Bravo: You are absolutely right. The world is increasingly experiencing greater multipolarity and plurilateralism, as a result of an à la carte use of multilateralism. Countries like India, Indonesia, Iran, China, Russia and Turkey, for example, stand out as rising emerging poles of power as a consequence of new geopolitical dynamics. In this exercise of multipolarity and plurilateralism are emerging or solidifying new platforms and concepts such as the Indo-Pacific, Quadrilateral Security Dialog (QUAD), Regional Comprehensive Economic Partnership (RCEP) and Ghana-headquartered African Continental Free Trade Area (AfCFTA). I truly believe that Africa has a critical role to play in the rising multipolar world: if led by strategic perspicacity, putting the interests of the peoples above all else, the African regional group has full potential to become a pole, a voice that matters in the world's geo-economic equation. Significantly, at the Raisina Dialogue 2021, the Indian Foreign Minister, Dr Jaishankar, emphasised that the world will not be multipolar until the rise of Africa actually takes place.

Tellingly, today's reality of multipolarity somehow corresponds to the 1964 prediction of Karl Deutsch and David Singer. It envisaged a multipolar international system as a guarantee for a greater stability in the world as opposite to bipolar world order, whose degree of instability "appears to be substantially greater."

Prof. Yakushik: What about the positioning of the geo-political/economical dimensions of Angola in Africa?

Amb. Bravo: The dynamics of the geo-dimensions mentioned in your question have always intersected and informed the Angolan foreign policy. As you know, Angola is geographically located in Central and Southern Africa and is a founding member of the Gabon-headquartered Economic Community of Central African States (ECCAS), the Luanda-headquartered Gulf of Guinea Commission (GGC) and the Botswana-headquartered Southern African Development Community (SADC). As such, Angola is an important and pro-active stakeholder of peace-making, peace-keeping and peace-building enterprises in sub-Saharan Africa. In this ambit, in January 2021, Angola hosted and presided over a mini-summit of the International Conference on the Great Lakes Region (ICGLR) dedicated to the political and security situation in the Central African Republic. The summit urged the Central African government to create an environment favourable to peace and national reconciliation and encouraged all stakeholders to operationalize the Truth, Justice, Reparations and Reconciliation Commission. Likewise, in 2017-2018, Angolan peacekeepers serving with SADC Preventive Mission played a critical role in restoring law and order in Lesotho, a brotherly and friendly country. In the same vein, in August 2019, the African Union praised president João Lourenço for having been instrumental in facilitating dialogue and normalisation of bilateral relations between Rwanda and Uganda.

Prof. Yakushik: What about the geo-cultural dimension? Does it matter in the foreign policy making of Angola?

Amb. Bravo: Absolutely. In 2015, under the initiative of Angola, the African Union institutionalised the Pan-African Forum for the Culture of Peace, which is held every two years. Late this year, the second Biennale of Luanda will take place, in partnership with UNESCO and the African Union. Such events are always an opportunity for the African countries and their diasporas to showcase the richness of their cultural diversity and maintain dialogues about peace, freedom and development.

Prof. Yakushik: As far as I understand, some African countries are distancing themselves from the long-standing cultural and linguistic (and, apparently, as a consequence of this, geopolitical) tradition. For example, Mozambique has joined *The Commonwealth* (in 1995), as well as Rwanda (which has even adopted English as an official language since joining this organisation in 2009). The status of English language is strengthened in Madagascar.

How are you doing in Angola in this respect? Are there any tendencies towards a departure from some elements of the traditional self-identification and positioning in the global world?

Amb. Bravo: As a matter of fact, the hat of distancing from Portuguese speaking countries doesn't fit Angola which is a founding and pro-active member of the Community of Portuguese Language Countries (CPLP). As you are aware, this Community is made up by nine full Portuguese-speaking members from four continents, besides associated observers, such as UK, Japan, Turkey, France and Senegal, to cite but a few. By the way, in the second half of 2021, Angola is going to host a Heads of State CPLP Summit, during which an Agreement on Mobility may be approved. As far as Angola's accession to the Commonwealth and Francophonie is concerned, let's recall the following passage from president João Lourenço's 2018 interview: "Angola is surrounded, not by Portuguese-speaking countries, but by French-speaking countries and English-speaking countries. Therefore, don't be surprised that we are going to apply now to join the Francophonie and that, in a few days, we will also submit a membership application to the Commonwealth." Since this interview, the Angolan government presented its candidacy for joining both organisations. The Coronavirus pandemic constraints have impeded holding presential diplomatic gatherings but I guess that, in a couple of years or so, Angola will definitely be affiliated as a full member to the Francophonie and the Commonwealth.

Prof. Yakushik: And if I may put it this way, what are the priority partners of your State? (Among other states, organizations and, probably, corporations.)

Amb. Bravo: Among the current or emerging priority partners stand out the member states of SADC, ECCAS, CPLP and ICGLR, whose rotating chairperson is now the head of state of Angola. The same pattern applies to countries such as Algeria, China, Egypt, India, Russia, USA, besides EU members like France, Germany, Italy, Spain, UK, and the Gulf countries. But there are, naturally, other countries. This is just a glimpse of a myriad of countries with which Angola has established or is establishing friendly relations of cooperation and/or strategic partnerships. As regards to international organisations, Angola attaches great importance to the United Nations, the Organization of African, Caribbean and Pacific States, and the African Union. An Angolan Commissioner is responsible for the portfolio of rural economy and agriculture in the African Union, while another Angolan diplomat chairs the International Law Commission of the organisation. The European Union is another multilateral platform which is dear to my country. Not too long ago, in September 2020, if my memory serves me well, Angola and the EU held a ministerial meeting. One of the main takeaways of that meeting was the launch of a roadmap designed to set up a partnership on security and defence. Due to its prestige and capabilities in the domain of security and defence, Angola may participate in EU's missions and operations of common security and defence policy, namely in the Gulf of Guinea.

Prof. Yakushik: What are the sub-regions organizations in Africa which have greater weight, which revolves around the formulation and implementation of the foreign policy of Angola?

Amb. Bravo: The sub-regional platforms that matter most to the pendulum of the foreign policy of Angola and to its diplomatic priorities and approaches are the ECCAS, whose Commission is currently led by an Angolan diplomat. The other one is the ICGLR, whose executive secretariat is led by another Angolan diplomat. Last, but not the least is the SADC which evolved in the first phase as Southern African Development Coordination Conference (SADCC). Its genesis is interlaced with the organization of the Front Line States (FLS), which is a brainchild of president Agostinho Neto who, in 1977, proposed its creation to his counterparts in Southern Africa. This explains the deep political and emotional bonds which link Angola to SADC. You may recall that at that epoch, the 1970s and first half of the 1980s, the existential challenge in Southern Africa was to combat and eradicate the ferocious apartheid regime and liberate the peoples of Namibia and South Africa.

Understandably, there are plenty of commonalities among the three organizations: it is worth highlighting the goals of peace, security and development within and among the member states, not to mention the strategic plans and action plans of development that each sub-regional platform approves at the highest levels.

Prof. Yakushik: As the Ambassador of Angola to India and Thailand and to several other countries of the region, what are your views about the economic, political and cultural role of the region of South and Southeast Asia for your country (Angola), and for sub-

Saharan Africa? What are the prospects for mutually beneficial cooperation between Angola and the countries of this region? Are there any obstacles to this? And if so, how to overcome them?

Amb. Bravo: Angola-India ties go back to the 1960s when Angola's national liberation struggle benefitted from India's support and solidarity. The bilateral cooperation is vibrant, but has yet to attain its cruise speed. Oil continues to have a bearing on the trade relations that Angola entertains with India and Thailand. For example, in 2020, Angola exported 446.39 million barrels of oil and the three main countries of destination were China (71.07%), India (5.87%) and Thailand (4.34%). The challenges and the prospects have to evolve from a buyer-seller relationship to a strategic and diversified cooperation. I am optimistic that Angola and friendly Southeast Asian countries like India, Thailand, Malaysia, Nepal, Bangladesh, Sri Lanka, Maldives and others, will rise up to the challenge of diversifying and strengthening this cooperation. By the way, India's support to its industrialists to invest in Africa is one of the principles guiding India's engagement with Africa. Should this principle be put into practice, as I expect it to, it will provide added value to the Indo-Angolan cooperation.

Prof. Yakushik: At the end of our conversation, could you indicate what, in your opinion, are the main current challenges for Angola, both domestically and internationally?

Amb. Bravo: As you are aware, since 2017, Angola is under a new ruling political dispensation. Its flagship policy is an ongoing crusade against corruption and impunity. Angola is implementing a package of many-sided reforms aimed at improving the doing business environment, implementing a macroeconomic stabilization programme and promoting private investment. New laws on private investment and on competition have been passed. The process of investments and of issuance of visas has been simplified and free and fair competition is ensured within the Angolan market. The Investor Gateway at the Private Investment Agency (AIPEX) is already in operation. It ensures that every investment proposal is decided upon in less than a month. It is no wonder that, according to the African Investment Report 2019, Angola emerged amongst the top five favoured countries to invest in.

Prof. Yakushik: What are the domains in which private investments are most welcome in Angola?

Amb. Bravo: Private investments would make all the difference in domains such as: agriculture, fisheries and food-processing; education, health and pharmaceuticals; hospitality and tourism; manufacturing and petrochemical industries; solar energy; transports and logistics; textiles, clothing and footwear. I could go on enumerating several other areas. By the way, we have in place a National Production and Export Diversification Programme (PRODESI) oriented towards the non-oil sector. South-East Asian captains of industry and entrepreneurs would be welcome game changers in the diversification of the Angolan economy. What's more, under the Privatization Programme (PROPRIV), we have at the disposal of private investors over 190 public companies due to be privatized through the stock market. As expected, due to our great hydrocarbon potential, the Angolan government will award over 50 exploration oil blocks by 2025. The submission of bids is underway. So, businessmen

of India, Thailand, Malaysia and elsewhere are invited to grasp these and other opportunities to invest in Angola. Needless to say that all investments are bound to clear-cut guarantees of repatriation of dividends and profits.

Prof. Yakushik: Thank you very much for the interesting and informative interview. I wish you success in your responsible and noble work whereby you contribute to your country, Angola, being a dynamic and developed regional power.

Amb. Bravo: Thank you for your kind words and your best wishes, Prof. Yakushik. It has been a great pleasure to interact with you. I have always held your academic and scientific credentials in high regard ever since our paths crossed in Kiev, for the first time, in the 1970s. Angola is a country with a strong sense of individuality, freedom and strategic autonomy instilled in its nationals even before the proclamation of Independence by Agostinho Neto, whose birth centenary Angolans will celebrate in 2022. These traits, associated with hard work and focus on development as freedom, as the Nobel Laureate Amartya Sen would say, will pay off in the medium to long-term. We hope that, through this interview, the readers and subscribers of this renowned journal get a small glimpse of an emerging, promising, politically stable and hospitable African country called Angola, open to investments from all over the world, namely from Asia [5].

References

- [1] Ministry of External Affairs. Government of India. [Online]. Available: <https://meaprotocol.nic.in/?a1Angola> [Accessed May. 3, 2021]
- [2] Ministry of Foreign Affairs, Kingdom of Thailand. Angola (New Delhi). The Embassy of the Republic of Angola. [Online]. Available: <https://www.mfa.go.th/en/content/5d5bcc3615e39c306000a857> [Accessed May. 3, 2021]
- [3] Ministry of Foreign Affairs, Malaysia. Available: <https://www.kln.gov.my/documents/8390448/8439172/Diplomatic+and+Consular+List/609dd90b-5710-4de9-9764-0c7adf145caa> [Accessed May. 3, 2021]
- [4] M. Bravo (coord.), *Angola. A Transição para a Paz, Reconciliação e Desenvolvimento*. Lisboa: Editora Hugin, 1996.
- [5] Angola is now. Angola Investment Guide, [Online]. Available: http://amchamangola.org/wp-content/uploads/2018/10/Angola_Investment_Guide_English_opt.pdf [Accessed May. 3, 2021]

Modern revitalization of Kyiv

Sergey Zapotskiy

zapototsk@ukr.net

*doyen of geographical department Kyiv National University of Taras Shevchenko, doctor of Geography, professor
(Kyiv, Ukraine)*

V.Zapototska

zapotosk@gmail.com

*Associate Professor of chair of economical and social geography of geographical department Kyiv
National University of Taras Shevchenko, (Kyiv, Ukraine)*

ABSTRACT

The purpose of the article is to identify the features of modern revitalization of the capital of Ukraine. The main types of revitalization are identified and examples of specific forms of such transformation are given. At the same time, it was established that most of the relevant changes took place in the period **2001–2008**. The processing industry enterprises were mostly closed during the years of Ukraine's independence. It was also found that revitalization significantly changed the former warehouses. The scientific novelty is to reveal the features of revitalization according to economic cycles that took place in Kyiv. The study of the peculiarities of the development of this process was detailed on specific examples. In addition, it was found that most of the shopping and entertainment and shopping centers operating in the capital of Ukraine were created on the basis of former large industrial enterprises. Thus, it was proved that modern revitalization is an invariant of the post-industrial development of the large post-Soviet city, which includes the city of Kyiv.

KEYWORDS: Revitalization, Kyiv, Office space, Economic cycle, Deindustrialization.

Received: **30/03/2021**

Revised: **1/05/2021**

Accepted: **07/05/2021**

1. Introduction. Revitalization of the major process in post-industrial cities in different countries. David Harvey has formed modern geographic studies of the issue revitalization [1]. In Ukraine, the first such studies are based precisely on his understanding of revitalization as a process of territorial manifestation of capitalism. At the same time, it is important to study the economic and geographical position of the city. The last work is [2]. In Kyiv, more than 30% of the territory is occupied by industrial sites, while 40% of industrial enterprises do not produce marketable products. Leasing of space for warehouses or office space has become widespread. There is a choice – demolition or revitalization. During the revitalization, a set of works is performed, which provides for the preservation of the architectural appearance of buildings, with the creation of interior and interiors and engineering and technological equipment, in accordance with modern norms and requirements. The main task of revitalization is the reconstruction of industrial buildings and areas around them in order to replace their functional purpose.

2. Proposed Techniques / Algorithms. The basis of the study are general scientific methods: descriptive, formal logic, analysis and synthesis. Among the interdisciplinary methods, a mathematical and statistical apparatus was used to identify the main trends of revitalization in Kyiv for independence epoch. The main method of work is descriptive-geographical, with the help of which the location of revitalized objects of Kyiv was revealed.

3. Experimental Results. Given that a detailed analysis of the revitalization of industrial zones of the capital of Ukraine from the geographical standpoint of M. Bykova [3], we will not disclose them, we will pay attention only to the fact that this study focuses only on the territorial aspect. Geographical features of revitalization in other cities of the state are revealed by us [4; 5; 6]. Urban features revealed in the process of revitalization are revealed in the works of architects. In recent publications on this issue, representatives of this science [7; 8; 9; 10] emphasis is placed on the introduction of the principles of sustainable development in urban planning practice. While the connection between revitalization and economic cycles has not been revealed in scientific works devoted to the study of Kyiv. Therefore, we are the first to reveal this issue in this publication.

Revitalization is one of the social aspects of urban space, which contributes to the regeneration of social activity and civic responsibility. Thus reveals the old building acquires new functions that were not provided for in the creation of industrial enterprises. For example, the conversion of former industrial buildings into living space – a loft leads to a change in the value of the relevant buildings as elements of urban cultural heritage. Thus, the revitalization of former industrial enterprises is a chance for Kyiv to become a comfortable modern post-industrial city. It is worth noting that in this context, revitalization is an invariant of gentrification, which leads to changes in the social space of the city. Accordingly, the former brownfields receive a new role of bearers of historical and cultural heritage, which involves the introduction of the principles of sustainable development to preserve urban development. At the same time, in contrast to the process of gentrification, which involves large-scale changes in the facility and significant investment, revitalization allows you to find new, more efficient ways to use former industrial facilities without making significant changes. This led to the widespread revitalization process in all post-Soviet cities, which thus adapted to the post-industrial stage of development.

Economic cycles are an integral part of a market economy. Traditionally, there are several species, among which the Kitchin cycle reflects construction activity [11]. Accordingly, the analysis of the pace of the revitalization process for them allows to show the real transformation processes due to the economic development of the city.

As part of the revitalization during the years of independence in Kyiv, 43 industrial enterprises were transformed (Table 1). Mostly these are former processing enterprises that have not been able to establish production in the new market conditions.

Table 1. Number of closed industrial enterprises in Kyiv by economic cycles

Economic cycle	Years	Number of closed enterprises
Crisis	1991 – 2001	6
Growth	2001 – 2008	19
Crisis	2008 – 2011	5
Growth	2011 – 2014	9
Crisis	2014 – 2016	4
Growth	after 2017	–

Compiled by S.P. Zapototskiy according to information [7; 12].

Examining the periods of closure of industrial enterprises that have undergone revitalization, we can clearly see the relationship between the number of closed enterprises and the periods of development of the Ukrainian economy (see Table 1). From this table we can conclude that it was during the period of economic growth (2001 – 2008) that the process of revitalization in Kyiv was the most active. This is due, in our opinion, to the significant need to adapt urban development to the new needs of both managers and new tastes of consumers, who give a clear advantage to large shopping and entertainment centers and shopping centers through the introduction of middle-class social standards of Western European living standards.

The largest revitalized facilities in the capital of Ukraine are the shopping center *Cosmopolitan* (70 thousand m²), built on the site of the former large machine-building plant *Bolshevik* (Table 2). Also on the site of the former large enterprises – *Darnytskyi Silk Mill* and *Electronmash Plant*, the *Platform Art Factory* shopping center (almost 65,000 m²) and the shopping center *Auchan promenade* (63,000 m²) were built, respectively. The smallest (by area) are revitalized cultural institutions, such as, for example, *Art Space G 13* (Table 2).

Table 2. *Examples of revitalization in Kyiv*

Industrial enterprise of soviet time	Year of closing	Type of revitalization	Revitalized institution
Canteen of Artem plant	1997	office space	Artem
Shoe factory	2002	office space	Forum
Toy factory	2003	office space	Biasness Centre
Yeast factory	2004	office space	Torus
Plant of automation named after G.I. Petrovsky	2005	office space	Cubic-Center
Book factory	2005	office space	Renaissance
Factory of logarithmic rulers	2006	office space	Rilyeyeva, 10 a
Production building Mayak plant	2007	office space	Mayak Westhause
Shoe factory	2010	office space	Forum Park Plaza
Special design bureau of relays and automation	2010	office space	Forum-Satellite
Generator Plant	2011	office space	Rialto
Factory of metal structures	2012	office space	Yakutska, 8
Lastivka, Sewing Factory	2013	office space	Illinskiy
Furniture factory Lagoda	2014	office space	Lagoda
Kyiv Welding Equipment Plant	2014	office space	Grand step
Experimental mechanical plant	2016	office space	Frunze, 67 - 71
Kyiv Experimental Mechanical Plant «Zvarka»	2003	shopping center	GorodOK
Kyiv Metalware Plant	2003	shopping center	Megamarket Gorky
Reducer plant	2006	shopping center	Arcadia
Electronmash plant	2009	shopping center	Auchan promenade
Bolshevik plant	2000	shopping center	Cosmopolit
Warehouses of the Arsenal plant	2003	creative space	Art arsenal
Kyiv glass container plant	2014	creative space	Art space «G 13»
Tape weaving factory	2014	creative space	Art center «Closer»
Warehouses of the Kiev river port	2015	creative space	Port creative hub

Warehouses of the Kyivmlyn enterprise	2012	hotel	Fairmont Grand Hotel Kyiv
Industrial enterprise of soviet time	Year of closing	Type of revitalization	Revitalized institution
Building 22 of the Radar plant	2012	hotel	Alfavito hotel Kyiv
Woodworking plant DOK-3	2016	residential complex	Loft House Podol
Vulcan plant	2010	residential complex	Comfort Town

Compiled by V. Zapototska on the basis of information about the creation of revitalized facilities in Kyiv, provided on their official websites.

In Kyiv, such types of revitalized premises as office–business, shopping center, creative space, hotel, residential premises predominate (Table 2).

One of the most numerous examples of revitalization is the creation of office structures. The first such facility was established in 1997, when the former canteen of the *Artem* plant was converted into an office space (Table 2). According to our data, a large number of industrial buildings of former machine–building enterprises are being revitalized in the capital of Ukraine into office complexes. This is due to the fact that they were created on the site of the former large (by area) production shops, which did not have complex engineering structural elements.

Shopping and entertainment centers are often built on the site of former warehouses, as well as on the site of former factories. On the site of the former warehouses now operate: shopping center *Caravan*, shopping center *GorodOK*, shopping center *Megamarket–Petrovka* and others (Table 2). The most famous case of revitalization of industrial zones in shopping and entertainment centers is the former Bolshevik plant. The company sold 55% of its space to businessman V. Yushkovsky, who opened the *Cosmopolit* shopping mall on the site of these former industrial buildings.

Cultural and artistic buildings operate on the site of former warehouses, as well as mostly former textile factories (Table 2). The most famous examples of such revitalization are *Art Factory Platform* and *Art Arsenal*. In place of the former was previously the *Kyiv Silk Factory*, the area of which in Ser. 90s of the twentieth century. were sold to the Israeli company *City Capital Group*, and the second was created on the site of the former warehouses of the *Arsenal* plant in 2003. It became the first example of revitalization, when the state created a modern art space at the expense of abandoned warehouses. This is one of the rare instruments of purposeful state policy on the formation of national significance of cultural institutions in Ukraine.

Revitalization of industrial facilities into hotel and residential premises has not become widespread in Kyiv. We know only four such institutions. Indicative in this regard is the hotel *Fairmont Grand Hotel Kyiv* (Table 2), created on the site of the former warehouses of the Podolsk mill in 2012, owned by businessman L. Yurishov. This entrepreneur also owns the *Alfavito Hotel Kyiv*, created in the premises of the former 22nd building of the *Radar* plant (see Table 2). There is also experience in creating on–

site former industrial complexes. Such examples are the residential complex *Comfort Town*, located on the site of the former plant *Vulcan*, as well as the residential complex *Loft House Podol*, created on the site of the woodworking plant "DOK-3" (Table 2).

4.Discussion and Conclusion. Based on the collected primary information, it was found that during the years of Ukraine's independence, 43 industrial enterprises were closed in the capital. Most of them are former large enterprises of the processing industry, which have not been able to adapt to modern market conditions. Involvement of Kitchin cycles in the analysis of relevant time changes in the revitalization process showed that it was most intense during the economic boom in Kyiv, which directly indicates the relationship between construction activity and the presence of demand in the real estate market. Therefore, during the period of maximum economic growth (2001 – 2008) in the capital of Ukraine, 19 enterprises were revitalized, mainly in office and business premises. Among other types of revitalization, the development of a network of large shopping centers has become widespread, due to the adoption of the Western European model of middle-class consumption in the country.

References

- [1]D.Harvy, *Social Justice and the City*.Athens,2009
- [2]S.Suwan-achariya, "Location of Economic Geography and Development of the Southern Border Provinces,"*National Interest*.vol.1,no.1, pp.21-38,2020
- [Online].Available:<https://sc01.tci-thaijo.org/index.php/NIT/article/view/239951/163614>
- [Accessed Dec. 2, 2020].
- [3]M.Bykova, "Post-industrial transformation of the spacious organization of the economy Kyiv," Thesis of PhD. ,Kyiv,2019 .
- [4]S. Zapototskiy and O. Levytska, "Revitalization of commercial objects of the mist (on the butt of the Ivano-Frankovskaya),"*Chasopys sotsialno-ekonomichnoyi heohrafiyi*,vol.21(2), pp.102 106,2017.
- [5]S.Zapototskiy,V.Zapototska and I.Horyn, " Trends and prospects of life construction in Ukraine," *Bulletin of KievTaras Shevchenko National University. Geography*,no.1,2014, pp. 45-49,2014
- [6]S.Zapototskiy, V.Zapototska and I.Horyn , " Suspil-geographic warehouses and molds Variety of life in mist-regional centers of the Western region of Ukraine, " *Bulletin of Kiev Taras Shevchenko National University. Geography*, no.1,pp.53-58,2015
- [7]A.Bronevyskyy, " Revitalization of commercial budivels in Kiev, " *internauka*,no.11,pp. 11-18,2017
- [8]Y.Demidova, " Rehabilitation of industrial areas as part of the urban space, " *Academic Bulletin URALNIIPROEKTRAASN*,no.1,pp.8-13,2013.
- [9]O.Sych, " Revitalization as a mechanism for the safety of the development of mist, " *European Perspectives*,no.1,pp.27-33,2016
- [10] V.Savyovskyy , A.Bronevyskyy and O. Karzhynerova , " Revitalization – Ecological reconstruction

of Zabudov's bowl , " *Bulletin of the Pridneprovsk State Academy construction and architecture*,no.8,pp. 47-52,2014.

[11]Y. Demidova," Rehabilitation of industrial areas as part of the urban space , " *Academic Bulletin URALNIIPROEKT RAASN*,no.1,pp. 8-13, 2013,

[12] Principal statistic department of city of Kyiv [Online]. Available: <http://kiev.ukrstat.gov.ua>
[Accessed Dec. 2, 2020].

Ethnic Policy Model of Republic of Uzbekistan

Associate Professor Dr. Ravshan Nazarov,

Shon2002@yandex.ru

Tashkent branch

Plekhanov Russian University of Economics

(Tashkent, Uzbekistan)

ABSTRACT

Interethnic relations in the multiethnic society of Uzbekistan are relations between ethnic groups that cover all spheres of public life. The problem is multidimensional, including issues of history and modernity, the spiritual world of the individual, culture, education, sociology, psychology, economic, political, and legal relations. There are two levels of interethnic relations. The first is the interaction of ethnic groups in the sphere of public life: politics, culture, production, science, and art. Another level is the interpersonal relationships of people of different ethnic backgrounds in labor, family, educational, and informal types of relationships.

KEYWORDS: Ethnic policy, Ethno-political processes, Interethnic relations, Central Asia, Uzbekistan.

Received: 27/04/2021

Revised : 1/05/2021

Accepted: 7/05/2021

1. Introduction. Ethno-political processes and interethnic relations are an important aspect of the socio-political life of any multinational, multi-ethnic society, an example of which is the Republic of Uzbekistan.

Ethnic politics in a broad sense is an integral part and a specific aspect of politics in a multi-ethnic, multi-ethnic state. Being included in the general context of politics, it has a certain independence, and in this capacity is able to both accelerate and slow down the course of social, and therefore national, development

Ethnic policy in the narrow sense is the strategic course of government structures, political parties, social movements of multinational (multi-ethnic) states in the national issue, which is enshrined in legislative acts, special programs and other relevant documents.

Equality, consolidation, interaction, joint prosperity of all ethnic groups – these are the basic principles of political management of ethno-social processes and interethnic relations in the Republic of Uzbekistan. The Constitution [1] and other legislative acts (the Law “On the State Language” [2], the Law “On Citizenship” [3], etc.) state that all citizens of the Republic of Uzbekistan, regardless of nationality, are equal; the State guarantees the legitimate rights and interests of all nationalities, prohibits discrimination of any nationality, as well as actions aimed at undermining the unity of nationalities. The State opposes chauvinism and nationalism; each nation has the right to freely use and develop its own language and culture, and has the right to preserve its own beliefs, traditions, rituals, and customs. The main constitutional norms concerning ethnic aspects are enshrined in the articles 4, 8, 18, 21, 31, 57, 73, 74, 115 of the Constitution of the Republic of Uzbekistan, Article 6 of the Labor Code of the Republic of Uzbekistan, Article 5 of the Law “On Freedom of Conscience and Religious Organizations”, Article 6 of the Law “On Mass Media”, Article 24 of the Law “On the State Language”, etc.

Democratic ethnic policy is based on the following principles: equality of ethnic groups, interethnic, interethnic harmony and tolerance, a combination of ethnic and national interests, the prohibition of any form of undemocratic solution of the national question (nationalism, racism, fascism, apartheid, segregation, deportations, forced migration, forced assimilation, etc.), support for the rights of minorities to preserve their ethnic identity and identity. As noted by the National Center for Human Rights: “The state policy of Uzbekistan completely denies nationalism, racism, genocide, forced eviction or resettlement of peoples, infringement of other peoples and assimilation policies” [4].

One of the most important directions of the Development Strategy of the Republic of Uzbekistan for 2017-2021 is designated: “Ensuring security, interethnic harmony and religious tolerance” [5].

2. Proposed techniques. In the study of the developed problem, the author used general scientific methods – analysis and synthesis, ascent from the abstract to the concrete, generalization, abstraction, comparative analysis, observation, and a systematic approach. The author also relied on the dialectical principles of universal connection, development, unity of theory and practice, unity of ethnic and universal, as well as on the methodological guidelines put forward in modern works on ethnology, history, philosophy, sociology, political science, cultural studies, etc. The source and factual base of the study was

made up of published reference materials, state statistics of the Republic of Uzbekistan, and international documents. The materials of the research conducted by the author as part of the groups of the Sociological Center “Izhtimoiy Fikr” in 2018–2021, the Department of “Modern History and International Studies” of the Institute of History in 2017–2020, the Department of “Foreign Language and Humanitarian Sciences” of the Tashkent branch Plekhanov Russian University of Economics in 2020–2021, the expert group of the Public Council for Modern History in 2017–2021. In theoretical terms, the research materials can be of some use in the further development of the problems of the theory of ethnopolitical processes and interethnic relations.

3. Results.

3.1. Historical and demographic aspects

Uzbekistan is traditionally multi-ethnic and multi-ethnic. The history of interaction of various ethnic groups here goes back to ancient times. For centuries, Tajiks, Kazakhs, Kyrgyz, Turkmens, Karakalpaks, Central Asian (Bukharian) Jews, Persians (Ironi), Arabs, Uyghurs, Dungans, etc. have lived next to the Uzbeks. For a long time, ethnic processes and interethnic relations in Uzbekistan have been characterized by openness, friendliness, and good-neighborliness. Most of the indigenous ethnic groups of the region are united by a deep economic and household, linguistic, confessional, and ethno-cultural affinity. As the outstanding orientalist N. I. Konrad said: “The history of each nation is always connected with the history of its neighbors. This connection, of course, can be very different – both in nature, and in intensity, and in scale, but it always exists. Therefore, in the history of peoples, there are factors created precisely by the commonality of historical life. Such a community is usually regional, i.e. it covers a certain group of neighboring countries, but it can also become very broad, including entire groups of countries. In modern times, it is even global, that is, on the scale of all mankind” [6, p. 17]. The ethnic composition of the population of Uzbekistan has been changing for a long time in the direction of an increasing number of representatives of various ethnic groups.

Currently, Uzbekistan is inhabited by representatives of more than 130 nations, nationalities, and ethnic groups. At the turn of the XX–XXI centuries, new trends emerged in the ethnic structure of Uzbekistan: the number of a number of ethnic groups decreased due to departure from the CIS (European and Bukharian Jews, Germans, Greeks, etc.) or to other CIS republics (Crimean Tatars, Meskhetian Turks, Kurds, Slavs, etc.); the number of some groups, on the contrary, increased due to entry from other republics (Tajiks, etc.); there are some ethnic groups that were previously absent or represented in a small number (Afghans, Indians, Chinese, etc.); there is a certain influx of the Uzbek population from outside the republic [7].

In general, the ethno-demographic situation in Uzbekistan is characterized by the following: the outflow of non-ethnic population is stabilizing, the influx of non-ethnic population continues, and the emergence of new population groups in the ethno-demographic structure of Uzbekistan is not excluded. Uzbekistan largely retains its ethnic diversity, and the stability of the social situation in the republic guarantees the successful development of ethnodemographic processes. The stability of interethnic relations in Uzbekistan is noted not only by domestic, but also by foreign researchers [8].

3.2. Legal aspects of the problem

The basis of the management system of ethno-social processes and interethnic relations in modern Uzbekistan is the following basic principles :

- * full equality of all citizens, regardless of their ethnic, racial, linguistic, or religious affiliation;
- * priority of human rights over the rights of all groups, including ethnic groups;
- * respect for the rights, cultures, languages, traditions, customs, and confessional characteristics of all ethnic minorities, and create conditions for preserving their specificity;
- * development of the market economy, the rule of law, civil society, reform, renewal and modernization in the interests of all ethnic groups;
- * resolution of any complex and problematic situations in inter-ethnic relations exclusively by peaceful and legal means;
- * development of the principles of interethnic and interfaith tolerance; preservation of ethno-cultural diversity [9, p. 72–75].

The main sources of ensuring the management of ethno-social processes and interethnic relations in the Republic of Uzbekistan are:

- ☐ The Constitution of the Republic of Uzbekistan and other legislative acts in this area (the Law “On the State Language”, the Law “On the Foundations of State Independence of the Republic of Uzbekistan”, the Law “On Citizenship”, the Law “On Freedom of Conscience and Religious Organizations”, the Decree of the President of the Republic of Uzbekistan “On measures to further improve interethnic relations and friendly relations with foreign countries”, etc.);
- ☐ international treaties in the field of human rights and humanitarian law, ratified by the Republic of Uzbekistan (universal Declaration of human rights, the Convention “On the elimination of all forms of racial discrimination”, the Final act of the Helsinki conference, the OSCE, the Declaration “On the elimination of all forms of intolerance and of discrimination based on religion or belief”, etc.);
- ☐ adopted and ratified the resolutions and recommendations of international organizations, is a member of the Republic of Uzbekistan (UN, OSCE, CIS, SCO, etc.);
- ☐ bilateral and multilateral intergovernmental agreements regulating the status of ethnic minorities;
- ☐ Development Strategy of the Republic of Uzbekistan for 2017–2021

As the International Convention on the Elimination of All Forms of Racial Discrimination states: “Any theory of superiority based on racial difference is scientifically false, morally reprehensible, and socially unjust and dangerous, and there can be no justification for racial discrimination anywhere, either in theory or in practice” [10, p. 72].

The elements of the management system are: practical actions to create an atmosphere of interethnic and interfaith tolerance in society, improvement of legal institutions and legislative mechanisms

to ensure individual and collective human rights, including those of minorities (ethnic, racial, linguistic, confessional, cultural), measures to preserve the ethnic and cultural identity of minorities and their integration into society, ensuring proportional representation of ethnic minorities in all spheres of public life: political, economic, cultural [11].

Article 8 of the Constitution states: “The people of Uzbekistan are citizens of the Republic of Uzbekistan, regardless of their nationality”. Article 4 of the Constitution establishes the principle of ensuring the cultural development of minorities: Uzbekistan “ensures respect for the languages, customs and traditions of the nations and nationalities living on its territory, creating conditions for their development” [12].

According to article 15 of the Law “On the Foundations of State Independence of the Republic of Uzbekistan”: “All citizens of the Republic of Uzbekistan, regardless of nation, nationality... have the same civil rights and are protected by the Constitution of the Republic and its laws” [13].

Important indicators of the democratic ethno-politics are:

- * the ban on the organization of political parties on the basis of national and racial principles (Article 57 of the Constitution of the Republic of Uzbekistan) ,
- * prohibition on the establishment of public associations whose activities are aimed at promoting ethnic, racial, and religious discord (Article 3 of the Law “On Public Associations”),
- * prohibition of discrimination in labor relations based on race, nationality, language, attitude to religion, etc. (Article 6 of the Labor Code of the Republic of Uzbekistan) ,
- * prohibition of the use of religious slogans for the purpose of inciting enmity, hatred, inter-ethnic discord (Article 5 of the Law “On Freedom of Conscience and Religious Organizations”),
- * inadmissibility of the use of mass media for the purposes of propaganda of ethnic, racial, religious hatred, war and violence (Article 6 of the Law “On Mass Media”),
- * prohibition of hindering the exercise of the right of citizens to freely choose the language of communication, upbringing, and education (Article 27 of the Law “On the State Language”).

For example, the high title “Hero of Uzbekistan” was awarded to more than 100 people, including not only Uzbeks, but also Arabs, Kazakhs, Karakalpaks, Koreans, Russians, Tajiks, Ukrainians).

3.3. International aspects of the problem

The Republic of Uzbekistan regularly submits reports to the UN Committee on the Elimination of Racial Discrimination on the implementation of the International Convention on the Elimination of All Forms of Racial Discrimination, which provides for the following:

- further improvement of state policy in the field of non-racial discrimination and strengthening of social partnership in this area;
- study of the best foreign experience in the legal regulation of issues of protection from racial discrimination in order to better implement the relevant international standards in the country’s legislation;
- to increase awareness-raising, educational and publishing activities in order to inform citizens and civil servants about the provisions of the Convention and other international documents, to form a culture of the rights of national minorities in society;

- strengthening of monitoring and sociological studies of the state of implementation of the Convention by the relevant state bodies, both in the center and in the field;
- improving the system of collecting and analyzing disaggregated data on the situation in the field of ensuring the rights of representatives of various nations and nationalities living in Uzbekistan;
- specification of the powers of the legislative, executive and judicial authorities in the field of implementation of the country's international obligations to prevent racial discrimination [14, p. 5-7].

In 2017-2020. Uzbekistan was visited by President of the Republic of Tatarstan R. Minikhanov, OSCE Secretary-General T. Greminger, Chairman of the OSCE Parliamentary Assembly G. Tsereteli, UN High Commissioner for Human Rights Z. R. Al-Hussein, UN Assistant Secretary-General for Political Affairs M. Jenca, Head of the UN Regional Centre for Preventive Diplomacy in Central Asia (RCPCA) N. German, Secretary General of the Cooperation Council of Turkic-speaking States B. Amreev, President of the Turkish Agency for Cooperation and Coordination (TICA) Serdar Cham, Special Rapporteur of the UN Human Rights Council on freedom of religion and belief A. Shaheed, OSCE / ODIHR delegation headed by Deputy Head of the Department N. V. Patriarch Kirill of Moscow and All Russia, delegation of the Republic of Korea headed by Ambassador for Foreign Koreans and Consular Affairs of the Ministry of Foreign Affairs Lee Jong-Gwan, delegation of the Congress of Bukharian Jews of the United States and Canada headed by President B. Kandov, President of the Turkestan-American Association Abdullah Khoja, delegation of the Assembly of People of Kazakhstan headed by E. L. Tugzhanov, Governor of Lombardy (Italy) A. Fontana, Chief Minister of Gujarat (India) V. Rupani, Governor of St. Petersburg G. Poltavchenko, Head of Chechnya R. Kadyrov, Seoul Mayor Park Won-sun, Dushanbe Mayor R. Emomali, etc.

3.4. Ethnolinguistic aspects of the problem

An important role in improving the ethnolinguistic situation in the republic was played by the adoption in 1995 of a new version of the Law "On the State Language". According to experts, "This law defines the legal basis for the functioning of the Uzbek language as the state language, as well as other languages, and guarantees for their protection. The use of languages is regulated, taking into account the linguistic state of the population at the place of residence, work, and study... Responsibility for the promotion of hostility and disregard for other languages is established" [15, p. 13].

Important indicators of the effectiveness of ethnopolitics are the functioning of the education system in 7 languages, and the mass media in 12 languages. There are 9,765 schools in Uzbekistan, including those with a language of instruction : 8867 – in Uzbek, 739 – in Russian, 505 – in Kazakh, 383 – in Karakalpak, 267 – in Tajik, 62 – in Kyrgyz, 50 – in Turkmen.

In addition, many national cultural centers (Armenian, Jewish, German, Polish, Tatar, etc.) have Sunday schools where young and mature people learn their native language, literature, national history, customs, rituals, and traditions of their people.

As noted by Western researchers Barbara Kellner-Heinkele and Jacob Landau, "Language attitudes and language activities have different consequences for members of the ethnic majority and

members of ethnic minorities. In the first case, we are talking about national revival, and in the second – about successful survival” [16, p. 20].

Uzbek and Russian languages are taught in all higher education institutions of the Republic of Uzbekistan, and Karakalpakstan – in Karakalpak, Uzbek and Russian languages. In addition, many universities have departments and groups with training in the languages of the indigenous ethnic groups of the Republic of Uzbekistan: Kazakh (Karakalpak, Gulistan State Universities, Tashkent Pedagogical University, Jizzakh, Navoi, Nukus Pedagogical Institutes); Tajik (Bukhara, Samarkand, Termez State Universities); Turkmen (Karakalpak State University); Kyrgyz (Andijan State University).

Newspapers in Uzbekistan are published in 8 languages: English, Karakalpak, Kazakh, Korean, Russian, Tajik, Turkmen, Uzbek (including the republican publications “Pravda Vostoka” and “Narodnoe Slovo” – in Russian, “Nurly Zhol” – in Kazakh, “Ovozi Tojik” – in Tajik, “Uzbekistan today” – in English); magazines–also in 8 languages: English, Armenian, Karakalpak, Kazakh, Russian, Tajik, Uzbek, French.

TV programs are broadcast in 11 languages: Azerbaijani, English, Karakalpak, Kazakh, Korean, Kyrgyz, Russian, Tajik, Tatar, Uzbek, Uyghur. Radio broadcasts are also broadcast in 11 languages: English, Bashkir, Kazakh, Karakalpak, Kyrgyz, Russian, Tajik, Tatar, Turkmen, Uzbek, Uyghur.

During 2017–2021, opportunities for higher education in Russian have significantly expanded. Thus, branches of the following Russian universities were opened: the Moscow State Institute of International Relations (MGIMO, Tashkent), the National Research Nuclear University MEPhI (Moscow Institute of Engineering and Physics, Tashkent), the Russian State University of Physical Culture, Sports, Youth and Tourism (Samarkand), the Russian Chemical and Technological University (RSTU). Mendeleev (Tashkent), National Research Technological University – Moscow Institute of Steel and Alloys (MISiS, Almalyk), Astrakhan State Technical University (Tashkent region, 2019), etc.

In 2021–2022, it is planned to open branches of such universities as St. Petersburg Mining University, Kosygin Russian State University, Bauman Moscow State Technical University, Pirogov Russian National Research Medical University, Perm State Pharmaceutical Academy, Moscow Architectural Institute, and the Pushkin State Institute of Russian Language.

Russian language teachers arrived in Tashkent in September 2020 as part of the Russian–Uzbek project to improve the quality of teaching Russian and general education subjects in Russian in Uzbekistan. Teachers of Russian language and literature work according to the methodology used in the Herzen State Pedagogical University. One of the main tasks is to assess the knowledge of the Russian language among both students and teachers in Uzbekistan. This project is implemented by the Ministry of Education of the Russian Federation, the Ministry of Public Education of the Republic of Uzbekistan, the Art, Science and Sport Foundation, and the Avloni Central Institute for Advanced Training of Public Education Workers.

During 2017–2021, opportunities for higher education in English have also significantly expanded. Branches of South Korean universities (Yeu University of Technology, Korea International University, Gachon Medical University, Aju Research University, Shinhan University) and Indian universities (Amiti, Sharda) were opened, as well as such universities as Webster University (USA),

Malaysia University of Technology, University of Medical Sciences (Turkey), Higher School of Information Systems Management of Latvia (ISMA University, Latvia), etc.

3.5. Ethno-cultural aspects of the problem

Currently, there are 138 national cultural centers (NCC) in Uzbekistan, covering 27 nationalities, representing both large ethnic groups numbering hundreds of thousands of people (Russians, Tajiks, Kazakhs, etc.) and small groups numbering only hundreds of people (Lithuanians, Dungans, etc.). “Most researchers and experts note the stability and favorable dynamics of the development of interethnic relations in our country” [17, p. 4].

There are 26 Korean NCC’s in Uzbekistan, 21 Russian, 9 Tajik and Kazakh, 7 Azerbaijani, Turkmen and Bukharian – Jewish, 6 Tatar, Kyrgyz and Ukrainian, 5 Turkish, 4 Armenian, German and Polish, 3 Bashkir and Uyghur, 2 Belarusian, Jewish, Crimean Tatar, 1 Arabic, Bulgarian, Greek, Georgian, Dungan, Karakalpak, Chinese, Lithuanian .

In addition to the national and cultural centers of the nationalities of Uzbekistan, there are others related to the activities of foreign countries and international organizations: the Russian Center for Science and Culture, the Egyptian Cultural Center, the Indian Cultural Center, the British Council, the Goethe Institute (Germany), the Hugo Institute (France), the Confucius Institute (China) and others.

An important element of the democratic management of ethno-social processes is the preservation of the culture of ethnic minorities. Culture as a universal phenomenon is the property of humanity as a whole. Universal culture is a unifying principle that promotes mutual understanding and harmony of ethnic groups. Its relation to ethnic cultures is the relation of the general to the individual: just as the general exists in and through the individual, so the universal exists in and is expressed through ethnic cultures. Therefore, it is so important to preserve all ethnic cultures, since each of them is one of the facets of the expression of universal culture.

As noted by academician R. A. Ubaidullayeva: “The results obtained in the course of the study “Uzbekistan – our common home” allow us to state the existence of civil and interethnic harmony in society. The absolute majority of respondents consider it the most valuable asset of independent Uzbekistan. The materials of the study show the complex, contradictory processes of consolidation of Uzbek society and its integration, manifested, in particular, in the formation of a holistic public consciousness, the formation of a general civil mentality characteristic of representatives of all nationalities” [18, p. 94].

Isolation within the ethnic framework is dangerous for the development of the culture of any ethnic group, as it leads to disconnection from “the cultural field” of the planet, contributes to the growth of stagnation due to the lack of cultural information. Any attempts to form an ethnically “pure” culture have not been successful, except for primitive isolated communities (island, highland, desert, tropical, etc.).

The culture of Uzbekistan has significant objective prerequisites for progressive and dynamic development. When we say “culture of Uzbekistan”, we do not mean exclusively Uzbek ethnic culture. The concept of “Uzbek culture” includes the culture of all parts of the Uzbek ethnic group living in any

region of Uzbekistan, or Uzbeks living in any state near or far abroad. At the same time, the concept of “culture of Uzbekistan” includes the culture of all ethnic groups and ethnic groups inhabiting the republic.

The culture of all ethnic groups and ethnic groups of Uzbekistan is included in the broader concept of “culture of the peoples of Central Asia”, since cultural realities are subject to much slower changes than political or social ones.

Ethnic cultures of Uzbeks, Kazakhs, Karakalpaks, Kyrgyz, Turkmens, and Tajiks make up the Central Asian regional block of the culture of the peoples of Eurasia. Within the broader ethno-cultural framework, the cultures of all these ethnic groups (and others – Tatars, Bashkirs, Crimean Tatars, Uyghurs, Turks, Azerbaijanis, etc.) are included in the Muslim super-ethnic system. Also, the cultures of almost all Muslim ethnic groups in Uzbekistan (with the exception of the Iranian – speaking ethnic groups – Tajiks, Iranians, Kurds) are included in another super-ethnic system – the Turkic one.

The emergence of the Crimean Tatar diaspora in Uzbekistan is associated with the processes of the Second World War, when the Crimean Tatars were resettled to Central Asia in 1944 on far-fetched political charges of collaboration [19]. According to the 1989 census, 189,000 Crimean Tatars lived in Uzbekistan; by 2000, their number had fallen to 90,000 [20]. After 1991, the process of gradual return of the Crimean Tatars to their historical homeland, the Crimea, began. Despite the repatriation, Uzbekistan is still home to a significant Crimean Tatar diaspora, numbering, according to various estimates, from 30,000 to 50,000 people. In Uzbekistan, the Crimean Tatar national Cultural Center “Avdet” (“Revival”), vocal and instrumental ensembles “Vetan” (“Homeland”), “Haitarma”, “Karanfil” are active, traditional national holidays of the Crimean Tatars are celebrated: Navrez (the arrival of spring), Khydyrlez (the holiday of the end of spring sowing), Oaza-Bayram and Eid al-Adha (Muslim holidays) [21].

The ethnic and cultural ties of the peoples of Uzbekistan are not limited to “the cultural fields” of Eurasia, Islam and the Turkic world. The multicolored ethnic and cultural palette of Uzbekistan provides cultural pluralism, connectivity in the context of globalization to the “cultural fields” of other super-ethnic systems. Through the Russian and Russian-speaking culture, a living connection with the Slavs is provided. Through Slavs, Armenians, Georgians, Greeks, etc. – connection with a broad superethnic cultural system – Christian (Orthodox, Catholic, Protestant, Gregorian, etc.). Through the Western ethnic groups (Germans, Balts, Poles), the connection with the culture of Europe is made, through the groups of Eastern origin – the connection with the Middle East (Jews, Central Asian Jews, Arabs) and the Far East (Koreans, Dungans, Chinese), etc. In contemporary Uzbekistan, as the Ukrainian political scientist Valentin Yakushik correctly noted, “feeling oneself as a citizen of Uzbekistan, a citizen of the world, and part of the Turkic, and Turkic-Slavic (Turkic-speaking and Russian-speaking) world, part of the Muslim spiritual world and the whole world of Abrahamic spiritual values is a worthy and promising goal, to maintain the balance, avoid extremes, and to use as much as possible the creative potential of a multi-ethnic society and multifaceted contacts with the pluralistic global community” [22, p. 88].

The entire history of human civilization is the history of ethno-cultural contacts at the regional, state, group, and individual levels. From the very possibility of transplanting elements of culture (language, religion, customs, features of economy and life, etc.) from one ethnic soil to another, from the real

possibility of organic synthesis of elements of various ethnic cultures, we can draw conclusions about the presence of deep universal foundations in the culture of any ethnic group [23].

The presence of elements of a single universal culture in each ethnic culture is a real basis for interethnic cultural integration, which always contributes to the enrichment of the spiritual sphere of society. We are dealing with a combination of two trends in the development of ethnic cultures: the trend towards independent ethno-cultural development and the trend towards intercultural integration. Only at first glance, these trends are opposite, but the higher the level of integration, the richer the content of each of the participating cultures. And the richer this content is, the stronger the desire for interaction.

In general, the ethnopolitics of the Republic of Uzbekistan has sufficient theoretical, historical, demographic, legal and cultural grounds for its further development and improvement in the context of the systemic transformation of society, democratization, modernization and renewal, the development of the rule of law and civil society.

4. Discussion and Conclusion. The Strategy of Action on the five priority areas of development of the Republic of Uzbekistan in 2017-2021 specifically emphasizes: the peace and tranquility reigning in the republic, friendship and unity, mutual respect and interethnic harmony are priceless wealth and the main achievement of independence.

In May 2017 The Decree of the President of the Republic of Uzbekistan “On measures for further improvement of interethnic relations and friendly relations with foreign countries” was adopted, according to which on the basis of such organizations as the Republican International Cultural Center (and the 138 national cultural centers supervised by it) The Council of Friendship Societies and Cultural and Educational Relations of Uzbekistan with Foreign Countries (and 34 friendship societies with various countries) established the Committee on Interethnic Relations and Friendly Relations with Foreign Countries under the Cabinet of Ministers of the Republic of Uzbekistan.

Among its main tasks are identified: consistent implementation of the state policy to ensure interethnic harmony and tolerance in society, strengthening the atmosphere of friendship and a sense of a multinational family, educating young people in the spirit of respect for national and universal values; effective coordination of work to establish international relations, develop cooperation, strengthen friendship with the civil community of foreign countries, including with compatriots abroad; ensuring the relationship and cooperation of state bodies with national cultural centers and friendship societies; assisting in the preservation and development of national traditions, customs, rituals of various nations and nationalities; assisting in the promotion of peaceful policies in foreign countries, the goals and objectives of Uzbekistan in building a democratic state of law, a strong civil society, success in all spheres of life; assistance in the organization and direct participation in the conduct of research work aimed at the development and harmonization of interethnic relations and friendly relations with foreign countries [24].

In the Decree of the President of the Republic of Uzbekistan “On measures to radically increase the role and authority of the Uzbek language as the state language” of October 21, 2019, among the main goals and objectives is noted: “creating equal opportunities for the development of languages of all nations and nationalities living on the territory of our country” [25].

In November 2019, the Concept of the State Policy of the Republic of Uzbekistan in the field of interethnic relations was approved. This document is aimed primarily “at ensuring the rights, freedoms and legitimate interests of a person and citizen, strengthening the unity and integrity of Uzbekistan, preserving the ethno-cultural identity of the nations and nationalities living on its territory, maintaining interethnic tolerance, harmony and peace in society” [26].

The most important priorities of the ethnic policy of Uzbekistan were and still are the development of a culture of tolerance and humanism, the strengthening of interethnic, inter-confessional and civil harmony in society, as well as the strengthening of friendly, equal and mutually beneficial relations with foreign countries.

References

- [1] *The Constitution of the Republic of Uzbekistan. Tashkent, 2021. Article 4, 18.* Tashkent, 2021.
- [2] The Law “On the State language of the Republic of Uzbekistan”). [Online]. Available: <https://lex.uz/docs/108915> [Accessed Mar.27,2021].
- [3] The Law “On citizenship of the Republic of Uzbekistan” dated March 13, 2020. 14.03.2020, No03/20/610/0299. Access: National database of legislation 14.03.2020 g., No 03/20/610/0299 [Online]. Available: <https://lex.uz/docs/4761986> [Accessed Mar.27,2021]
- [4] The decree of the President of the Republic of Uzbekistan “On measures to radically increase the role and authority of the Uzbek language as the state language” on October 21, 2019. The national database of legislation, 22.10.2019, No 06/19/5850/3939 [Online]. Available: http://pravacheloveka.uz/m_ru/thames/104/ [accessed Mar.27,2021]
- [5] Action Strategy five priority areas of development of the Republic of Uzbekistan in 2017-2021 [Online]. Available: <https://lex.uz/docs/3107042> [accessed Mar.27,2021].
- [6] N. I. Konrad, *The West and the East*. Moscow: Nauka, 1972.
- [7] V.R. Alieva, and R. R. Nazarov, Etnodemographic , “processes in the Republic of Uzbekistan,” in *XVIII Plekhanov readings*. Moscow: REA, 2005. pp. 259-260.
- [8] S.Fr. Starr, Eds., *Ferghana Valley: the Heart of Central Asia*. New-York: M.E. Sharpe, 2011.
- [9] *Rights of ethnic and religious groups of the Republic of Uzbekistan: problems and solutions*. Tashkent: NCHR, 2000.
- [10] “International Convention on the Elimination of All Forms of Racial Discrimination on December 21, 1965,” in *Current international law*. Vol. 2. M, 1999.
- [11] National report of the Republic of Uzbekistan on the implementation of the main provisions of the Convention, “On the Elimination of All Forms of Racial Discrimination,” Tashkent, NCHR, 1999.
- [12] *The Constitution of the Republic of Uzbekistan. Article 4, 8.* Tashkent, 2021.
- [13] The Law “On the foundations of state independence of the Republic of Uzbekistan”, in *Constitutional Law of the Republic of Uzbekistan* Vol. 1. T., 1995. Art. 15 .
- [14] National report of the Republic of Uzbekistan on the implementation of the main provisions of the

Convention, “On the Elimination of All Forms of Racial Discrimination,” Tashkent, NCHR, 2012.

[15] Interethnic tolerance in Uzbekistan: theory, sociology, practice. Tashkent, 2004.

[16] B. Kellner-Hajnikela and Ya. Landau, *Language policy in modern Central Asia: National and ethnic identity and the Soviet Legacy*. Moscow: Rudomino Book Center, (In Russian), 2015.

[17] O. Limanov and B. Kadyro, *Interethnic and interconfessional relations*. Tashkent, 2006.

[18] R.A. Ubajdullaeva, “Interethnic relations in the assessments of the population of Uzbekistan, ” in *Sociological Studies*, 2005. no. 12.

[19] S. I. Gitlin, Crimean Tatars in Uzbekistan: events and problems. [Online]. Available:

https://www.ca-c.org/journal/cac-041999/st_18_qitlin.shtml#9 [Accessed Apr.04,2021]

[20] V. P. Petrov, On the question of the migration potential of the Crimean Tatars and the prospects Of repatriation [Online]. Available: <http://krod.narod.ru/oboz10.htm> [Accessed Apr.04,2021]

[21] [Online]. Available: <https://interkomitet.uz/o-komitete/nacionalnye-kulturnye-centry/tashkentskigorodskoj-nacionalno-kulturnyj-centr-krymskih-tatar-avdet> [Accessed Apr.04,2021]

[22] V. Yakushik, “Importance of Inter-Civilizational and Intra-Civilizational Dialogue in National State Consolidation and Development,” in *Ukrainian Policymaker*, Vol. 4, 2019. P. 85-90. [Online]. Available: http://www.ukrpolitic.com/wp-content/uploads/2019/06/UP_vol_4_Yakushik.pdf [Accessed: Apr.04,2021]

[23] R. R. Nazarov, V. R. Alieva, “Interaction of the ethnic, regional and global in the traditional Cultures of the peoples of Central Asia,” in *Central Asian civilizations and cultures in unity and diversity*. Samarkand-Tashkent: MICAI, 2010. pp. 309-313.

[24] Decree of the President of the Republic of Uzbekistan “On measures for further improvement of interethnic relations and friendly relations with foreign countries of May 19, 2017,” *Narodnoe slovo*, no 101 (6765). May 23, 2017.

[25] The decree of the President of the Republic of Uzbekistan “On measures to radically increase the Role and authority of the Uzbek language as the state language” on October 21, 2019. The National database of legislation, 22.10.2019, No 06/19/5850/3939 [Online]. Available: <https://lex.uz/ru/docs/4561747> [Accessed Mar.27,2021]

[26] The Concept of state policy of the Republic of Uzbekistan in the sphere of interethnic relations on 15 Nov 2019. National database of legislation, 16.11.2019, No 06/19/5876/4029. [Online]. Available: <https://lex.uz/ru/docs/4597684> [Accessed Mar.27,2021].

The New Silk Road – One Belt One Road and the Republic of Kazakhstan:

Geopolitics, geoeconomics and national and geopolitical identity aspects

Shynghys Riakhanov

riakhanov@mail.ru

Ph.D. researcher at the Institute of State and Law, National Academy of Sciences of Ukraine,

Director of “Altay Trans”, Ust-Kamenogorsk, Kazakhstan

ABSTRACT

The present article is devoted to the problem of the One Belt One Road (OBOR) as one of the principal initiatives for trans-Eurasian integration currently being promoted by the People's Republic of China, in the light of the interests and aspirations of the Republic of Kazakhstan as one of its key participants. Proceeding from the empirical evidence on the subject matter, the researcher reflects on the potential impacts and challenges provided by the OBOR to Kazakhstan's geopolitical and geo-economic strategy and identity. It is assumed that the Republic of Kazakhstan may both gain additional geo-economic clout through participating in the OBOR and overturn the balance among its geopolitical and geo-economic partners (including Russian Federation and the European Union). In so doing, the key takeaway from the discussion is that Kazakhstan should seek to develop a more balanced and holistic position toward its geo-economic and geopolitical partnerships in Greater Eurasia, so as to avoid potentially negative consequences for its overall strategic position.

KEYWORDS: Geo-economics, Greater Eurasia, China, Kazakhstan, One Belt One Road.

Received: 26/04/2021

Revised : 1/05/2021

Accepted: 7/05/2021

Introduction. The increase in China's economic and political power globally has had a range of direct repercussions for its closest neighbors, including the Republic of Kazakhstan. In particular, the expansion of international economic and political involvement of the official Beijing has found one of particular manifestations in the form of the New Silk Road / One Way One Road (OBOR) project, inaugurated in 2013 by President of People's Republic of China Xi Jinping and presented internationally as a practical continuation of ancient and medieval trade routes spanning, and bringing together, various regions of Greater Eurasia whilst facilitating their interdependence [1]. The OBOR as a new incarnation of the archetype of the Silk Road would for its part be intended to contribute to a new situation of interdependence in Eurasia – the one which would now be connected to China's growing infrastructural and foreign investment capacity [2]. In effect, transportation hubs and networks being developed in the context of the OBOR's institutional arrangements are assumed to bring about a more cost-effective and mutually advantageous form of exports of goods from China to Eurasian, and ultimately European, markets [3]. Hence the development of the OBOR has been considered to be one of the key priorities in China's geopolitical strategy, with the respective initiatives being accorded an outsized importance with regard to Chinese foreign policy in the regions of Greater Eurasia [4].

The advantage of the New Silk Road project is that it will create a new road and transport infrastructure, modernized communications and new trade and economic hubs along its entire length between China, the Asia-Pacific region, and Europe. Its efficiency, safety and increased competitiveness lies in the fact that it is supposed to create clusters of interconnected trans-Eurasian corridors. The prototype of the project is the ancient road transport of the Great Silk Road, which functioned without failures due to permanent military excesses, economic cataclysms, or inconsistencies in tariff charges. In those cases, the goods were simply transported via alternative routes. That is why the development of the New Silk Road within the OBOR initiative has been marketed by Beijing as a key step toward ensuring peace and stability throughout Eurasia.

In this context, the Republic of Kazakhstan should be viewed as one of the key directions of implementation of the OBOR project, since the country, by virtue of its geographical position and sheer landmass, cannot but serve as the principal route and/or hub of the new project as far as developing land transportation networks through Eurasia is concerned. Of course, any influx of China's foreign direct investment (FDI) into strategic projects involving transportation and related infrastructure will have a profound, albeit indirect, geopolitical impact on the country's position in the region and worldwide. In addition, the problem of the impact of a possible entanglement into the OBOR-related integration structures will raise the question of Kazakhstan's national and geopolitical identity as the country attempts to maintain a balanced role within the course of post-Soviet Eurasian integration [5] while maintaining pragmatic relations with the countries of the global West, most notably, those of the European Union. [6]. With this in mind, the research question to be addressed in this article has to be posed in the following manner: "What are the actual and potential impacts of participation in the OBOR for the Republic of Kazakhstan as far as the former's geopolitical, geo-economic, and national and geopolitical identity-related aspects are concerned?" Hence, the present article provides an overview of major trends in

Kazakhstan's participation in the OBOR while attempting to evaluate their repercussions for the country's geopolitical and geo-economic interests, as well as national and geopolitical identity formation.

The OBOR and the Republic of Kazakhstan: geo-economic and geopolitical dynamics

In order to start the discussion on the significance of the OBOR for Kazakhstan, it is worth noting that the country was the site of the first announcement of the new geo-economic initiative, as it was at September 2013, during a visit to the Republic of Kazakhstan, when President of the People's Republic of China Xi Jinping, speaking at Nazarbayev University (Astana), first presented the countries of Eurasia with a proposal to jointly develop a trans-Eurasian transportation and infrastructure network, then referred to as the Silk Road Economic Belt [7]. From the very outset of the realization of the OBOR's initiative, the focus would be placed on Kazakhstan's potential as both a route and a hub for a new process of China-led Eurasian economic development, with China's FDI and state financing instruments being applied to that end. Thus, in 2014, an agreement was reached between Kazakhstan and China to implement a program for the development of production facilities in Kazakhstan [8], including investment projects in the chemical industry, mining and metallurgical sector, mechanical engineering, infrastructure, energy, agro-industrial complex, light industry, oil refining, production of building materials, and information technology. Still, the principal attention of Chinese policy makers and investors has been oriented toward utilising Kazakhstan's transit potential, with the rise of a new city of Khorgos as a key transportation hub being highly peculiar in that respect [9]. This earlier inconspicuous border township in eastern Kazakhstan has become an essential chain in a modern infrastructure currently being created on the Kazakhstani-Chinese border for the accelerated passage of cargo flows. Technologically, the dry port forming key part of the complex is a powerful terminal at the Altyntkol station, which is equipped with modern transshipment equipment, the latest automated system for accounting for wagons and containers, and provides a full range of services in the processing, storage and transshipment of cargoes crossing the border between the Republic of Kazakhstan and China. In effect, the largest dry port in Central Asia is strategically located on the territory of the special economic zone "Khorgos - Eastern Gate", spanning the respective points across the border, while further infrastructural integration with China is taking place there. In particular, in 2018, the Urumqi-Khorgos high-speed railway was commissioned. In the information field of the PRC, it has already been called "the central part of the New Great Silk Road starting in China" and "a strategic railway for all border states" [10]. While Khorgos and its area have enjoyed substantial publicity, overall, the territory of the Republic of Kazakhstan has become a principal part of cargo transportation route network being developed as part of the 'New Silk Road': furthermore, the respective programme of infrastructural development has been integrated with Kazakhstan's own 'Shining Path' plan of the country's infrastructural transformation [11]. This may be seen as an expression of a high potential for infrastructural development cooperation between the two countries, with the first President of the Republic of Kazakhstan Nursultan Nazarbayev pursuing the conjunction of the two development programmes since the very beginning of the Silk Road Economic Belt initiative [12]. In that sense, one

may opine that the rise of the OBOR has been perceived as a major driver of Kazakhstan's overall infrastructural renovation, as sought after by the country's political elite. Currently, Kazakhstan plans to invest an additional USD 20 billion in transportation and logistics projects, with a view to connecting to the intercontinental highways "Western China - Western Europe" and "China - Iran" by 2025, which will turn Kazakhstan into the most important Eurasian transport and logistics hub connecting the North and the South, West and East of Eurasia, the countries of the European Union, the Middle East, and Southeast Asia [13]. Such a potential geo-economic breakthrough may hence be viewed as a major component in Kazakhstan's interest toward the OBOR-based cooperation with China.

Geopolitically, the Kazakhstani leadership may be interested in further development of the country's involvement with the OBOR on the basis of the following considerations. In the first place, the Kazakhstani elite may be interested in increasing the country's involvement in the OBOR as a means of balancing its commitments to both the post-Soviet Eurasian integration (represented by the Eurasian Union) and the cooperation with the West. A key intimation of this perspective was given by Nazarbayev during his address at the Second Belt and Road Forum for International Cooperation (Beijing, April 2019), where the Kazakhstani leader outlined his vision of the '3-D' (three-dialogue) nature of contemporary geopolitical reality, which he then presented in the form of three layers of international dialogue. According to Nazarbayev, the first one would affect the global level (the dialogue between the United States, Russian Federation, China, and the European Union). The second dialogue is necessary at the level of Eurasia in order to unite the potentials of the Conference on Interaction and Confidence Building Measures in Asia and the Organization for Security and Cooperation in Europe, hence being a specifically regional geopolitical dialogue. Finally, the third dialogue should contribute to a systemic economic cooperation between the Eurasian Economic Union, the European Union, the Shanghai Cooperation Organization, and the Association of Southeast Asian Nations [14]. It is in this respect that Nazarbayev would then make a call on the European Union to join forces with the Eurasian Union in mutually cooperating with the OBOR to that end. In this context, Nazarbayev's speech could be viewed as a programmatic statement on the necessity to transcend the dichotomies and contradictions of regional political and economic integration in Greater Eurasia, implying that the OBOR would be taken as one more pragmatic direction of economic and political cooperation in the continent, as far as Kazakhstan would be concerned.

That said, another factor potentially facilitating Kazakhstan's readiness to partake in the OBOR would be that of strengthening a comprehensive cooperation with China across a variety of directions, some of which would not have a direct geo-economic dimension. For instance, the problem of rapid economic development of China's border areas poses a potential threat to the maintenance of the environmental balance within Kazakhstan, which would spur the Kazakhstani government to seek greater opportunity for cooperation with China on that subject [15]. Subsequently, the development of the notion of 'Chinese Ecological Civilization' in contemporary China has led to a substantial emphasis on aspects of environmental cooperation within the OBOR's policy documents [16]. Thus Kazakhstan would be interested in developing trans-border cooperation with China on the basis of aforementioned principles to ensure that the interests of the country's environmental balance be taken into consideration. However,

one may note that industrial and infrastructural projects associated with the OBOR and pursued by Chinese entrepreneurs in the territory of Kazakhstan have been found to have a detrimental impact on the environment, with the problem of trans-border water resources (especially the ones of the Irtysh River) being especially sensitive [17]. At the same time, Kazakhstan is likely to view the OBOR as a major component of the country's strategic security cooperation with China, especially the one taking place within the Shanghai Cooperation Organization [18]. In particular, the issues related to perceived threats on the part of Islamic fundamentalist groups and movements have been raised by both Kazakhstani and Chinese representatives in connection with their negotiations on the OBOR-related issues [19]. The fact that the Xinjiang Autonomous Region would be an essential part of the OBOR-related transportation routes going through the Kazakhstani territories may be viewed as a major factor in an ambivalence felt by some Kazakhstanis regarding the scope and the content of such cooperation, which is in turn likely to be reflected in terms of their attitudes toward the OBOR [20]. This would then enable one to reflect on the problematic status of an increased security cooperation with China from the standpoint of the Turkic identity facet of the Kazakhstani national and geopolitical identity [21].

The OBOR and Kazakhstan's national and geopolitical identity: key problems

Notwithstanding the aforementioned, the essential problem associated with Kazakhstan's involvement with the OBOR would concern the country's national and geopolitical identity dilemma as posed by the process of greater integration with China that further unfolding of the infrastructural development initiatives would inevitably bring about. The key problem with the OBOR as far as the Kazakhstani national and geopolitical identity concerned is that of the supposed unbalanced increase in Chinese economic and social power within Kazakhstan, as reflected in a perceived 'invasion' of Chinese entrepreneurs and workers taking part in the projects affiliated with the initiative [22]. A number of researches have registered the evidence of mounting Sinophobia, with Kazakhstani respondents indicating their mistrust of the Chinese growing as a result of the latter's increased economic prominence and personal visibility [22; 23]. The Kazakhstani experts have recently enumerated the increased visibility of China-affiliated economic and infrastructural projects as one of the key factors responsible for the rise in Sinophobia's incidence among the Kazakhstani population, on par with those of negative attitudes toward Beijing's policy in the Xinjiang Autonomous Region and 'negative' historical memory concerning past historical encounters between the Kazakhs and the Chinese [24]. At the same time, the development of official narratives about the OBOR purports to emphasise the positive identity impact of the initiative's interaction with the Kazakhstani national project as the latter would be presented as adhering to an archetype of an 'intermediary' between the East and the West [25]. Thus, Kazakhstan's Minister of Foreign Affairs (2012-2016) Erlan Idrissov would summarily reject any analogy between the increased involvement of China in Central Asia and the late-19th century 'Great Game' taking place between the Russian and the British Empires, positing that "Kazakhstan has been advocating for abandoning the philosophy of the Great Game and embracing the philosophy of the Great Gain for all" [26], in which context the country's participation in the OBOR should be viewed as reflective of its 'intermediary'

geopolitical identity at the centre of Greater Eurasia. Nevertheless, the unease felt by some Kazakhstani citizens over the greater assertiveness of the Chinese as economic players in the country has to be viewed as an opposite of the Minister's optimistic evaluation of the OBOR's full alignment with Kazakhstan's national and geopolitical identity. More specifically, it can be argued that a fuller participation with the OBOR would create a potential source of tensions with Russian Federation as Kazakhstan's principal neighbour to the west, as there is a chance that the development of a strategic engagement with China could jeopardise Kazakhstan's commitment to the Eurasian Economic Union. This is likely to entail a negative attitude on the part of Russia, which may be inimical to Kazakhstan balancing the influence of its western neighbour by resorting to closer strategic ties with China. On the other hand, with the growing prominence of the OBOR for Kazakhstan's international logistics strategy, it may be expected that the country's cooperation with the European Union within the scope of the Transport Corridor Europe-Caucasus-Asia (TRASECA) project is likely to be jeopardised as well [27]. The TRASECA project also includes the Silk Wind Initiative, which aims at constructing new high-speed container routes between the countries of Europe, the Caucasus, and Central Asia, as well as developing and implementing advanced technologies both in the field of electronic information exchange, and in the field of simplifying border crossing procedures and reducing transportation times [28]. The Silk Wind Initiative was launched in 2012 in Turkey, its initial goal being to complete the construction of the Baku-Tbilisi-Kars pipeline by 2014; however, this initiative would later begin to be supported by the United States and now fits into the logic of Washington's concept of the New Silk Road, aiming to expand transit routes between Europe and Asia without China's involvement [29]. Hence, Kazakhstan may run the risk of losing either the EU's or China's support in conducting its geo-economic strategy of becoming the principal nexus of trans-Eurasian logistics, which would hence undermine the Republic of Kazakhstan's current geopolitical identity as a neutral and pragmatically aligned Eurasian state.

Nevertheless, the dynamics of the OBOR-based cooperation between Kazakhstan and China would lie more or less smoothly within the larger context of Kazakhstan's attempts at diversifying the structure of its international trade and international economic relations in general. As noted in the World Bank research paper by Guillermo Arenas [30], the recent structure of Kazakhstan's exports and imports has favoured four main destinations, namely, the European Union, China, and the Commonwealth of Independent States (CIS) member states, both the ones being members of the Eurasian Economic Union and those keeping their distance from that international economic integration community. Throughout 2000-2012, the share of Kazakhstan's exports accounted for by China increased from 3.3 per cent to 17.8 per cent, while that of the Eurasian Economic Union declined from 16.9 per cent to 8.2 per cent, accordingly [30]. In this context, Kazakhstan's enthusiastic reception of the OBOR will have to be viewed in the light of elevated expectations regarding further development of Kazakhstani merchandise exports to China. However, in the next few years, the dynamics would change, with China accounting for 10.3 per cent of Kazakhstan's overall exports as compared to 9.7 per cent for the Eurasian Economic Union as of 2018 [30]. In both cases, however, the European Union remained the key exports destination for Kazakhstan, with 50.4 to 50.9 per cent of Kazakhstani exports heading there in 2012 and 2018, respectively. Therefore, the extent to which Kazakhstan may be interested in

pursuing a protracted engagement with China as the centre of international economic integration is likely to be conditioned by the factor of a relative balance of China as compared to both the Eurasian Economic Union and the EU in the structure of the country's exports-driven economic development.

Discussion. That said, the overview of geopolitical and geo-economic implications of the OBOR for the Republic of Kazakhstan's geopolitical and geo-economic strategies as well as national and geopolitical identity has revealed that the initiative of trans-Eurasian infrastructural and logistical integration championed by China may have a range of both positive and negative repercussions for the Republic of Kazakhstan. In the first place, it may be assumed that Kazakhstan's participation in the project should be seen as an expression of the country's aspirations toward the greater engagement with the present-day initiatives of trans-Eurasian economic integration as the OBOR would be of immense infrastructural and logistical value to developing the role of Kazakhstan as its essential participant. At the same time, the rise of China's influence across Greater Eurasia as brought about by further progress of the OBOR initiative in particular can be taken as evidence of potential issues posed by this process to Kazakhstan's identity as a neutral Eurasian state involved in multiple integration projects on the basis of its pragmatically defined interests. In effect, the progress of the OBOR as a community for trans-Eurasian integration effectively dominated by China may contribute to a possibility of disrupting the equilibrium among poles of integration and cooperation with which Kazakhstan has been eager to develop balanced ties (i.e., Russian Federation, China, and the European Union). The capacity of Kazakhstan to balance effectively between those geopolitical and geo-economic centres should then be considered to be the principal factor responsible for the development of an effective strategy concerning the OBOR and its relevance to Kazakhstan's infrastructural and logistical role in Eurasia. That is why one will have to ultimately consider the OBOR to be a source of both actual benefits and potential issues for Kazakhstan, so that attaining a proper balance between these two aspects of the integration initiative in question may require a more comprehensive and holistic approach on the part of the Kazakhstani leadership

References

- [1] *China's Massive Belt and Road Initiative*, Council on Foreign Relations, January 28, 2020. [Online]. Available: <https://www.cfr.org/backgrounder/chinas-massive-belt-and-road-initiative> [Accessed Apr. 20, 2021].
- [2] T. P. Cavanna, "Unlocking the gates of Eurasia: China's Belt and Road Initiative and its implications for U.S. grand strategy," *Texas National Security Review*, vol. 2, no. 3, pp. 11-37, May. 2019. [Online]. Available doi: 10.26153/tsw/2927 [Accessed Apr. 20, 2021].
- [3] F. de Soyres, A. Mulabdic, S. Murray, N. Rocha, and M. Ruta, "How much will the Belt and Road Initiative reduce trade costs?" *International Economics*, vol. 159, no. C, pp. 151-164, 2019.
- [4] T. Harper, "China's Eurasia: the Belt and Road Initiative and the creation of a new Eurasian power", *The Chinese Journal of Global Governance*, vol. 5, no. 2, pp. 99-121, Oct. 2019.
- [5] N. Kassenova, *Kazakhstan and Eurasian Economic Integration: Quick Start, Mixed Results and Uncertain Future*. Paris: IFRI, 2012. [Online]. Available:

<https://www.ifri.org/sites/default/files/atoms/files/ifrikassenovakazandeurasianintegrationengnov2012.pdf> [Accessed Apr. 20, 2021].

[6] K. Baizakova and G. Yergeshkyzy, “Kazakhstan and the European Union: cooperation in regional security”, *Procedia – Social and Behavioral Sciences*, vol. 81, pp. 558-561, 2013.

[7] M. Witte, “Xi Jinping calls for regional cooperation via new Silk Road”, *Astana Times*, Sep. 11, 2013. [Online]. Available: <https://astanatimes.com/2013/09/xi-jinping-calls-for-regional-cooperation-via-new-silk-road> [Accessed Apr. 20, 2021]

[8] Z. Kembayev, “Development of China-Kazakhstan cooperation: building the Silk Road of the 21st century?” *Problems of Post-Communism*, vol. 67, no. 3, pp. 204-216, 2020.

[9] Khorgos: the biggest dry port in the world: a visual explainer, *South China Morning Post*. [Online]. Available: <https://multimedia.scmp.com/news/china/article/One-Belt-One-Road/khorgos.html> [Accessed Apr. 20, 2021].

[10] These places in Xinjiang are expected to be connected by high-speed rail, and it will take 3 hours to arrive from Urumqi to Yining! [Original Chinese: 新疆这些地方有望通高铁, 乌鲁木齐至伊宁3小时到达!]. [Online]. Available: <https://read01.com/n6xyLm.html#.W2ASrdUzbDc> [Accessed Apr. 20, 2021].

[11] M. I. Razumovskaya, I. I. Kazak, and V. Y. Burov, “China’s economic integration in Central Asia in the context of the proclaimed “One Belt, One Road” initiative”, *Advances in Economics, Business and Management Research*, vol. 128, pp. 2791-2796 2020.

[12] N. Kassenova, “China’s Silk Road and Kazakhstan’s Bright Path: linking dreams of prosperity”, *Asia Policy*, vol. 24, pp. 110-116, Jul. 2017.

[13] *Transport & logistics in Kazakhstan: connecting continents*, ITE Transport & Logistics, August 26, 2018. 2021 [Online]. Available: <https://www.transport-exhibitions.com/Market-Insights/Turkey-and-Eurasia/Transport-logistics-in-Kazakhstan-connecting-co> [Accessed Apr. 20, 2021].

[14] China’s Soft Power and Nazarbayev’s “3D” Project – Takeaways from the One Belt One Road Forum, *Sputnik.kz*, Apr. 27, 2019. [Online] Available: <https://ru.sputnik.kz/economy/20190427/9981680/odin-poyas-odin-put-itogi.html> [Accessed Apr. 20, 2021]

[15] S. Ho, Sharing rivers: China & Kazakhstan, *China Water Risk*, May 18, 2017. [Online]. Available: <https://www.chinawaterrisk.org/opinions/sharing-rivers-china-kazakhstan> [Accessed Apr. 20, 2021].

[16] J. Coenen, S. Bager, P. Meyfroidt, J. Newig, and E. Challies, “Environmental governance of China’s Belt and Road Initiative”, *Environmental Policy and Governance*, vol. 31, no. 1, pp. 3-17, Jan. / Feb. 2021.

[17] A. Mustafina, “Trans boundary water issues between Kazakhstan and China”, *IOSR Journal of Humanities and Social Science*, vol. 19, no. 1, pp. 91-94, Jan. 2014.

[18] A. Serikkaliyeva, A. Amirbek and E. Ş. Batmaz, “Chinese institutional diplomacy toward

Kazakhstan: the SCO and the New Silk Road Initiative”, *Insight Turkey*, vol. 20, no. 4, Fall 2018.

[19] W. Jin and K. Dehang, “Counter-terrorism cooperation between China and Central Asian states in the Shanghai Cooperation Organization”, *China Quarterly of International Strategic Studies*, vol. 5, no. 1, pp. 65-79, 2019.

[20] A. Burkhanov and Y.-W. Chen, “Kazakh perspective on China, the Chinese, and Chinese migration”, *Ethnic and Racial Studies*, vol. 39, no. 12, pp. 2129-2148, Feb.2016.

[21] C. Putz, *Kazakhstan and the Xinjiang problem*, The Diplomat, Sep. 11, 2018. [Online]. Available: <https://thediplomat.com/2018/09/kazakhstan-and-the-xinjiang-problem> [Accessed Apr.20, 2021].

[22] S. Peyrouse, “Discussing China: Sinophilia and Sinophobia in Central Asia”, *Journal of Eurasian Studies*, vol. 7, no. 1, pp. 14-23, Jan.2016.

[23] G. Shakhanova and J. Garlick, “The Belt and Road Initiative and the Eurasian Economic Union: exploring the “Greater Eurasian Partnership”, *Journal of Current Chinese Affairs*, vol. 49, no. 1, pp. 33-57, May. 2020.

[24] A. Kruglov, “Sinophobia simmers across Central Asia”, *Asia Times*, Nov.12, 2019. [Online]. Available: <https://asiatimes.com/2019/11/sinophobia-simmers-across-central-asia> [Accessed Apr. 20,2021].

[25] M. Kassen, “Understanding foreign policy strategies of Kazakhstan: a case study of the landlocked and transcontinental country”, *Cambridge Review of International Affairs*, vol. 31, no. 3-4, pp. 314-343, Nov.2019

[26] A. Nurbekov, ““New Dubai” on Kazakh-Chinese border set to change trans-Eurasian trade”, *The Astana Times*, Oct. 22, 2015. [Online]. Available: <https://astanatimes.com/2015/10/new-dubai-on-kazakh-chineseborder-set-to-change-trans-eurasian-trade> [Accessed Apr.20, 2021].

[27] S. E. Cornell and S. F. Starr, *The EU and Kazakhstan: developing a partnership in trade and transport*, Institute for Security and Development Policy, Dec. 22, 2015. [Online]. Available: <https://isd.eu/publication/eu-kazakhstan-developing-partnership-trade-transport>[Accessed Apr.20, 2021].

[28] I. Gigauri, “The important role of Silk Road initiatives for Georgian economy”, *The International Journal of Business and Management Research*, vol. 2, no. 2, pp. 419-431, Apr.2018.

[29] T. Zimmerman, *The New Silk Roads: China, the U.S., and the Future of Central Asia*. New York: New York University, Center on International Cooperation.

[30] G. Arenas, *Kazakhstan: Trade Competitiveness and Diversification in the Global Value Chains Era*, WorldBankGroup2019.[Online].Available :<http://documents1.worldbank.org/curated/en/274611580795362180/text/Kazakhstan-Trade-Competitiveness-and-Diversification-in-the-Global-Value-Chains-Era.txt>[Accessed Mar.27,2021].

The state of gender equality in the energy sector in Ukraine

Svitlana Garashchenko

svitlana.garashchenko@gmail.com

(Gender advisor of the Head of State Service of Special Communication and Information Protection of Ukraine)

ABSTRACT

The article deals with Ukraine's contemporary experience in introducing gender equality in industrial sector of the country's economy. The materials of the article are based on the case-study "Gender Aspects of Employment in the Energy Sector of Ukraine" conducted by the experts of the "Poruch" Ukrainian non-governmental organisation with financial support of the USAID Energy Security Project.

One of the key international commitments made by Ukraine is to promote the equality of rights and opportunities for women and men in all spheres of society. Ukraine has significant potential to ensure equality of rights and opportunities, despite the fact that Ukraine obtained the 74th place in the Global Gender Gap Report 2021, although a year ago it was ranked the 59th place in the field of gender equality in economy of Ukraine. At the same time, despite significant results in gender equality ensuring, the gender approach is still not integrated into field of labour and employment, which further consolidates gender gaps in both work payment and professional self-realization of energy sphere employees.

KEYWORDS: Gender studies, Gender, Gender gaps, Energy sector

Received: 26/04/2021

Revised : 6/05/2021

Accepted: 7/05/2021

Introduction. The study of gender equality in various spheres of modern public administration is one of the central themes of cultural and political discourse of the global community. This is evidenced by the resolutions, programmes and studies of international organizations such as the UN [1], OECD [2], NATO [3] and others. In most countries around the world research and gender analysis are conducted to identify gender gaps in various spheres of society. The global academic community working on gender issues stresses the relevance and importance of this topic, as well as the practical positive consequences of establishing gender equality in various sectors of the economy of developing countries.

The present study of gender equality and the mechanism of its implementation is based on theoretical works of J. Butler [4], O. Hankivsky [5], S. M. Burn [6], M. Kimmel [7], S. Aivazova [8] and other authors. The author of this article has been actively involved in the study of gender gaps and gender issues in various fields [9], as well as in the research related to methods of gender analysis [10]. The study of gender issues has a wide range of practical applications in various sectors of the economy, such as agriculture [11], entrepreneurship [12], energy sector [13] and others.

One of the key international commitments made by Ukraine is to promote the equality of rights and opportunities for women and men in all spheres of society. Ukraine has significant potential to ensure equality of rights and opportunities, despite the fact that Ukraine obtained the 74th place in the Global Gender Gap Report 2021 [14], although a year ago it was ranked the 59th place in the field of gender equality in economy of Ukraine. At the same time, despite significant results in gender equality ensuring, the gender approach is still not integrated into field of labour and employment, which further consolidates gender gaps in both work payment and professional self-realization of energy sphere employees.

Traditionally, energy sector plays a key role in economy of Ukraine. About 8% of the total number of people employed in Ukrainian economy is in the field of “Mining and quarrying” and “Supply of electricity, gas, steam and conditioning air”. Therefore, conditions for realization of human potential in this sector directly affect well-being of significant part of economically active population of Ukraine, and through the socio-economic efficiency of employment have a significant impact on the overall well-being of Ukraine.

Practical significance of research on situation of women and men in the energy sector is confirmed by a number of gender assessments in countries of European Union, North America, the Middle East and Africa. If the first wave of this scientific discourse was focused on possibilities of domestic use of energy resources by women in developing countries, then, starting from 2000s, these issues began to be analyzed in developed regions. Experts examined various aspects of women’s participation in formation of energy regulatory policy, women’s right to use energy services [15], but problems of women’s employment in the energy sector attracted much less public attention. For example, in 2017 study was conducted in Canada to assess the situation of women in “clean” energy sector [16], which included hydropower, renewable and nuclear energy, renewable energy agriculture, hydrogen energy, carbon storage and capture, and cleaner energy of fossil fuels. The same year the US Department of Energy presented “The annual US Energy and Employment Report” [17], which presented gender-disaggregated employment statistics for country’s various energy sectors. It turned out that women occupied from 38% of working places in the electricity generation sector at NPPs and up to 21% of working places in the coal fuel sector, while in the country as a whole they accounted for 47% of the total workforce. In

Ukraine, one of the first gender studies in field of energy was “Women and Men in the Energy Sector of Ukraine” [13], conducted and published with support of the H. Böll Foundation in Ukraine. The aim of study was to conduct gender analysis of employment structure in order to identify certain imbalance that determines inequality of women and men in wages, working conditions, career prospects etc.

A case-study in Ukrainian experience in introducing gender equality in industrial sector of Ukraine's economy

The study “Gender Aspects of Employment in the Energy Sector of Ukraine” conducted by the experts of the “Poruch” NGO with financial support of the USAID Energy Security Project is currently being completed [18]. Analysis revealed that equalization of gender structure of employment and improving the organizational, technical and socio-economic level of energy jobs are mutually supportive processes: already the vast majority of male-dominated sector is formed by unattractive jobs, where it is problematic to fill vacancies than to find job, but conditions of such work are not satisfactory. At the same time, for women tension in energy labour market is much higher than for men (the ratio of number of women seeking employment in energy sector and the number of vacancies available to them is much higher than the same workload for men). This is primarily due to redundancy of female employment sector, as well as the clearly smaller scale and high concentration (only three occupations, all three are workers and the low-skilled: controller and laboratory assistants) of female-dominated sector.

Sector of occupations with predominance of women in the energy sector is limited to only three names, of which bigger part of supply and demand falls on one profession – 715 registered unemployed (out of 721 in sector of “female” occupations) and 410 vacancies (out of 411 in general). All three occupations are workers with predominance of manual labour and are characterized by a significant shortage of vacancies (310 units of “shortage” of vacancies, based on the number of registered unemployed is 75.4% of the total number of vacancies in three professions).

Harmonization of working and employment conditions at energy enterprises with needs of women, in particular elimination of factors of severity and harmfulness of work in field of predominant physical work, creation of organizational and technical conditions for combination of professional and family responsibilities, elimination of institutional (regulatory and behavioural) restrictions for women to employment in energy and dynamic careers have significant potential to improve needs in staff of energy companies. As qualifications increase (particularly in transition from working to higher education occupations), the gap between labour market tensions for men and women is narrowing: labor market conditions are becoming more favourable for women than men.

This does not mean equalization of the probability of employment in energy sphere for women and men (the gap in favour of men remains), but its size is smaller: if the area of predominantly manual labour in the energy labour market for women for three quarters of 2020 was 1.37 times higher than for men, then in professions of group “specialists” – only 1.12 times.

Regulatory and legal compliance with principles and rules established by international obligations of Ukraine to ensure equal rights and opportunities for access to freely chosen and productive employment in the field of energy employment, still poorly focused on specific restrictions and obstacles to women's employment due to technological and organizational labour features in energy.

The basis of legal system of our state and normative legal act that has the highest legal force is Constitution of Ukraine, Article 24 [19] of which provides that citizens have equal constitutional rights and freedoms and are equal in frames of law. There may be no privileges or restrictions based on race, colour, political, religious or other beliefs; gender, ethnic and social origin, property status, place of residence; The second part of the above article provides for a rule on equality of rights of women and men, which is ensured by: providing women with equal opportunities with men in socio-political and cultural activities, in education and training, in work and remuneration for it, special measures for protection of labour and health of women, establishment of pension benefits, creating conditions that enable women to combine work with mother duties.

In addition, according to Article 43 of the Constitution of Ukraine [19], everyone has right to work, which includes opportunity to earn for living by work, which he freely chooses or freely agrees to do. The use of forced labour is prohibited. Everyone has the right to adequate, safe and healthy working conditions; for a salary not lower than that specified by law. The Constitution of Ukraine guarantees citizens protection against illegal dismissal and the right to timely remuneration for work.

According to the main normative legal act of labour legislation – the Labour Code of Ukraine [20] – any discrimination in the field of labour, including violation of the principle of equality of rights and opportunities, direct or indirect restriction of workers' rights depending on race, colour, political, religious and other beliefs; gender, gender identity, sexual orientation, ethnic, social and foreign origin, age, health status, disability, suspicion or presence of HIV / AIDS, marital and property status, family responsibilities, place of residence, trade union membership or other association of citizens, participation in a strike, appeal or intention to appeal to a court or other bodies to protect their rights or provide support to other employees in protecting their rights; on linguistic or other grounds not related to the nature of work or conditions of its performance, – is prohibited.

In addition, the Labour Code of Ukraine provides for a number of special rules that establish guarantees for employment, a ban on dismissal: the test is not set when hiring pregnant women and single mothers who have a child under the age of fourteen or a child with a disability (third part of Article 26); by agreement between the employee and the owner or his authorized body may be established both when hiring and subsequently part-time or part-time week. At the request of a pregnant woman, a woman who has a child under the age of fourteen or a child with a disability, including one under her care, or cares for a sick family member in accordance with a medical opinion, the owner or his authorized body is obliged to establish an incomplete working day or part-time week. Remuneration in these cases is made in proportion to the time worked or depending on production (parts one and two of Article 56); it is forbidden to deny women employment and reduce their wages for reasons related to pregnancy or having children under three years, and single mothers – for having a child under fourteen years of age or a child with a disability (part one of article 184) and other measures, which protect mothers.

Guarantees are established by articles 56, 176, 177; parts three-eight of Article 179, articles 181, 182, 182¹, 184, 185, 186 and also apply to parents raising children without a mother (including in the case of a long stay of the mother in a medical institution); as well as guardians (trustees), one of the adoptive parents, one of the foster parents.

It should be noted that for 25 years in Ukraine there was a list of heavy work and work with harmful and dangerous working conditions, which prohibits the use of women, approved by the order of

the Ministry of Health of Ukraine from December 29, 1994, No 256 [21]. The list identified restrictions on the employment of women in some metalworking jobs; installation and repair and construction works; mining and exploration works; works on oil and gas production, ferrous and non-ferrous metallurgy; repair of equipment of power plants and networks, electrical production; general professions of electronic technology and other economic activities.

On October 13, 2017, order of the Ministry of Health of Ukraine No 1254 [22] abolished the above list as contrary to national law, the requirements of European Union law, Ukraine's international obligations to ensure equal rights and opportunities for women and men, and does not comply with modern Classifier of professions.

Despite the fact that the order of the Ministry of Health of Ukraine No 1254 [22] came into force on December 22, 2017, Chapter 3 "Mining" of Section I of the List of heavy work and work with harmful and dangerous working conditions, which prohibits the use of women's labour, remains in force. This chapter becomes invalid from the date when Ukraine completes procedure of denunciation of the Convention of International Labour Organization on the use of women in underground work in mines of any kind.

However, today, in accordance with Chapter 3 "Mining" of Section I of the List of heavy work and work with harmful and dangerous working conditions, the use of women's labour in opencast mining and the surfaces of existing and under construction mines and mines is prohibited; enrichment, agglomeration, briquetting.

The right of women and men to protection from all forms of discrimination in employment on the grounds of race, colour, political, religious or other beliefs, membership in trade unions or other associations of citizens, sex, age, ethnic and social origin, property status, place of residence, on linguistic or other grounds provided by the Law of Ukraine "On Employment" [23]. Part three of Article 11 of this Law prohibits vacancy announcements in advertisements (advertisements); offer work only to women or only to men, except for specific work that can be performed exclusively by persons of a certain sex; make demands that favour one of the articles, as well as require employees to provide information about personal life.

The legal basis for realization by women and men of equal rights granted to them by the Constitution and laws of Ukraine was the adoption on September 5, 2005 by the Verkhovna Rada of Ukraine Law of Ukraine "On Ensuring Equal Rights and Opportunities for Women and Men" [24]. Among the provisions of the Law that have practical significance for ensuring equal rights and opportunities for women and men in the socio-economic sphere, the following articles should be singled out:

Article 17 – provides women and men with equal rights and opportunities in employment, promotion, advanced training and retraining. At the same time, the employer must create working conditions that would allow women and men to work on an equal basis; provide women and men with the opportunity to combine work with family responsibilities; to carry out equal pay for women and men with the same qualifications and the same working conditions; take measures to create safe working and living conditions; take measures to create safe and healthy working conditions; take measures to prevent and protect against cases of sexual harassment and other forms of gender-based violence;

Article 18 – in the case of collective bargaining regulation of social and labor relations to the general agreement, sectoral (intersectoral) and territorial agreements; collective agreements made provisions ensuring equal rights and opportunities for women and men. This corresponds to the twelfth paragraph of the second part of Article 7 of the Law of Ukraine “On Collective Bargaining Agreements” [25], according to which the collective agreement establishes mutual obligations of the parties to regulate industrial, labour, socio-economic relations, including equal rights and opportunities for women and men. Also, collective agreements (contracts) should provide for staffing and promotion of employees in compliance with the principle of giving preference to a person of the sex in respect of which they have an imbalance; as well as the elimination of inequality in the remuneration of women and men in different sectors of the economy and in one sector on the basis of the general social standard of remuneration in the budget and other areas, as well as on the basis of training (retraining).

In addition, for use by the parties to the social dialogue in concluding collective agreements and agreements, the Ministry of Social Policy of Ukraine has developed Guidelines for the inclusion in collective agreements and provisions aimed at ensuring equal rights and opportunities for women and men in employment [26].

Additional guarantees for working women and men in the energy sector are also established by sectoral agreements of fuel and energy companies. Thus, in the framework of study “Gender aspects of employment in the energy sector of Ukraine” [18] analysis of the Sectoral Agreement between the Ministry of Energy and Coal Industry of Ukraine, the State Property Fund of Ukraine, the All-Ukrainian Association of Employers “Federation of Employers of Fuel and Energy” and the Trade Union Energy and Electrical Industry of Ukraine for 2019-2021 [27] shows that only five paragraphs contain provisions concerning the provision of equal rights and opportunities for women and men, including workers with family responsibilities.

At the same time, a number of provisions of the Sectoral Agreement concern exclusively “protective” measures against women such as: to establish for working women who have children of school and preschool age, the 8th working week (item 6.12.4.), provide with paid day off once a month at their request (paragraph 6.12.5.), women to work with difficult and dangerous conditions, to lift, carry cargo, the weight of which exceeds the maximum allowable norms (paragraph 6.18.2.) etc

The analysis of the Collective Agreement of State Enterprise National Atomic Energy Generating Company “Energoatom” for 2019-2021 [28] showed that the vast majority of its provisions are gender neutral and apply to all women and men working in the Company. However, the Collective Agreement also contains more specific provisions, in particular:

- reduction by 20% of the production rate for young employees of the Company hired immediately after graduation, for up to three months, as well as pregnant women from the moment of issuance of a medical opinion to the end of pregnancy while maintaining the average monthly salary (paragraph 4.31);

- ensuring at expense of the Company conducting preventive medical examinations of employees who do not belong to categories defined in paragraph 6.2, once every two years, except for employees who belong to risk groups defined by the directives of the Ministry of Health of Ukraine.

For early and timely detection of oncological diseases at expense of the Company to organize a screening medical examination of working women of a certain age (from the risk group, mammological

examination of working women) (paragraph 6.4.); women (persons) who were on leave in connection with pregnancy, childbirth or child care before reaching the age of three (six), are certified no earlier than one year after leaving work.

Undoubtedly a positive aspect of the Collective Agreement is that company provides equal rights and opportunities for women and men working in Company (paragraph 7.3). However, paragraph 7.3 is not detailed, and it is therefore not clear what measures employer undertakes to ensure equal opportunities for working women and men in practice.

It should be noted that ensuring equal rights and opportunities for women and men in employment is not limited to equal pay, access to vocational training or promotion. Methodical recommendations on the inclusion in collective agreements and agreements of provisions aimed at ensuring equal rights and opportunities for women and men in labour relations (order of the Ministry of Social Policy of Ukraine of 29.01.2020 No 56) [26] recommend to include in the collective agreements a separate section “Equality and non-discrimination”, which will include provisions on agreements between the parties to create conditions that would allow women and men, in particular to ensure the possibility of combining work with family responsibilities; take measures to create safe working and living conditions; prevent and protect against sexual harassment and other forms of gender-based violence; adhere to the principle of gender parity in representation in order to ensure de facto equality between women and men and in management positions, etc.

Conclusion. Despite legally guaranteed equal rights and opportunities for women and men in the workplace, there is still a need to analyze and verify compliance with these norms.

Study of energy sector has shown preservation of existing gender gaps, which are inherent in other areas of the economy.

There are gender pay gaps for women and men, gender segregation of occupational employment, because women are still represented in the sector of occupations, which are characterized by the dominance of female employment such as “controller of electrical supervision”, “laboratory assistant of electromechanical tests and measurements” and “laboratory assistant of electrical insulating materials”.

There is a need to develop a strategic plan at energy sector policy level to strengthen gender equality and non-discrimination, as well as empower women in corporate governance and start-ups.

References

- [1] Sustainable Development Goals. [Online]. Available: <https://www.un.org/sustainabledevelopment/sustainable-development-goals/> [Accessed Mar.03,2021]
- [2] Gender Budgeting in OECD countries. [Online]. Available: <https://www.oecd.org/gender/Gender-Budgeting-in-OECD-countries.pdf> [Accessed Mar.03,2021].
- [3] Women, Peace and Security. 01.10.2020. [Online]. Available: https://www.nato.int/cps/en/natohq/topics_91091.htm [Accessed Mar.03,2021].
- [4] Judith Butler, *Hannah Arendt Chair and Professor of Philosophy at The European Graduate School / EGS*. Biography [Online]. Available: <https://egs.edu/biography/judith-butler/> [Accessed Mar.03,2021].

- [5] O. Hankivsky, "The lexicon of mainstreaming equality: gender based analysis (GBA), gender and diversity analysis (GDA), intersectionality-based analysis (IBA)," *Canadian Political Science Review*, vol. 6, no 2-3, pp. 171-183, 2012
- [6] S. Burn, *Gender psychology*. St. Petersburg: Prime-Evroznak, 2001.
- [7] M. S. Kimmel, *Gendered Society*. Kyiv: Sphere, 2003.
- [8] S. G. Aivazova, Gender as a Category of Mass Policy Analysis, in *Political Science. Yearbook 2016. Russian Association of Political Science*. Moscow: Political Encyclopedia, 2016, pp. 303-314.
- [9] S. V. Garashchenko, "Gender equality as a factor of democratic transformations in Ukraine," in *Academic notes of NaUKMA*, vol. 82, 2008, pp. 58-61. [Online]. Available: http://ekmair.ukma.edu.ua/bitstream/handle/123456789/6147/Harashchenko_Henderna_rivnist%27_yak_chynnyk_demokratychnykh.PDF [Accessed Mar.03,2021].
- [10] S. V. Garashchenko, "Gender budgeting as a component of political mechanisms providing for the equality of women and men," in *Academic notes of NaUKMA*, vol. 95, pp. 47-50, 2009 [Online]. Available: http://ekmair.ukma.edu.ua/bitstream/handle/123456789/3999/Harashchenko_Henderne.pdf [Accessed Mar.03,2021].
- [11] N. M. Kutsmus, "Rural Economy Development under Conditions of Globalisation: Theory, Methodology, Gender Dimension, Thesis for a Doctor's Degree in Economics," Zhytomyr: Zhytomyr National Agroecological University, 2019 [Online]. Available: http://znau.edu.ua/images/public_document/2019/%D0%90%D0%B2%D1%82%D0%BE%D1%80%D0%B5%D1%84%D0%B5%D1%80%D0%D1%82_%D0%9A%D1%83%D1%86%D0%BC%D1%83%D1%81%20%D0%9D.%D0%9C..pdf [Accessed Mar.03,2021].
- [12] G. Kharlamova, A. Stavysky, "The gender issue in entrepreneurship activity: the current perception of entrepreneurs," *Bulletin of Taras Shevchenko National University of Kyiv Economics*, no 3(210), pp. 42-52, 2020. [Online]. Available: <http://bulletin-econom.univ.kiev.ua/wp-content/uploads/2020/10/210-42-52.pdf> [Accessed Mar.03,2021].
- [13] Women and men in the energy sector of Ukraine / O. Dyachuk, Y. Galustyan, V. Blyznyuk, R. Podolets, G. Trypolska and others; ed. G. Gerasimenko. Heinrich Böll Foundation Office in Ukraine. Kyiv: Publishing House LLC "WB Avapost-Prim", 2019. 92 p. (In Ukrainian).
- [14] Global Gender Gap Report 2021. [Online]. Available: <https://www.weforum.org/reports/global-gender-gap-report-2021> [Accessed Mar.03,2021].
- [15] J. Clancy, U. Röhr, "Gender and Energy: Is There a Northern Perspective?," *Energy for Sustainable Development*, vol. VII, no. 3, pp. 16-22, Sep. 2003
- [16] Profile of Women Working in the Clean Energy Sector in Canada. Electricity Human Resources, Canada. Jun. 12, 2017. [Online]. Available: https://www.nrcan.gc.ca/sites/www.nrcan.gc.ca/files/energy/energy-resources/Profile_of_Women_Working_in_the_Clean_Energy_Sector_in_Canada_compressed.pdf [Accessed Mar.03,2021]

- [17] U.S. Energy and Jobs Report. Department of Energy, USA. January 2017. [Online]. Available: https://www.energy.gov/sites/prod/files/2017/01/f34/2017%20US%20Energy%20and%20Jobs%20Report_0.pdf [Accessed Mar.03,2021].
- [18] Preliminary results of the third stage of the project “Gender Equality in Workplaces in Energy,” 21.12.2020. [Online]. Available: http://poruch.com.ua/gender_energy/ [Accessed Mar.03,2021].
- [19] The Constitution of Ukraine was adopted at the fifth session of the Verkhovna Rada of Ukraine on June 28, 1996. [Online]. Available: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80> [Accessed Mar.03,2021].
- [20] Code of Labour Laws of Ukraine, approved by the Law of the Ukrainian SSR of 10.12.1971, No 322-VIII. [Online]. Available: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/322-08> [Accessed Mar.03,2021].
- [21] Order of the Ministry of Health of Ukraine of December 29, 1994 No 256 [Online]. Available: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0051-94#Text> [Accessed Mar.03,2021].
- [22] Order of the Ministry of Health of Ukraine No 1254. [Online]. Available: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1508-17#Text> [Accessed Mar.03,2021].
- [23] Law of Ukraine “On Employment.” [Online]. Available: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5067-17#Text> [Accessed Mar.03,2021].
- [24] Law of Ukraine “On Ensuring Equal Rights and Opportunities for Women and Men” of June 8, 2005” 2866-IV. [Online]. Available: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2866-15> [Accessed Mar.03,2021]
- [25] Law of Ukraine “On Collective Bargaining Agreements” of 01.07.1993, No 3356-XII. [Online]. Available: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3356-12> [Accessed Mar.03,2021].
- [26] Order of the Ministry of Social Policy of Ukraine “On approval of Guidelines for the introduction of collective agreements and agreements provisions aimed at ensuring equal rights and opportunities for women and men in labour relations” of 29.01.2020, No 56. [Online]. Available: <https://www.msp.gov.ua/documents/5627.html> [Accessed Mar.03,2021].
- [27] Sectoral agreement between the Ministry of Energy and Coal Industry of Ukraine, the State Property Fund of Ukraine, the All-Ukrainian Association of Employers’ Organizations “Federation of Employers of the Fuel and Energy Complex of Ukraine” and the Trade Union of Energy and Electrical Industry of Ukraine for 2019-2021. [Online]. Available: <https://kievprofenergo.in.ua/page/321/> [Accessed Mar.03,2021]
- [28] The Collective Agreement of the State Enterprise “National Atomic Energy Generating Company “Energoatom” (SE NNEGC “Energoatom”) for 2019-2021, registration number 41 dated January 22, 2091.

Why do young entrepreneurs need to be alert for the disruption era?

Dr.Jakkrit Siririn

JakkritSiririn@gmail.com

National Interest

ABSTRACT

The current disruption trend has reached a point where many entrepreneurs are concerned. It was noticed that many traditional businesses that used to stand up strong gradually turned back. Disappeared from the circles of the circuit shockingly whether it is journalism, finance and banking, education, even entertainment businesses or industries related to four vitally factors such as real estate, food, textile and public health industries or not awake and raise awareness of how to prepare for such rapid and severe change. Operators may find failure because they cannot maintain their competitiveness and develop the organization into the disruption era to be equivalent to that of competitors, leading to the exit finally out of the cycle.

By new technology that is pouring in disrupt businesses, causing entrepreneurs around the world to worry. It is Artificial Intelligence [1] (AI) that is developing at leaps and bounds. Until capable of being equal to or surpassing humans in many ways Which has many businesses use this technology to have an advantage over competitors, besides AI, the global information overload, IOKO (Information Overload – Knowledge Overflow) and fear of falling FOMO (Fear Of Missing Out) are also topics. That is of concern as well, however, during this time if the operator can turn the panic into realized the solution to this problem is that there is a light at the end of the tunnel.

KEYWORDS: Young entrepreneurs, Disruption era

Received: 29/04/2021

Revised : 6/05/2021

Accepted: 12/05/2021

Introduction AI [2] stands for Artificial Intelligent, refers to the process of creating machines with intelligence. Entrepreneurs can apply this technology to benefit organizations such as chatbot in response to customer problems. Online marketing such as post-boosting in Facebook, SEO in Google, LINE@ etc. IOKO [3] is the state that the society. Filled with an overwhelming amount of information this is caused by the messengers presenting information in excess of the size of the number of customers or media recipients. Both old media like radio, television, print and new media like websites, blogs, social media and FOMO [4] mean fear will go viral often found from the behavior of the new generation, especially Generation Y and Generation Z people who live their lives based on the mainstream. And would like to be accepted in a group of friends causing high anxiety if them lifestyle, friends, or social trends are not up to date until it develops a fear of being unconscious in some cases.

At present, AI is applied in every industry. [5] As well as being used in daily life of more common people because the use of such technology has more reasonable costs. In modern times, AI has been able to seamlessly penetrate people's lifestyles because AI is embedded in almost all types of software and applications such as mobile phones, televisions and appliances or a variety of other devices through a network of IoT and 4G sales that are going to develop into 5G, which in the near future many entrepreneurs will find that AI has replaced human beings. In more industries with AI [6] unlimited capabilities, IOKO actually seems to have a negative connotation that our world is overflowing with massive amounts of data. But the negative impact of IOKO has turned out to be a demonstration of the unlimited capabilities of Social Network and Search Engine that are now seamlessly integrated into AI capabilities rather than negatively in turn, empowering new consumers to have more bargaining power with entrepreneurs than in the past with the palm of your hand. Because of such conditions this allows new consumers to screen and compare products and services in a short time. Moreover, the rush from the FOMO trend makes new generation customers do not hesitate to advance and may be able to move ahead of the operator very quickly.

The reason entrepreneurs should be aware is that in less than 15 years from now, AI will replace as many as 40% of human labor. [7] The IOKO and FOMO flows have resulted in anxiety and confusion within the organization because the customer has more information to make a decision when choosing a product. Customers are therefore meticulous in comparing in order to find products or services in order to avoid falling into the trend this is the main reason for that. Why should entrepreneurs be aware of preparing and laying the groundwork for a competitive advantage?

Effect of AI, IOKO and FOMO

The disruption era has brought entrepreneurs to a new marketing approach [8], namely Digital Marketing or Internet Marketing. Social Media Especially by relying on crowded members of online social networks as their marketing base to completely transform the traditional industry resulting in a

new generation of consumers if entrepreneurs lack vision or cannot see the image of this drastic and rapid change, the organization will be disrupted and disappeared before your eyes unexpectedly. There is a turnaround in every business. [9] In the first place, industries are going to be disrupted, from Media, Telecom, Financial Services, Retail, Insurance, Education, and Healthcare.

Which must accept the fact that the new consumer group is Digital Native, a new generation of customers born and growing in the Internet age and social media booming to the limit. This consumer group has a habit of living in the midst of AI and fear of falling out (FOMO), which is important in the IOKO [10] era, which resulted in this new generation having multiple media and multi-platform behaviors. Form at the same time as a result, many businesses that are unable to adapt to support such changes are being quietly disrupted and eventually disappearing from the industry. Getting into business in the early days operators should therefore be aware of the emergence of AI IOKO and FOMO in preparation from business planning, such as the adoption of AI to benefit many industries such as Siri, Apple's personal assistant in mobile phones or Tesla's Self-Driving Car, etc. [11]

The reason that entrepreneurs should be aware is customers tend to trust AI services more than human workers [12], and the IOKO and FOMO trends have increased customer expectations. The organization should therefore be aware of the preparation for organizational structure to accommodate change or transformation. Devoured disrupted by changing the organization to accommodate the situation. By bringing AI technology into work especially the organization structure taking into account human resource management. And to be in line with the new generation of the new generation that grew with IOKO and FOMO because if the organization cannot adapt, it will immediately fall out

In the middle of business it is to monitor the flow of disruption and make arrangements to protect the business. Operators should raise awareness and ready to confront as AI Disrupt in the sense that organizations, partners or even competitors. May switch to AI if operators do not make arrangements, such as connecting data between valued pairs that use AI will not connect with our manpower business. In addition, competitors will run away from us because AI is more intelligent than human labor.

Change from defensive to offensive

The reason entrepreneurs should keep an eye on the disrupt trend is because Fortune 1000 [13] top executive producer poll of Fortune 1000 indicates that 91.6% of executives are accelerating their investment in AI to protect businesses urgently, as AI has transformed the business in every industry. In particular, it has created new behaviors among consumers. This caused the disintegration of many new segments of the consumer segment. [14] The IOKO and FOMO trends are also creating a new business model that uses databases and information as a driving factor. Business organizations should therefore be aware of closely monitoring such trends in the transitional age.

At present, Human Resource Management Strategy [12] (HRM: Human Resource Management) to support technology that will replace workers like AI machine plan And production capacity Including after-sales service especially skills seeking and transferring knowledge This leads to the foundation and organizational structure in accordance with the HRM strategy to create a competitive advantage and support the growth of the business, as well as the IOKO [14] and FOMO trends, enabling entrepreneurs to raise self-awareness from their previous habits. That when operators are exposed to news, stories, technologies or new words That was overwhelmed and worried which means the operator becomes the defensive party Leading to anxiety And hastily invent ways to prevent and solve problems that may arise with the organization.

The reason that entrepreneurs should make arrangements to protect their business is If entrepreneurs are not prepared to face increasingly serious and violent AI IOKO and FOMO. And the information overwhelmed the world and most of the customers are worried will affect the business into a crisis if entrepreneurs turn their views switching from receiving information to being proactive in managing information in the trend of change for a fit will be able to make the business go on and grow quickly.

At the end of the business is to set an Exit Plan in the sense that if the organization is unable to adapt to support the new product status (S -Curve) of competitors, business partners and customer needs, because competitors, partners and customers have turned to. AI has become a norm in everyday life, and the disrupt from IOKO [15] and FOMO will come in the form of more information waste, planning an exit from the business, creating an S-Curve in the midst of an overwhelming amount of data and fear of falling. The flow is therefore something to be aware of. Because there is a tendency for many businesses to fail if not monitored.

Why do young entrepreneurs need to be alert for the disruption era?

The reason entrepreneurs should set an exit plan is because MIT [16] research of interviews with 1,000 CEOs from 137 countries (27 of the world's top industries) found that more than 90% of executives believe a business is about to be disrupted or not. A new business will have to be created with the Digital Business Model, with another 70% of CEOs saying that they do not have digital expertise and cannot adapt to free the organization from disruption due to the impact of AI has created a marketing mechanism. New styles A lot more [17] under the changing behavior of consumers from IOKO and FOMO and the rapidly changing and changing technology. This is the main reason for that. Why should entrepreneurs be aware of this?

The end is to predict possible failures. This can be prevented by raising awareness of the operator without panic from monitoring the coming trends. Disrupt, changing the viewpoint from defensive to offensive because "offensive game is the best defensive game" [18], if you look in the

opposite way. It is also a proactive approach to preventing business mistakes, rather than defending against unintended losses. It also controls the game against the opponent.

The reason entrepreneurs should anticipate potential failures when entrepreneurs face the disruption era is because now, according to Accenture, 3,600 companies from 82 countries, or 63%, are facing a halt. The disruption was the devastating impact of Disruption [19], while the remaining 44% of the companies showed significant weakness to the failures caused by Disruption. Businesses that survive the disruption should be expected as closely as possible.

Conclusion. Changes in the business world are like changes in any other dimension. That even if nothing comes to disrupt any industries there is a need to adapt to keep up with the times in one way or another, so businesses, as one of the world's major cogs, should be prepared and realized that every change would affect the business however, the organization can be trial and error, and many times it is wrong to become a teacher and a self-taught lesson. There can be many mistakes.

Reference

- [1] Somkiat Tangkitvanich, "The development model solves difficult problems of the country in the age of technological turbulence," *Speech at the annual TDRI seminar*, May.14,2018.
- [2] Dan Robitzski, "You Have No Idea What Artificial Intelligence Really Does," *Futurism*, Oct.16,2018.
- [3] David Pearse, "Everything All of the Time: A Study of Hyperlinks and Information Overload," Master Of Science Interactive Digital Media Dissertation, Trinity College Dublin, The University of Dublin, Ireland, 2013
- [4] Lars Wiesner, "Fighting FoMO: A study on implications for solving the phenomenon of the Fear of Missing Out," Master of Communication Science and Marketing Communication Dissertation, University of Twente, Netherlands, 2017
- [5] Gerald C. Kane, et al., "Strategy, Not Technology, Drives Digital Transformation: Becoming Digitally Mature Enterprise," *MIT Sloan Management Review*, Jul.2015.
- [6] Billee Howard, *How to boost marketing effectiveness with A.I.* BrandThro ,2019.
- [7] Don Reisinger, "A.I. Expert Says Automation Could Replace 40% of Jobs in 15 Years," *Fortune Magazine*, Jan. 2019.
- [8] "Marketing in the digital age: A brand new game," *The Economist Magazine*, Aug.27 ,2015.
- [9] Thales S. Teixeira, "Disruption Starts with Unhappy Customers, Not Technology," *Harvard Business Review*, Jun.6, 2019.
- [10] Paul Hemp, "Death by Information Overload," *Harvard Business Review*, Sep. 2009.
- [11] Thanapat Butsarathit, "The Influence of Customer Relationship Program Content Communication via Chatbot Media on Customer Engagement Level," Master of Science thesis. Marketing Management Department ,Faculty of Commerce and Accountancy, Thammasat University, 2016

- [12] Wesley Kowalski, "How A.I. will transform the HR industry and help increase the efficiency of future prospecting" .[Online].Available: <https://techsauce.co>.23 November 2018. [Accessed Mar.27,2021].
- [13] Randy Bean, "Why Fear of Disruption Is Driving Investment in AI,"*MIT Sloan Management Review* ,Jan. 2019.
- [14] Adam C. Uzialko, "How Artificial Intelligence Will Transform Business,"*Business News Daily*, Apr. 22,2019.
- [15] Torkel Klingberg,*The Overflowing Brain: Information Overload and the Limits of Working Memory*. Oxford University Press,2008
- [16] Gerald C. Kane, et al., "The Technology Fallacy: How People Are the Real Key to Digital Transformation,"*MIT Sloan Management Review*, Aug.2019.
- [17] Dmitry Matskevich, "Preparing Your Business for The Artificial Intelligence Revolution," *Forbes Magazine*,Jul. 12,2018.
- [18] Alex Ferguson, *My Autobiography*.London, Hodder & Stoughton :UK,2013
- [19] Alison DeNisco Rayome, "How companies can predict new tech disruption and fight back against it,"*TechRepublic*, Feb.25, 2018.

นวัตกรรมแผนที่กับความสำคัญต่อภูมิรัฐศาสตร์: กรณีศึกษาเมืองข้าว-เมืองปลา (รังสิต-ธัญบุรี-มีนบุรี)

อรรดพล สาตัม

akkaphon@gmail.com

นักวิชาการอิสระด้านสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา

บทคัดย่อ

แผนที่เป็นเครื่องมือสำคัญที่ช่วยแสดงเส้นทางเดิน ถิ่นที่อยู่อาศัย แหล่งอาหาร ในทางภูมิศาสตร์ แผนที่มีความสำคัญต่อการศึกษาข้อมูลเพื่อประโยชน์ทั้งทางเศรษฐกิจ ทางสังคม และทางการเมือง ในฐานะคือฐานข้อมูลทางภูมิศาสตร์ ในปัจจุบัน แผนที่ถูกนำไปใช้ให้เป็นประโยชน์ อย่างกว้างขวางตามความเจริญก้าวหน้าในด้านเทคโนโลยีจากการที่จำนวนประชากรเพิ่มจำนวนขึ้นอย่างรวดเร็ว ความจำเป็นในการวางแผนผังเมืองให้เหมาะสมกับการขยายตัวของชุมชน และการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติจึงเพิ่มมากขึ้นตามมา แผนที่จึงมีความสำคัญต่อการนำข้อมูลไปวิเคราะห์เพื่อหาศักยภาพภูมิประเทศ ภูมิอากาศตลอดจนทรัพยากรที่มีอยู่เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน โดยเฉพาะอย่างยิ่งแผนที่เป็นเครื่องมือสำคัญของนักภูมิรัฐศาสตร์ เพื่อใช้ศึกษาสภาพทางภูมิศาสตร์ และนำมาวางแผนดำเนินการเตรียมรับหรือแก้ไขสถานการณ์ที่เกิดขึ้นได้ ไม่ว่าจะเป็นแนวพรมแดนระหว่างประเทศ สภาพภูมิศาสตร์ และตำแหน่งทางสิ่งแวดล้อมที่ถูกต้องเกี่ยวกับ ลักษณะภูมิประเทศที่สำคัญ การพัฒนาเศรษฐกิจเพื่อความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืนนั้น แผนที่เป็นสิ่งแรกที่ต้องผลิตขึ้นมาเพื่อการใช้งานในการวางแผนพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ เพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานให้ทราบทำเลที่ตั้ง สภาพทางกายภาพ แหล่งทรัพยากร ช่วยให้เข้าใจภาพรวม และความสัมพันธ์ระหว่างพื้นที่ได้มากขึ้น ทำให้วางแผนและพัฒนาเป็นไปได้อย่างสะดวก และมีประสิทธิภาพ อีกทั้งสภาพแวดล้อมทางสังคม และสภาพแวดล้อมทางภูมิศาสตร์ที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ จำเป็นต้องอาศัยแผนที่ช่วยให้การดำเนินการวางแผนพัฒนาสังคมเป็นไปในแนวทางที่ถูกต้อง ความเปลี่ยนแปลงดังกล่าวย่อมต้องอาศัยการอ่านรายละเอียดในแผนที่ทั้งในอดีต และปัจจุบันเพื่อเปรียบเทียบกัน และเพื่อประโยชน์ในการแสวงหาข้อมูล หรือสมมุติฐานของ เหตุการณ์ที่จะเกิดในอนาคต ดังกรณีศึกษาแผนที่แผ่นดินของเมืองปลาคูเมืองข้าว มีนบุรี ธัญบุรี รังสิต จังหวัดปทุมธานี

คำสำคัญ: นวัตกรรมแผนที่ ภูมิรัฐศาสตร์ รังสิต ธัญบุรี มีนบุรี

Received: 23/04/2021

Revised :

Accepted: 12/05/2021

**Map Innovation and Its Importance to Geopolitics:
A Case Study of Rice and Fish Towns (Rangsit - Thanyaburi - Minburi)**

Akkaphon Satum
akkaphon@gmail.com
Independent Academic

ABSTRACT

Map is an important that shows corridors, habitats, food sources in the corridors, is important for the study of information for both economic and political benefits. As a result of the increasing number needed in urban planning to suit the expansion of communities and the subsequent cleaning up, rural areas are becoming more and more important. Continuing to rethink information to determine climate paths and resources available for reference development, maps, in particular, are the principles for geopolitics to study the climate of the vapor and use them to plan, plan or modify. The situation arises, whether it is an international landscape, competing for a position, the correct position on critical ideas,

Economic development for stability and the market is one that must be produced for use. Work in economic and social development planning and To provide basic information to the location, environment, corridors, property, gain a greater understanding of the picture and the relationship between them, making plans and developing to be able to be convenient and efficient as well as social conditions. And environment the direct, ever-changing process requires a map to help implement social development planning in the right direction. Different For the benefit of searching for information or content of upcoming events, for example, a global case study of Fish Town, Rice Town, in Pathumthani Province, Thailand.

KEYWORDS: Map Innovation, Sociopolitical, Fish Town, Rice Town, Pathumthani Province, Thailand.

บทนำ

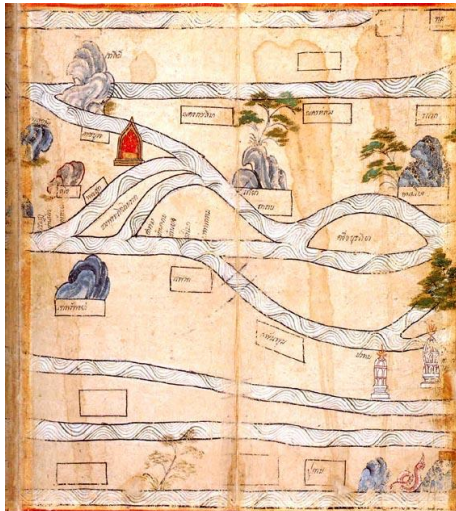
เมื่อเราย้อนพิณอดีต ชวนทบทวนพื้นที่ ที่ดิน ดินแดน ยกตัวอย่างเมือง ผ่านช่วงเวลา ยาวนานบางแง่มุมในอดีต ดติจักรวาลเป็นส่วนหนึ่งของการหล่อหลอมโลกทัศน์ชุมชนในเอเชีย ตะวันออกเฉียงใต้ อันสะท้อนแนวคิดกำเนิดโลก ธรรมชาติและปรากฏการณ์ต่างๆที่เกิดขึ้น ไม่สามารถควบคุมได้ ตามกฎแห่งกรรม แสดงถึงชุมชนเลือกใช้ชีวิตติดเข้ากับเงื่อนไขต่าง ๆ ภายในท้องถิ่นของตน โดยรับจากศาสนาฮินดู ศาสนาพุทธนิกายเถรวาท และความเชื่อพื้นบ้าน ส่วนคติไตรภูมิแสดงถึงความสัมพันธ์ของคตินี้ระหว่างสัตตมหาสถานกับเมืองในชมพูทวีป คือภาพสะท้อนคติจักรวาลทางพุทธของมนุษย์และสัตว์ในป่าหิมพานต์

จากอดีตแม่น้ำโขงเป็นพรมแดนธรรมชาติ เปลี่ยนเป็นสู่การสร้างอาณานิคมของตน ทำให้ก่อเกิดแนวคิดสร้างรัฐชาติ มีพรมแดนเป็นการผนวกกลืนอาณาจักรเพื่อสร้างความมั่นคงเข้ามาในรัฐ [1] ตามอิทธิพลภูมิศาสตร์ของวิทยาศาสตร์แบบตะวันตก ทำให้ต้องมีการสร้างนิยามรัฐชาติ ทั้งด้านเศรษฐกิจ ภาษี การศึกษา และวัฒนธรรม รัชกาลที่ 4 ได้นำเหตุผล และเทคโนโลยี มาผลิตแผนที่ทั้งที่ยุดก่อนไม่จริงจึงเรื่องพรมแดน แต่โดนแรงบีบจากการบุทำสงครามจากตะวันตก

ภาพที่ ๑๗ แผนที่โบราณ : แสดงสถานที่และเมืองสำคัญต่างๆ
เช่น เขานนเมฆา เขาลูกช้าง เมืองละโว้ เขาสรรพนา เมืองชัยนาท แพรก สุพรรณภูมิ
และสถานที่ประดิษฐานรอยพระพุทธบาท

ภาพที่ 1: แผนที่โบราณกรุงศรีอยุธยาจากสมุดภาพไตรภูมิฉบับกรุงศรีอยุธยา

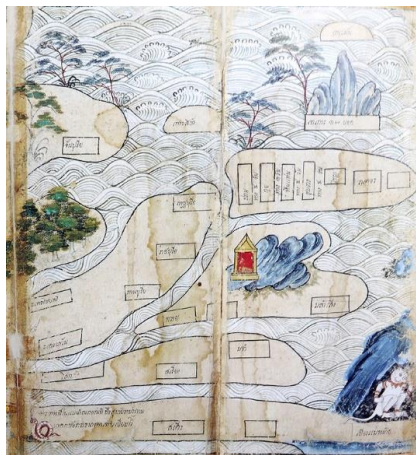

ภาพที่ ๑๖๘ แผนที่โบราณ : แสดงเมืองต่างๆ สถานที่ประติมากรรมพระพุทธรูป และเจดีย์สำคัญ
เช่น พระปฐม พระปฐมเจดีย์ เป็นต้น

ภาพที่ 2: แผนที่โบราณกรุงธนบุรีจากสมุดภาพไตรภูมิฉบับกรุงธนบุรี

การเปลี่ยนโลกทัศน์แผนที่ไตรภูมิสู่แนวคิดกรรมแผนที่

การปรับเปลี่ยนทางวัตถุนิยมศิลปะ และการสร้างแผนที่สมัยใหม่ไม่มีไตรภูมิกับทหุมนานอีกแล้วตามรูป แต่เมืองในสมุดภาพไตรภูมิหลายเมือง ยกตัวอย่างเช่นเชียงใหม่ เชียงราย igrณีเมืองไฮรยา (ศรีอยุธยาในสมุดภาพไตรภูมิ) กับภาพทหุมนานสยามอยู่ ก็เกี่ยวพันตามเนื้อเรื่องรามเกียรติ์ ที่มีเรื่องกองทัพวานรสร้างถนนไปกรุงลงกา และต่อมาพระรามยกกรุงอยุธยาให้ครองกิ่งหนึ่ง แต่ทหารอย่างทหุมนานได้ถวายดินพระรามด้วย

ภาพที่ 3: แผนที่โบราณกรุงธนบุรีจากสมุดภาพไตรภูมิฉบับกรุงธนบุรี

การปฏิวัติอุตสาหกรรม นวัตกรรมการผลิตด้วยเครื่องจักร ในยุโรป และการแพร่กระจายขยายวัฒนธรรมทุนนิยม ล่าอาณานิคมถึงสมัย 5.4 ที่ John Bowring เป็นที่รู้จักกันดีนอกไทย จากตั้งสโลแกนว่า เป็นที่รู้จัก การค้าเสรีดี พระเยซูคริสต์ เป็นผู้ค้าเสรี (หรือวาทะของพระเยซูที่ตรัสแก่สาวกรุ่นแรกว่า “จงตามเรามา เราจะทำให้ท่านเป็นชาวประมงจับคน”) ภาพสะท้อนจากสนธิสัญญาเบาว์ริง (มีโลกาภิวัตน์การค้าเสรี) ช่วงยาวของระบบทุนนิยม(พระหัตถ์ของพระเจ้าเป็นเจ้า คือ มือที่มองไม่เห็นต่อกลไกตลาด)

เมื่อปีพ.ศ. 2377-2379 (ค.ศ.1834-1836) คณะทูตของอังกฤษชุดหนึ่งถูกส่งไปเชียงใหม่ ศูนย์กลางของอาณาจักรล้านนา การกิจอย่างหนึ่งของพวกเขาคือเตรียมการเจรจาเขต

แดนระหว่างล้านนา กับจังหวัดตะนาวศรี อังกฤษเล็งเห็นศักยภาพของอุตสาหกรรมป่าไม้ในล้านนา แต่หลังจากศึกษาบันทึกท้องถิ่นแล้วพบหลักฐานว่าพม่าเคยมีสิทธิเหนือฝั่งตะวันออกของแม่น้ำสาละวิน พวกเขาจึงเตรียมเสนอ(ต่อเชียงใหม่)ให้แม่น้ำสาละวินเป็นเส้นเขตแดน เป็นต้น

จากนั้น หลายปีต่อมาสยามเริ่มทำเขตแดนตามที่ทำแผนที่แบบตะวันตก มีขึ้นในสมัยรัชกาลที่ 5 (กำเนิดแผนที่เป็นเมืองต่าง ๆ) ใน พ.ศ. 2418 พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวได้โปรดเกล้าฯ ให้ตั้งหน่วยทหารช่างขึ้น ในกรมทหารมหาดเล็กรักษาพระองค์ ให้นายเฮนรี อะลาบาสเตอร์ (Henry Alabaster) (ซึ่งเคยรับราชการสถานทูตอังกฤษ แล้วเข้ามารับราชการไทยเป็นที่ปรึกษาส่วนพระองค์) เป็นหัวหน้า นายนาวาเอก ลอฟทัส (Lophatus) เป็นผู้ช่วย และมีหม่อมราชวงศ์แดง (หม่อมเทวาริราช) นายทัต (พระยาโมสรสรพการ) นายสุด (พระยาอุดรกิจพิจารณา) และหม่อมราชวงศ์แปลก (พระยาสาภักดีประมวล) ทั้ง 4 นายนี้ เป็นนายทหาร ในกรมทหารมหาดเล็ก ให้เข้ารับการอบรมฝึกหัดในหมวดทำแผนที่นี้

โดยงานที่ได้ทำไป ได้แก่ การทำแผนที่บริเวณ ถนนเจริญกรุง บริเวณใกล้พระราชวัง และบริเวณ ปากอ่าวเพื่อการเดินเรือ และใช้เป็นแนวทางป้องกันทางทะเลด้านอ่าวไทย ใน พ.ศ. 2423 ทางรัฐบาลอังกฤษได้(สถาปนาการแผนที่อินเดียยังขึ้นกับอังกฤษ) ขออนุญาตให้สถาบันการแผนที่อินเดียเข้ามา ทำการสำรวจ แผนที่ทางทะเล มีนายร้อยเอก เอช. ฮิลล์ (H. Hill) เป็นหัวหน้ากองแผนที่ นายเจมส์ แมคคาร์ธีเป็นผู้ช่วย ต่อมาพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวได้พระราชทานพระบรมราชานุญาต และโปรดเกล้าฯ ให้นายอะลาบาสเตอร์ ดำเนินการให้นายแมคคาร์ธีได้เข้ามาทำงานกับรัฐบาลไทย ภายหลังเสร็จงานของสถาบันการแผนที่อินเดีย

เมื่อนายเจมส์ แมคคาร์ธี ได้เริ่มเข้ารับราชการ ไทยเมื่อวันที่ 1 กันยายน พ.ศ. 2424 โปรดเกล้าฯ ให้สังกัดสมุหพระกรมทหารมหาดเล็กรักษาพระองค์ ซึ่งการทำแผนที่แบบตะวันตกในประเทศไทย เริ่มตั้งแต่นายแมคคาร์ธีเข้ารับราชการไทย การทำแผนที่ ซึ่งได้จัดทำก่อนสถาปนาเป็น กรมแผนที่เริ่มแรกในตอนปลาย พ.ศ. 2424 เป็นการสำรวจ สำหรับวางแนวทางสายโทรเลข ระหว่างกรุงเทพฯ และมะละแหม่ง (Moulmein) ผ่านระแหง (ตาก) เมื่อเสร็จงานสำรวจวางแนวทางสายโทรเลข แล้ว ต่อมานายแมคคาร์ธิดำเนินการตั้งโรงเรียนแผนที่ คัดเลือกนักเรียน จากกรมทหารมหาดเล็กรักษาพระองค์ จากจำนวน 30 คน

ซึ่งใช้เวลา เรียนประมาณ 3 เดือน แล้วย้ายกลับมากรุงเทพฯ คัดเลือกได้ผู้ที่จะเป็นช่างแผนที่ได้ 10 คน เริ่มสำรวจทำแผนที่มาตราส่วนขนาดใหญ่บริเวณลำเพ็ญ ในเดือนธันวาคม พ.ศ. 2425 นายแมคคาร์ธีได้รับคำสั่งให้ไปสำรวจทำแผนที่บริเวณลุ่ม แม่น้ำตืน ซึ่งเป็นสาขาหนึ่งของแม่น้ำปิง บริเวณ ต้นแม่น้ำตืนเป็นป่าไม้สักหนาแน่น ได้มีกรณี พิพาทเรือเซตระหว่างเชียงใหม่กับระแหงเกี่ยวกับ สิทธิการเก็บภาษีอากร เสร็จงานนั้น ต่อมาเดือนมิถุนายนถึงพฤศจิกายน พ.ศ. 2426 เวลา นั้น ได้รับรายงานมีการก่อการไม่สงบจากพวกฮ่อ ในภูมิภาคทางตะวันออกเฉียงเหนือ ทางราชการเห็นเป็นการสมควรที่จะต้อง มีการสำรวจทำแผนที่บริเวณที่เกิดความไม่สงบ

ในการไปทำงานแผนที่ครั้งนี้ มีนายเจ. บุษ (J.Bush) และช่างแผนที่ไทย ๗ นาย เป็นกองทำแผนที่ และทางราชการได้จัดกองทหาร 200 คน มีนายลีโอนเวนส์ (Leonovens) เป็นผู้บังคับบัญชาควบคุมไปด้วย ทั้งคณะได้ออกเดินทางจากกรุงเทพฯ ในเดือนมกราคม พ.ศ. 2426 โดย ทางเรือ ถึงสระบุรีแล้วเดินทางทางบกต่อไปถึง นครราชสีมา และเดินทางต่อไปผ่านพิมาย ภูไทสง และกุ่มกวาปี ไปถึงหนองคายริมฝั่งแม่น้ำโขง จาก หนองคาย ให้นายบุชเดินทางต่อไปยังหลวงพระบาง

ส่วนนายแมคคาร์ธีเดินทางต่อไปยังเวียงจันทน์ก่อน แล้วต่อไปยังเชียงขวาง ผ่านเมืองฝาง และเมืองจัน แล้วจึงล่องตามลำน้ำจัน มาออกแม่น้ำโขง กลับมายังหนองคายอีก แล้วเดินทางต่อไปถึงหลวงพระบาง ในเดือนพฤษภาคม พ.ศ. 2426 ได้กำหนดการไว้ว่า จะอยู่ทำงานที่บริเวณนี้ในระหว่าง

ฤดูฝน แต่นายบุชได้ล้มป่วยลงและได้ถึงแก่กรรม เมื่อวันที่ 29 มิถุนายน พ.ศ. 2426 เนื่องจาก ไข้พิษ ดังนั้นต้นเดือนกรกฎาคม นายแมคคาร์ธี จึงได้ยกกองกลับกรุงเทพฯ

นายแมคคาร์ธีรับราชการได้ประมาณ 2 ปี ก็ได้รับพระราชทานบรรดาศักดิ์เป็นพระวิภาควุธวล เมื่อวันที่ 13มกราคม พ.ศ. 2426 ภายหลังจากนั้นกองแผนที่ไทยได้นายดี.เจ. คอลลินส์ (D.J.Collins) ช่างแผนที่จากสถาบันการแผนที่อินเดียเข้ามารับราชการไทย เมื่อวันที่ 19 ตุลาคม พ.ศ. 2426 ซึ่งเหมาะแก่เวลาที่ จะยกกองออกไปภาคเหนือ พระวิภาควุธวลจึงได้ยกกองออกเดินทาง ในเดือนพฤศจิกายน มีนายคอลลินส์ไปด้วย และมีหน่วยทหารคุ้มกัน ซึ่งมีนายเรือโธรสมุสเซน (Rosmussen) เป็นผู้บังคับบัญชาทหารเรือ 30 คน เดินทางทางเรือ ผ่านชียนาท นครสวรรค์ไปถึงอุดรติดแล้วเดินทาง ทางบกถึงน่าน

เมื่อเดินทางต่อไปถึงท่าขุน ริมน้ำโขง กลุ่มของพระวิภาควุธวลได้เดินทางทางน้ำไปพบกับอีกกลุ่มหนึ่งที่หลวงพระบาง จากหลวงพระบาง กองแผนที่ได้เดินทางต่อไปยังทุ่งเชียงคำ ซึ่งเป็นที่ตั้งกองทหารไทย กำลังทำการปราบพวก ก่อการร้ายฮ่อ เมื่อเสร็จธุระกิจกับข้าหลวงที่กำลัง ทำการปราบฮ่อ ได้ยกกองทำแผนที่ไปที่หลวงพระบาง และทำการบุกเบิกสำรวจและทำแผนที่ ภูมิภาคบริเวณเหนือของแม่น้ำโขง และตะวันออกของหลวงพระบาง แล้วยกกองกลับกรุงเทพฯ เมื่อวันที่ 1 มิถุนายน พ.ศ. 2427

กองการแผนที่คงเป็นส่วนหนึ่งในสังกัดกรม ทหารมหาดเล็กรักษาพระองค์จนถึงวันที่ 3 กันยายน พ.ศ. 2428 จึงได้มีพระบรมราชโองการ สถาปนาขึ้นเป็นกรมทำแผนที่ แยกออกจากกรมทหารมหาดเล็กรักษาพระองค์ และมีพระวิภาควุธวลเป็นเจ้ากรม กรมทำแผนที่เปลี่ยนชื่อหลายครั้งครั้งสุดท้ายเป็นกรมแผนที่ทหารมาจนปัจจุบันนี้ [2]

ดังนั้น การวิเคราะห์การสร้างรัฐชาติจากแผนที่ ผ่านการผลิตซ้ำด้วยจักรกลเป็นกระตาดภาพแผนที่ ได้มีปัจจัยและผลกระทบของอิทธิพลการเข้ามาของจักรวรรดินิยมตะวันตกในดินแดนสยาม ได้แสดงให้เห็นถึงการทำให้แผนที่ มีที่มาเหตุวิกฤตการณ์เสียดินแดนจากฝรั่งเศส ร.ศ.112 ทำแผนที่สู้กับฝรั่งเศส จากนั้นการรวมความสำคัญของอำนาจเข้าสู่ส่วนกลาง ในศูนย์กลางเมืองกรุงเทพฯ มีการเปลี่ยนผันยุ่งเหยิง (Disruptive) จนกระทั่ง เราได้เกิดเป็นแผนที่สยาม ซึ่งผู้เขียนยกตัวอย่างนวัตกรรมแผนที่ ชลประทาน ทำให้พัฒนาทุ่งรังสิต เมืองข้าว และเมืองปลาด้วย

นวัตกรรมแผนที่จากรัฐชาติสู่นวัตกรรมแผนที่ต่อการพัฒนาทุ่งรังสิต

พื้นที่ ๆ รู้จักกันในนาม “ทุ่งรังสิต” หรือ “ทุ่งหลวงรังสิต” นั้นเดิมเรียกว่า “ทุ่งหลวง” หมายถึงทุ่งอันกว้างใหญ่บนฝั่งตะวันออกของแม่น้ำเจ้าพระยาบริเวณตอนใต้อยุธยาจนจรดกรุงเทพฯ มีแม่น้ำเจ้าพระยาและแม่น้ำบางปะกง เป็นแนวกระหนาบทางซ้ายและขวา กับมีคลองแสนแสบ-บางขนากเป็นแนวเขตแดนทางตอนใต้ เช่นเดียวกับเมื่อมีการขุดคลองแสนแสบในสมัยรัชกาลที่ 3 ทำให้ท้องทุ่งขนาดใหญ่บริเวณคลองแสนแสบและคลองสาขามีชื่อเรียกเฉพาะว่า “ทุ่งหลวงแสนแสบ” หรือ “ทุ่งแสนแสบ” จนถึงในสมัยรัชกาลที่ 5 ได้ยกฐานะทุ่งหลวงทั้ง 2 แห่งเป็น เมืองมีนบุรี-ทุ่งหลวงแสนแสบ และเมืองธัญญบุรี-ทุ่งหลวงรังสิต [3]

อาณาบริเวณทุ่งรังสิต หรือเดิมเรียกว่า “ทุ่งหลวง” นั้นครอบคลุม พื้นที่ประมาณ 2,000 ตารางกิโลเมตร หรือ 1.5 ล้านไร่ ใน ช่วงสมัยรัชกาลที่ 5 บริเวณ “ทุ่งหลวง” หมายถึงท้องทุ่งอันกว้าง ใหญ่ทางฝั่งตะวันออกของแม่น้ำเจ้าพระยาและทางตอนใต้ของ อยุธยาจนจรดกรุงเทพฯ ภูมิประเทศดั้งเดิมของ “ทุ่งหลวง” คือที่ราบลุ่มต่ำประกอบด้วย ท้องคลองอิงตามธรรมชาติ เมื่อถึงฤดูฝน และในช่วงน้ำหลาก มาจากทางเหนือ “ทุ่งหลวง” ก็จะกลายสภาพเป็นทุ่งรับน้ำ กว้างใหญ่ ก่อนที่จะไหลออกไปสู่ทะเลตามธรรมชาติสู่แถบ คลองด่าน ตำบลบางเหี้ย จังหวัดสมุทรปราการ

แต่เดิมมา “ทุ่งหลวง” อุดมไปด้วยพืชจำพวกหญ้า และหญ้าน้ำ จึงเป็นที่อาศัยของสัตว์ขนาดเล็กเช่นหนู นกน้ำและสัตว์ เลื้อยคลาน ไปจนถึงสัตว์เลื้อยคลานด้วยนมขนาดใหญ่เช่น กวาง ละมั่ง สมันและโขลงช้าง เดิมทีมีผู้คนอาศัยอยู่ในบริเวณทุ่งหลวง อย่างกระจัดกระจาย ทุ่งหลวงจึงเป็นพื้นที่ และชุมชนที่ “เว้งว่าง ขาดชีวิตทางสังคมและวิญญาณ” ต่อมาเมื่อผู้คนเริ่มอพยพเข้ามามากขึ้น ภายหลังการริเริ่มชุด “คลองรังสิต” ในสมัยรัชกาลที่ 5 โดย “บริษัทชุดคลองแลดูนาสยาม” จนกระทั่งสามารถจัดตั้ง ขึ้นเป็นเมืองแห่งข้าว “ธัญญบุรี” เทียบเคียงกับเมืองแห่งปลา คือ “มินบุรี” นิเวศวิทยาของ “ทุ่งหลวงรังสิต” ก็เปลี่ยนแปลง ไปอย่างสำคัญ ผู้คนกลุ่มต่าง ๆ มอญ ไทย คนจีน ลาว (อีสาน) มุสลิมมาอาศัยเข้ามาตั้งรกรากเพิ่มมากขึ้น พร้อมกันกับ การกอยร่นไปของโขลงช้างและการสูญพันธุ์ไปโดยสิ้นเชิงของ เนื้อสมัน กวางชนิดหนึ่ง ซึ่งค้นพบเฉพาะ ที่เมืองไทยเพียงแห่งเดียวในโลก และเคยอาศัยอยู่อย่างชุกชุมใน “ทุ่งหลวงรังสิต” [4]

ดังนั้น ผู้เขียนยกตัวอย่างนวัตกรรมแผนที่ แม้ว่าจะได้รับสัมปทานชุดคลองมาตั้งแต่ พ.ศ. 2431 แล้ว แต่ในสัญญาได้ระบุไว้ว่า บริษัทชุดคลองแลดูนาสยามต้องเสนอแผนการชุดหรือซ่อมคลอง ระบุแผนที่การชุด ขนาดคลอง และกำหนดระยะเวลาการทำงาน ให้เสนอบัณฑิตกรมเกษตรธิการ (เดิมคือ กรมนา ต่อมายกฐานะขึ้นเป็นกระทรวงเกษตรธิการใน พ.ศ. 2435) พิจารณาก่อนทุกครั้ง โดยใน พ.ศ. 2433 บริษัทได้ยื่นหนังสือขออนุญาตชุดคลองครั้งแรกรวม 8 สาย แต่พระยาภาสกรวงศ์ (พร บุณนาค เป็นบุตรคนเล็กของสมเด็จพระยาบรมมหาประยูรวงศ์ (ดิศ บุณนาค) กับหม่อมอิน) เสนอบัณฑิตกรมเกษตรธิการในขณะนั้น อนุญาตให้ชุดได้เพียงสายเดียว คือ คลองสายหลัก ซึ่งเชื่อมกับแม่น้ำเจ้าพระยาที่ตำบลบ้านใหม่ อำเภอมืองปทุมธานี จังหวัดปทุมธานี

โดยแผนที่ ทำให้เห็นภาพที่ดิน แผนที่ดินของเมืองปลาคูเมืองข้าว โดยประวัติศาสตร์มินบุรี ผู้ ธัญญบุรี ในจังหวัดปทุมธานี ก่อนการตั้งจังหวัดธัญญบุรี แต่เดิมพื้นที่นี้ขึ้นกับมณฑลกรุงเทพ เป็นป่ารกชัฏมีดินอุดมสมบูรณ์แต่ขาดแคลนน้ำเป็นที่ราบลุ่มกว้างใหญ่เรียกว่า “ทุ่งหลวง” มีอาจพัฒนาเป็นพื้นที่ปลูกข้าวที่อุดมสมบูรณ์ได้เพราะขาดระบบชลประทาน พระวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าสายสนิทวงศ์ ทรงก่อตั้ง บริษัท ชุดคลองแลดูนาสยาม จำกัด ขอพระบรมราชานุญาตชุดคลองส่งน้ำเมื่อวันที่ 17 มกราคม พ.ศ. 2431 เป็นต้น

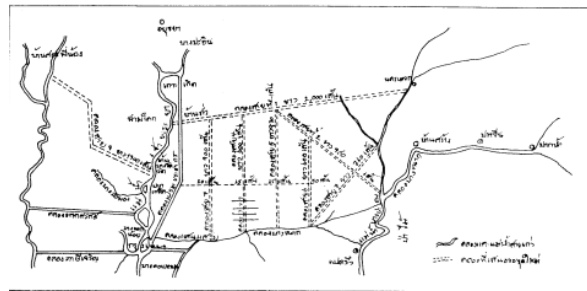
ซึ่งค่อมปณีได้มีหนังสือเรียนเจ้าคุณเทศาภิบาลเมือง ๆ ให้อนุญาตตามสัญญา ให้ได้ชุดคลองในที่หลวงซึ่งยังไม่มีผู้จับจอง ชุดตั้งแต่คลองแสนแสบถึงสระบุรี และตั้งแต่บางบัวทองถึงบางหวาย แต่เจ้าคุณหาได้ถือตามสัญญานั้นไม่

แต่ได้มีหนังสือถือค่อมปณี ลงวันที่ 20 สิงหาคม พ.ศ.2434 ว่ามีคนหลายจำพวกจะไปชุดคลองเป็นอันมากในที่ซึ่งค่อมปณีได้ทำแผนที่ไว้แล้ว ค่อมปณีจะได้ทัดทานต่อการหาขอขมมนั้นไม่ได้และได้ทำเรื่องราวขึ้นต่อพระเจ้าน้องยาเธอกรมหลวงเทววงศ์วโรปการ ก็ได้ทราบกรุณาสัญญาว่าจะช่วยค่อมปณีให้ได้หนังสือแข่งขัน ซึ่งควรจะให้ตามหนังสือขอพระบรมราชานุญาตของค่อมปณี และการที่บริษัทไม่ได้รับอนุญาตดังกล่าว บริษัทได้มีหนังสือ ลงวันที่ 11 กันยายน พ.ศ.2434 ถึงพระยาภาสกรวงศ์ว่า ข้าพเจ้าเห็นว่าเจ้าคุณมียอมจะอนุญาตให้แข่งขันแก่ค่อมปณีตามที่ขอ

เพราะเช่นนั้นค่อมปณีจึงคิดเห็นว่า ค่อมปณีควรที่จะลงมือชุดคลองในที่นั้นตามแผนที่ของค่อมปณีไม่ต้องวิตกต่อความผิด ถึงแม้ว่าจะไม่ได้รับอนุญาต เหตุฉะนั้นค่อมปณีก็ได้ลงมือชุดคลองเป็นอันมาก ซึ่งมีในแผนที่ของค่อมปณีนั่นในทันที [5]

ฉะนั้น ผู้เขียนยกตัวอย่างข้อมูลประวัติศาสตร์ของคลองรังสิตเปรียบเทียบกับคลองแสนแสบ(เขตส่วนหนึ่งมินบุรี) อยู่ทางตอนใต้ของคลองรังสิต (ดูภาพที่ 4 [แผนที่ที่ 1]) พ.ศ.2431 ตามบันทึกของนายเม็คดาธิ [5] ซึ่งไปทำการสำรวจ ทำแผนที่ของรัฐบาลในเขตนั้นก็ยืนยันว่า คลองแสนแสบไม่มีการเพาะปลูก แต่เต็มไปด้วยทุ่งร้างป่าที่มีอันตราย แต่หลังจากนั้น 7 ปี คือ ในปีพ.ศ.2438

นายแม็คคาร์ธได้กลับไปทีมนั้นอีกและได้พบว่าได้เกิดการเปลี่ยนแปลงชั้นที่นั่นอย่างเห็นได้ชัด กล่าวคือ
ข้างป่าได้ถูกขับไล่ออกไปและคนได้เข้าไปอยู่แทน บริเวณที่เขาอ้างถึงจะได้แก่ที่ดิน ซึ่งตรงขึ้นไปจาก
แสนแสนไปยังส่วนใต้ของรังสิต คนจะเริ่มอพยพเข้ามาในเขตรังสิต โดยเริ่มเข้ามาทางตอนใต้ แล้ว
ค่อย ๆ กระจายขึ้นทางเหนือ คือ จะเป็นไป
พร้อม ๆ กับที่ดินของบริษัทย้ายเข้าไป (โครงการรังสิตเป็นคลองรังสิต)

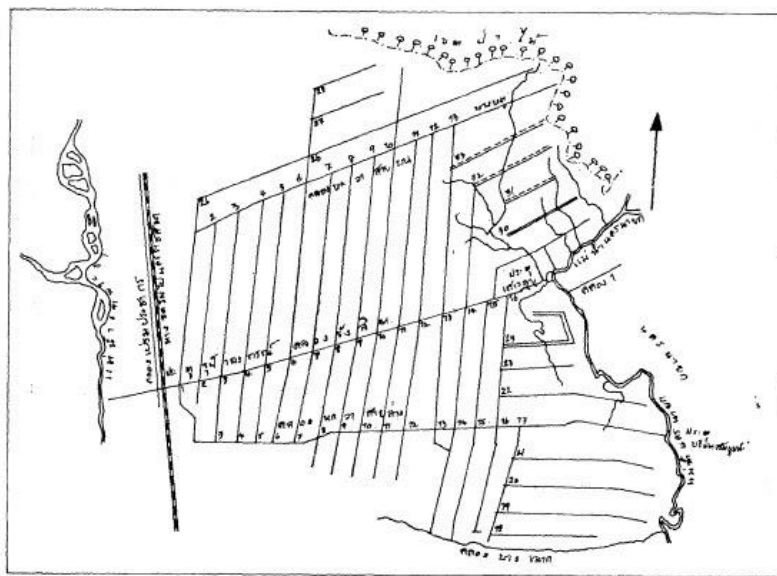
แผนที่ 1 คลองตามโครงการรังสิตของบริษัทคลองแสนแสบในครั้งแรก
พ.ศ. 2433
ที่มา : กองหอสมุดแห่งชาติ, เอกสาร ร. 5 กษ. 9.6/1

ภาพที่ 4: การพัฒนาที่ดินและผลกระทบต่อสังคม พ.ศ. 2431-2457

โดยแผนที่ของบริษัท ซึ่งพื้นที่ หรือที่ดินทุ่งรังสิต ที่ถูกพัฒนาที่ดิน เกี่ยวข้องนวัตกรรมแผนที่
ที่เพื่อมาใช้ปฏิบัติการเปลี่ยนที่ดินทางเศรษฐกิจ เมื่อขุดคลองเสร็จ พ.ศ. 2440 ได้มีการสร้าง
ประตูน้ำทางทิศตะวันออกและทิศตะวันตก พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวจึงพระราชทาน
ชื่อ "ประตูน้ำจุฬาลงกรณ์" คู่กับ "ประตูน้ำเสาวภา" ทั้งพระราชทานชื่อคลองว่า "คลองรังสิตประยูร
ศักดิ์" ซึ่งเป็นพระนามของพระราชโอรสผู้เป็นพระนัดดาของพระองค์เจ้าสายสมิทธิวงศ์เป็นเกียรติสืบ
มา

แต่การพัฒนาที่ดินครั้งใหญ่นี้เองก็เกิดปัญหา เพราะมีข้าราชการออกตรวจองค์หน้าการ
ขุดคลองกับพื้นที่สัมปทานหลายราย ทั้งมีราษฎรนักเลงโตก่อวิวาทมิให้มีการขุด ทำร้ายคนงาน
ตลอดจนทรัพย์สินของบริษัท ถึงขั้นมีการฟ้องร้องถึงฎีกาตัดสินความ พระบาทสมเด็จพระ
จุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว จึงประกาศใช้โฉนดที่ดินเป็นเอกสารสิทธิ์ที่นี้เป็นแห่งแรกของมณฑลกรุงเทพ
เมื่อวันที่ 17 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2444 ซึ่งเป็นรากฐานของพระราชบัญญัติโฉนดที่ดิน พ.ศ. 2451

แผนที่ 2 คลองตามโครงการรังสิตปทุมธานีคลองแลคูนาสยามได้ขุดในทุ่งหลวงฝั่งตะวันออกของแม่น้ำพระยา

ภาพที่ 5: การพัฒนาที่ดินและผลกระทบต่อสังคม พ.ศ. 2431-2457

เมื่อวันศุกร์ตามแผนที่ มีส่วนต่อการพัฒนาธนบุรี ซึ่งบริษัทขุดคลองแลคูนาสยามได้ขุดคลองเข้าไปในเขตรังสิต ปรากฏว่าได้มีผู้คนพากันอพยพจากที่ต่าง ๆ เข้ามาในเขตนี้มากพอสมควร และทิวจำนวนขึ้นเรื่อย ๆ เมื่อดินดีน้ำอุดม ผู้คนก็หลั่งไหลเข้ามา มาก รวมทั้งโจรผู้ร้ายก็ชุกชุมมาก โดยเฉพาะปลายเขตจนเรียกกันว่า "หนองเสือ" คือ "เสือปล้น" พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวก็ทรงแก้ปัญหาอีกครั้ง โดยการยกบริเวณนี้เป็นเมือง เรียกว่า "เมืองธนบุรี" ขึ้นกับมณฑลกรุงเทพ เมื่อวันที่ 6 เมษายน พ.ศ. 2444 มีนายพันโทพระฤทธิจักรกำจร เป็นผู้ว่าราชการเมืองท่านแรก แบ่งการปกครองเป็น 4 อำเภอ คือ อำเภอเมืองธนบุรี อำเภอบางหวาย อำเภอลำลูกกา และอำเภอหนองเสือ ทรงแบ่งพื้นที่คลองแสนแสบตอนล่างเป็น "เมืองมินบุรี" ให้เป็นเมืองข้าวเมืองปลาคู่กัน และทรงมอบหมายให้พระเจ้าลูกยาเธอ กรมหมื่นราชบุรีดิเรกฤทธิ์ เสนาบดีกระทรวงยุติธรรมตั้งศาลที่เมืองธนบุรี จนมีการตั้งศาลเมืองเมื่อวันที่ 1 กันยายนปีเดียวกันนั้น โดยมีฐานะเป็นศาลหัวเมือง

พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว พร้อมพระบรมวงศานุวงศ์ เสด็จเปิดศาลากลางเมืองธนบุรี เมื่อวันที่ 13 มีนาคม พ.ศ. 2445 โดยเสด็จพระราชดำเนินจากสถานีรถไฟสามเสนถึงสถานีรถไฟคลองรังสิต เวลาสองโมงเช้าเศษ มีผู้ว่าราชการเมือง ข้าราชการ และชาวเมืองได้อัญเชิญดอกไม้ ธูปเทียน และเครื่องสักการะ อัญเชิญลงสู่เรือพระที่นั่งสมจิตตราชวัง ถึงเมืองเวลาสี่โมงเศษ ผู้ว่าราชการจังหวัดกราบบังคมทูลถวายรายงานประวัติเมืองและบรรจุลงหีบทองคำลงยาราชาวดีที่ชาวเมืองพร้อมใจทูลเกล้าฯ ถวาย พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว จึงมีพระราชดำรัสตอบ และทรงชักเชือกแพรคลุมป้าย ทหารกองเกียรติยศบรรเลงเพลงสรรเสริญพระบารมี ประโคมตรัสสังข์ ม้อง ซัย และชักธงประจำเมืองขึ้นสู่ยอดเสา ราษฎรเข้าถวายข้าวสาร

เมื่อการพัฒนาที่ดินตามโครงการรังสิต ทำให้มีคนอพยพเข้ามาตั้งถิ่นฐานบริเวณทุ่งรังสิตมากขึ้น โดยเฉพาะทางตอนใต้ของโครงการ แล้วกระจายตัวขึ้นไปทางตอนเหนือตามคลองที่ขุดเพิ่มขึ้น

สาเหตุที่มีคนอพยพเข้ามาในเขตรังสิตมากขึ้นเป็นผลมาจากการขยายตัวของ การส่งออกข้าว ประกอบกับความเชื่อมั่นในระบบชลประทานแบบใหม่นี้ว่าจะสามารถช่วยเพิ่มผลผลิตและแก้ปัญหา เรื่องน้ำได้ ทำให้มีคนสนใจลงทุนทำนาขึ้นมากขึ้น ตลอดจนมีการผลักดันไพร่และทาสที่เป็นอิสระให้ เข้าไปทำงานยังพื้นที่การเกษตรใหม่แห่งนี้อีกด้วย บริเวณทุ่งรังสิต จึงเปลี่ยนสภาพจากพื้นที่รกร้าง กลายเป็นบริเวณที่มีการอยู่อาศัยหนาแน่นมากขึ้น และมีความหลากหลายทางเชื้อชาติและศาสนา ประกอบด้วยคนไทย จีน มอญ ลาว และแขกมลายูที่นับถือศาสนาพุทธ คริสต์ และอิสลาม ตั้ง บ้านเรือนปะปนกันไป

นอกจากนั้นการขุดคลองตามโครงการรังสิตยังส่งผลให้พื้นที่เพาะปลูกข้าวบริเวณทุ่งรังสิต ขยายตัวขึ้น จนเป็นแหล่งปลูกข้าวขนาดใหญ่แห่งหนึ่งของประเทศ มีผลผลิตเฉลี่ยต่อปีสูงถึง 100,000 เกวียน หรือประมาณร้อยละ 10 ของปริมาณผลผลิตข้าวทั้งหมดของภาคกลาง นอกจากนั้นยังมีการส่งเสริมการปลูกข้าวทั้งของภาครัฐและภาคเอกชน เช่น ใน พ.ศ. 2449 ได้มีการ นำเครื่องจักรไถนามาทดลองใช้เป็นครั้งแรกที่บริเวณคลองที่ 1 และจัดให้มีการประกวดพันธุ์ข้าวขึ้น เป็นครั้งแรกที่รังสิตเมื่อ พ.ศ. 2450 เพื่อกระตุ้นให้ชาวนาคัดเลือกพันธุ์ข้าว ซึ่งข้าวจากเขตรังสิต ได้รับยกย่องว่ามีคุณภาพดี ตลอดจนมีการตั้งสถานีทดลองพันธุ์ข้าวขึ้นที่รังสิต เพื่อค้นหาพันธุ์ข้าวที่ ดีมาแนะนำเกษตรกร ในรัชกาลพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงเปลี่ยนเมืองเป็นจังหวัด รัษฎาบุรี จึงเป็นจังหวัดหนึ่งขึ้นกับมณฑลกรุงเทพ

เมื่อผู้เขียนยกตัวอย่างแผนที่พระราชอาณาจักรสยาม-Map of Siam พิมพ์จากต้นฉบับของ กระทรวงคมนาคมที่เขียนเมื่อพ.ศ.2457 (ค.ศ.1914) เผยแพร่ครั้งแรกในหนังสือ "ที่รฤกแห่งการ เปิดทางรถไฟหลวงสายใต้ ๒๔๕๙" ตรงกับกลางรัชกาลพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว [6]

โดยแผนที่แผ่นแรก ๆ ที่พิมพ์ขึ้นโดยรัฐบาลสยามภายหลังการลงนาม "สัญญาในระหว่าง กรุงสยามกับกรุงอังกฤษ และสัญญาว่าด้วยเขตแดน ร.ศ.127" พ.ศ.2451/52 (ค.ศ.1909) อัน เป็นข้อตกลงกันว่าสยามยอมสละอำนาจอธิปไตยเหนือรัฐกลันตัน-ตรังกาฐ-เคดะห์-ปะลิส ให้กับ อังกฤษ เพื่อแลกเปลี่ยนกับการยกเลิกสิทธิสภาพนอกอาณาเขตและเงินกู้เพื่อนำมาสร้างทางรถไฟ หนังสือสัญญาฉบับนี้ทำให้สยามมีเส้นเขตแดนเป็นรูปร่างประหนึ่ง "ขวานทอง" อย่างที่เรารู้ใน ปัจจุบัน

ฉะนั้น ผู้เขียนยกตัวอย่างแผนที่ยังเป็นประจักษ์พยานถึงความอุดมสมบูรณ์ของ ทรัพยากรธรรมชาติ โดยมุมซ้ายล่างของแผนที่กำหนดสัญลักษณ์แสดงแหล่งที่มีแร่ธาตุโลหะและอัญ มณีต่าง ๆ อาทิ เหล็ก ดีบุก ตะกั่ว ทอง ทองแดง ถ่านหิน แร่โอลแฟรม แร่พลวง นิล และทับทิม นอกจากนี้ ผู้เขียนยังระบุตำแหน่งแหล่งที่มาของสินค้าส่งออกสำคัญในสมัยนั้น อาทิ ไหม ข้าว ไม้สัก ยาสูบ ฝ้าย และพริกไทย

ผลการเปิดประเทศจากการหลังการทำสนธิสัญญาเบาริ่ง ในสมัยรัชกาลที่ 4 ส่งผลให้การ ส่งออกสินค้าทางการเกษตรของไทยเพิ่มขึ้นมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งข้าว เมื่อความต้องการมีมากขึ้น กระบวนการผลิตก็ต้องปรับเปลี่ยนให้สอดคล้องกัน มีการทดลองนำเครื่องจักรกลการเกษตร เช่น เครื่องไถนา, เครื่องเกี่ยวข้าว ฯลฯ เข้ามาใช้เป็นครั้งแรกในสมัยรัชกาลที่ 5 รวมทั้งการเดินถนนที่ พัฒนามากขึ้นพร้อมกับการมีรถยนต์ส่วนตัวกันด้วย

นวัตกรรมแผนที่ต่อทุ่งรังสิต เมืองรัษฎาบุรี ในการพัฒนาต่อการเปลี่ยนแปลงของเมือง

เมื่อผู้เขียนยกตัวอย่างการยุบรวมจังหวัดรัษฎาบุรีกับปทุมธานี และผลกระทบบจังหวัด รัษฎาบุรีดำรงสภาพเป็นเมืองและจังหวัดอยู่นาน 31 ปี จนถึงวันที่ 21 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2474 รัชสมัย

พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว จังหวัดธัญญบุรีถูกยุบรวมเข้ากับจังหวัดปทุมธานี เพื่อประหยัดงบประมาณราชการ

เนื่องจากปัญหาเศรษฐกิจตกต่ำหลังสงครามโลกครั้งที่ 1 ส่วนจังหวัดมณฑลบุรีที่เป็นเมืองคู่กันนั้น ได้ถูกยุบรวมเข้ากับจังหวัดพระนคร(จังหวัดในอดีตของประเทศไทย ตั้งอยู่ทางฝั่งตะวันออกของแม่น้ำเจ้าพระยา มีขึ้นในช่วง พ.ศ. 2408-2515 ก่อนที่จะรวมกับจังหวัดธนบุรี เป็นกรุงเทพมหานครในปัจจุบัน)เมื่อประเทศไทยเริ่มประกาศใช้แผนพัฒนาเศรษฐกิจแห่งชาติ และสนใจส่งเสริมภาคอุตสาหกรรมทำให้ทุ่งรังสิตซึ่งถูกปรับ เปลี่ยนให้เป็นเขตกิจกรรมปลูกข้าวขนาดใหญ่ เริ่มปรับเปลี่ยน ไปเป็นพื้นที่ของโรงงานอุตสาหกรรมและที่อยู่อาศัย การสร้าง นิคมอุตสาหกรรมวนนคร เมื่อปีพ.ศ.2515 สะท้อนให้เห็น ความเปลี่ยนแปลงอย่างสำคัญอีกครั้งของพื้นที่แห่งนี้ จาก “ทุ่ง” กลายมาเป็น “เมืองแห่งใหม่” (วนนคร)

ซึ่งนอกจากจะส่งผล อย่างสำคัญต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อม และภูมิทัศน์แล้ว ยังส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลง โครงสร้างของประชากรโดยรวม ในทุ่งรังสิตด้วย เมื่อโรงงานอุตสาหกรรมรับแรงงานหญิงเป็นหลัก คณะรัฐมนตรีโดยการสนับสนุนของ ดร.ป๋วย อึ๊งภากรณ์ (อดีตผู้ว่าการธนาคารแห่งประเทศไทย อดีตอธิการบดีมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ฯลฯ) ได้ริเริ่มจัดหาพื้นที่บริเวณทุ่งรังสิตให้กับมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ตั้งแต่ช่วงปี พ.ศ.2510 และการขยายการเรียนการสอนของ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์โดยให้นักศึกษาปีที่ 1 ของทุกคณะได้ เข้ามาเรียนที่ ศูนย์รังสิตเป็นครั้งแรกในปีพ.ศ.2529 [4]

ในขณะที่รังสิตคลองสิบสองยังไม่เหมาะจะสร้างศูนย์การค้าแห่งใหม่เพราะยังเป็น “ทุ่งนา”อยู่ การกำหนดความหมายของงิ้วโลกและการปฏิบัติของมนุษย์ต่างส่งผลต่อกันและกัน ความเปลี่ยนแปลงด้านใดหนึ่งย่อมมีผลต่ออีกด้านไปด้วย ตัวอย่างเช่น เมืองรังสิตเป็นทุ่งนา ชีวิตที่นั่นก็เกี่ยวข้องอยู่กับการทำนา ยังไม่มีวิสัยทัศน์ว่าจะเป็นศูนย์การค้า หรือรังสิตที่เป็นชุมทางระหว่างกรุงเทพฯ กับตอนบนของประเทศ

เมื่อมีมหาวิทยาลัยไปตั้งอยู่อีกแห่ง ความหมายของ “รังสิต” ในจินตภาพของผู้คนก็จะเปลี่ยนไปจากเดิม พฤติกรรมของชุมชนแถบนั้นและของผู้อื่นต่อรังสิตก็ดงเปลี่ยนไปอย่างรวดเร็วในเวลาไม่มากนัก [7]

จากคลองสู่การพัฒนาในรูปแบบเมืองสมัยใหม่ จากการเกิดของถนนรังสิต-นครนายก ซึ่งเป็นถนนที่แยกมาจากถนนพหลโยธิน เริ่มต้นจากถนนพหลโยธิน ที่บริเวณทางแยกต่างระดับรังสิตที่หลักกิโลเมตรที่ 32 ในท้องที่ตำบลประชาธิปัตย์ อำเภोधัญบุรี จังหวัดปทุมธานี ยาวไปทางอำเภอเมืองนครนายก รวมระยะทางทั้งหมด 74.811 กิโลเมตร

ในช่วงปี พ.ศ. 2528-2538 เป็นช่วงที่เริ่มมีโครงการสมัยใหม่เกิดขึ้นบนย่านนี้จำนวนมาก และเป็นจุดเริ่มต้นของการเปลี่ยนแปลงไปสู่ความเป็นเมืองสมัยใหม่ ซึ่งอาจเป็นผลจากการที่กลุ่มทุนเอกชนมองเห็นโอกาสความเจริญเติบโตของพื้นที่ย่านนี้ในอนาคต เพราะย่านนี้กำลังจะกลายเป็นเมืองการศึกษาขนาดย่อมจากการเกิดมหาวิทยาลัยหลายแห่งขึ้น ไม่ว่าจะเป็น มหาวิทยาลัยรังสิต มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ และมหาวิทยาลัยกรุงเทพ

กลุ่มทุนเอกชนได้เข้าไปจับจองพื้นที่พัฒนาโครงการเชิงพาณิชย์หลากหลายรูปแบบ เริ่มด้วยกลุ่มสวนสนุกดิสนีย์เวิลด์ สวนสนุกขนาดใหญ่ เปิดให้บริการในปี พ.ศ. 2536 บนกิโลเมตรที่ 7 (บริเวณคลองสาม) ฝั่งมุ่งหน้าไปนครนายก ต่อมาห้างสรรพสินค้าเมอริดีคิงส์ที่เดิมมีแต่สาขาในเมืองและใกล้เคียง ก็มาปักธงเปิดสาขารังสิตในปีเดียวกัน บนถนนพหลโยธิน (ปัจจุบันคือบีบีทาวเวอร์รังสิต)

ถัดจากนั้น ในปี พ.ศ. 2537 กลุ่มเชียรฯ ก็เปิดศูนย์การค้าเกี่ยวกับไอทีและอิเล็กทรอนิกส์ ตามด้วยกลุ่มตระกูลหวั่งหลีที่พัฒนาศูนย์การค้าขนาดใหญ่ที่สุดในประเทศไทย ภายใต้ชื่อฟิวเจอร์พาร์ค รังสิต ในปี พ.ศ. 2538 ซึ่งเป็นโครงการศูนย์การค้าที่ส่งผลกระทบกับย่านนี้มหาศาล กลายเป็นศูนย์กลางแหล่งช้อปปิ้งชั้นนำที่มีความทันสมัยของคนย่านรังสิต

จากการเกิดขึ้นของทั้งมหาวิทยาลัย สวนสนุก ห้างสรรพสินค้า และศูนย์การค้า ทำให้ย่านนี้กลายเป็นพื้นที่ชานเมืองที่มีความเจริญเติบโตเป็นอย่างมาก ดึงกลุ่มทุนใหม่ ๆ เข้าสู่พื้นที่อย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะตลาดบ้านจัดสรร ย่านรังสิตกลายเป็นย่านยอดนิยมของตลาดบ้านจัดสรร ทั้งทาวน์เฮาส์ บ้านหรู มาเปิดขายบนย่านนี้จำนวนมาก เจาะกลุ่มคนในพื้นที่ที่ขยายครอบครัว และคนกำลังซื้อสูงจากฝั่งกรุงเทพฯ ที่ต้องการที่อยู่อาศัยแบบบ้านเดี่ยว ใกล้เมือง

แม้ว่าในช่วงเกิดวิกฤติเศรษฐกิจปี พ.ศ. 2540 จะสร้างผลกระทบเป็นวงกว้าง ห้างสรรพสินค้าบางแห่งในย่านรังสิตปิดตัวลง แต่ส่วนใหญ่สามารถปรับตัวและเปิดให้ดำเนินการต่อได้ เพราะความเป็นชุมชนอยู่อาศัยขนาดใหญ่ และความเป็นย่านมหาวิทยาลัยที่ค่อย ๆ เติบโต ทำให้เกิดความต้องการที่อยู่อาศัยใกล้มหาวิทยาลัย ตลาดหอพัก อพาร์ทเมนต์ย่านนี้ขยายตัวมาก และมีอัตราค่าเช่าค่อนข้างสูง เพราะเน้นความปลอดภัยในการอยู่อาศัยของนักศึกษา อีกทั้งการขยายตัวของชุมชนย่านนี้ยังส่งผลให้พื้นที่รอบศูนย์การค้าและสวนสนุกดรีมเวิลด์ เป็นโซนที่ไพล่ที่สุดของย่านนี้ด้วย

หลังจากนั้นเป็นต้นมา พื้นที่ของอดีตจังหวัดธัญบุรี ได้เปลี่ยนแปลงจากการเป็นแหล่งผลิตข้าวสู่เมืองหลวง ไปเป็นชานเมืองที่รองรับโรงงานอุตสาหกรรมและบ้านจัดสรร ด้วยบริเวณนี้สะดวกกับการเดินทางเข้ากรุงเทพมหานครมากกว่าปทุมธานี ราชการส่วนกลาง จึงแยกมาตั้งหน่วยที่นี้มากกว่า อาทิ พิพิธภัณฑ์, สถานสงเคราะห์ หรือมหาวิทยาลัย แม้ว่าชาวธัญบุรีจะมีรายได้จากการขายหรือเช่าที่นาเดิม แต่เอกลักษณ์ของเมืองข้าวเดิมก็หายไป สู่ส่วนหนึ่งของปทุมธานี ผลกระทบของการพัฒนาเมืองบดบ่นเส้นทางรถยนต์

นวัตกรรมแผนที่ต่อมโนบุรี ในการพัฒนาต่อการเปลี่ยนแปลงของเมือง

“มโนบุรี” เป็นชื่อที่ตั้งใหม่ในสมัยรัชกาลที่ ๕ พ.ศ. ๒๔๔๕ แต่เดิมเป็นท้องนากว้างใหญ่ กินเนื้อที่ตั้งแต่ จ.ธัญบุรี (ในปัจจุบันคือ อ.ธัญบุรี) จ.มโนบุรี (ในปัจจุบันคือ เขตมโนบุรี ในกรุงเทพมหานคร) ไปจนถึง จ.นครนายก ชาวเมืองละแวกใกล้เคียงรู้จักพื้นที่บริเวณนี้ว่า “ทุ่งแสนแสน” และ “ทุ่งหลวง”

เมืองใหม่ตั้งขึ้นที่ทุ่งแสนแสน ที่น่าจะหมายถึงท้องทุ่งริมคลองแสนแสน คลองที่ขุดขึ้นในปี พ.ศ.2380 ในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว เพื่อใช้ในการสัญจรทางน้ำ เนื่องจากความยาวของคลองชาวบ้านจึงเรียกกันว่า คลองแสนแสนบ้าง

ต่อมามีมณฑลเทศาภิบาล คือ ระบบแบ่งเขตการปกครองส่วนภูมิภาคในรัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว เป็นการเลียนแบบการปกครองของอังกฤษในพม่าและมาเลเซีย เริ่มขึ้นในปี พ.ศ. 2440 โดยพระราชดำริของสมเด็จพระยาดำรงราชานุภาพ โดยมณฑล → เมือง (จังหวัด) → อำเภอ → ตำบล → บ้าน (หมู่บ้าน)

โดยกำเนิดเมืองปลา มีคำว่ามโนบุรีแปลว่า “เมืองปลา” เป็นนามที่พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (ร.5) พระราชทานให้กับเมืองใหม่ที่ตั้งขึ้นในปี พ.ศ. 2445 โดยรวมอำเภอคลองสามวา อำเภอแสนแสน อำเภอนองจอก และอำเภอเจียรดับ (ปัจจุบันอยู่ในเขตหนองจอก) เข้าไว้ในเขตการปกครองของเมือง เหตุที่ใช้ชื่อว่าเมืองปลาเนื่องจากตำบลแสนแสนเป็นบริเวณที่มีบ่อปลา มาก และเพื่อให้สอดคล้องกับชื่อเมืองธัญบุรีที่แปลว่า “เมืองข้าว”

ซึ่งเขตมณฑลบุรีในอดีตเป็นท้องที่หนึ่งของ อำเภอดลองสามวา ซึ่งเป็นอำเภอหนึ่งทางทิศตะวันออกของมณฑลกรุงเทพ ต่อมาในปี พ.ศ. 2445 พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวโปรดเกล้าฯ ให้รวมท้องที่อำเภอดลองสามวากับอำเภอข้างเคียงอีก 3 อำเภอตั้งขึ้นเป็นเมืองใหม่และพระราชทานนามว่า “เมืองมณฑลบุรี”อำเภอดลองสามวา จึงเปลี่ยนชื่อเป็น อำเภอเมือง เนื่องจากเป็นที่ตั้งของเมือง (จังหวัด) แห่งนี้

ต่อมาในปี พ.ศ. 2474 จังหวัดมณฑลบุรีถูกยุบรวมเข้ากับจังหวัดพระนคร เพื่อประหยัดงบประมาณราชการเนื่องจากปัญหาเศรษฐกิจตกต่ำหลังสงครามโลกครั้งที่ 1 อำเภอที่เป็นที่ตั้งของจังหวัดมณฑลบุรีเดิม จึงมีชื่อเรียกว่า อำเภอเมืองมณฑลบุรี

ภาพที่ 6: เส้นทางเสด็จอินโดจีนของฝรั่งเศสของพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 7 และสมเด็จพระนางเจ้ารำไพพรรณี พระราชินี 6 เมษายน-8 พฤษภาคม พ.ศ.2473 (ค.ศ.1930)

เมื่อปรีดี ร่วมเปลี่ยนระบอบเก่าสู่ระบอบประชาธิปไตย มีภาพของปรีดี ที่มณฑลบุรี(เมืองปลา อดีตมณฑลบุรีเป็นอีกจังหวัดแยกจากกรุงเทพฯ) กับ พ.อ.พระยาพลพลพยุหเสนา พิธีทำนาที่มณฑลบุรี กรุงเทพฯ [8]

จากนั้นกระทรวงมหาดไทยได้ตั้งสุขาภิบาลมณฑลบุรีขึ้นในปี พ.ศ. 2498 ภาพสะท้อนการพัฒนาปฏิรูปการปกครองสืบทอดมรดกไม่ต่อเนื่องกลายเป็นเขตมณฑลบุรี ซึ่งดูภาพแผนที่ ทำหน้าที่บันทึกความทรงจำของผู้คน สถานที่หนึ่ง ในการเปลี่ยนแปลงจากจังหวัดหรือเมืองมณฑลบุรีหายไป กลายเป็นส่วนหนึ่งของกรุงเทพฯ และเมืองบงกชัญจรเส้นทางถนนสมัยใหม่สำหรับรถยนต์

นวัตกรรมแผนที่กระดาษต่อการเดินทางสมัยใหม่ทางบก

เมื่อการพัฒนาบ้านเมือง จังหวัด ก็เริ่มเปลี่ยนไป ยกตัวอย่างถนนเจริญกรุง เป็นถนนแห่งแรกของสยาม โดยเปรียบเทียบกับ ถนนตรง (หรือถนนพระรามที่ 4 ในปัจจุบัน) เมื่อสร้างถนนเจริญกรุงเสร็จใหม่ ๆ นั้น ยังไม่ได้พระราชทานนาม จึงเรียกกันทั่วไปว่า ถนนใหม่ และชาวยุโรปเรียกว่า นิวโรด (New Road) ชาวจีนเรียกตามสำเนียงแต้จิ๋วว่า ซิงพะโล้ว แปลว่าถนนตัดใหม่ ต่อมา พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวจึงโปรดเกล้าฯ พระราชทานนามถนนว่า “ถนนเจริญกรุง” ซึ่งมีความหมายถึงความเจริญรุ่งเรืองของบ้านเมือง เช่นเดียวกับชื่อถนนบำรุงเมืองและถนนเฟื่องนคร ที่โปรดเกล้าฯ ให้สร้างขึ้นในคราวเดียวกัน

การดำรงชีวิตแบบอยู่บนบกที่กรุงเทพฯ เริ่มแสดงร่องรอยในพ.ศ.2400 เมื่อมีการสร้างถนนขึ้นมาเป็นครั้งแรก ตามมาด้วยรถรางใน พ.ศ.2430 และรถไฟใน พ.ศ.2443 เมื่อวัฒนธรรม

ฝรั่งเศสเป็นวัฒนธรรมของคนที่อยู่บนบก ความขัดแย้งระหว่างวิถีการดำรงชีวิตแบบชาวน้ำและชาวบกก็เกิดขึ้น มีชาวฝรั่งเศสคนหนึ่งได้เดินทางมากรุงเทพฯ ในสมัยรัชกาลที่ 5 และได้บรรยายสิ่งที่เขาได้เห็นในหนังสือว่าคนไทย

“...ไม่มีเวลาพอที่จะปรับตัวเองให้เข้ากับการปฏิรูปบ้านเมืองซึ่งกำลังมีขึ้นอยู่ทุกขณะไม่ว่าในส่วนราชการหรือในชีวิตประจำวันของประชาชน ความเชื่อถือและประเพณีอันล้ำสมัยกำลังต้องสลายตัวอยู่แทบทุกวัน การเปลี่ยนแปลงสภาพของถนนหนทางอันประกอบด้วยรางรถไฟฟ้ายาวที่แล่นไปมาระหว่างวัดวาอารามและข้าง ซึ่งผู้คนนับถือ ตลอดจนความซุกซนวุ่นวายระหว่างรถจักรยาน ซึ่งวิ่งชนเสื่อของที่ผู้คนห้ามเจ้านาย ทำให้เห็นชัดว่าการสัญจรสมัยใหม่ขัดแย้งกันอย่างมากกับสิ่งที่คนพื้นเมืองเคยชิน”

เราต้องเข้าใจว่าข้อความนี้เขียนในสมัยที่ฝรั่งเศสก้าวร้าวรุกรานไทยถึงกับส่งเรือรบเข้ามาปิดแม่น้ำ แต่เป็นข้อความในเชิงมานุษยวิทยาที่น่าสนใจมาก เขากล่าวต่อไปว่ากรุงเทพฯ ประกอบด้วยสองเมืองที่ซ้อนกันอยู่ คือเมืองน้ำและเมืองบกทั้งสองเมืองอยู่ด้วยกันอย่างขัด ๆ และต่างทำหน้าที่ซ้ำซ้อนกันเพียงแต่วิธีไม่ตรงกัน ยิ่งกาลเวลาผ่านไปก็ยิ่งจะเห็นความขัดแย้งดังกล่าวอีกไม่ช้า เมืองบกจะต้องชนะเมืองน้ำ และเมื่อนั้นนักภูมิศาสตร์ที่ชอบให้สมญานามแปลก ๆ แก่กรุงเทพฯ เห็นจะต้องเลิกใช้คำว่าเวนิสตะวันออกเสียที [9]

ต่อมาถนนราชดำเนินสมัย ร.5 เป็นถนนที่พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวโปรดเกล้าฯ ให้สร้างขึ้นในปี พ.ศ. 2442 เพื่อทรงใช้ในการเสด็จพระราชดำเนินระหว่างพระบรมมหาราชวังกับพระราชวังดุสิต เพื่อความสง่างามของบ้านเมืองและเพื่อให้ประชาชนได้เดินเที่ยวพักผ่อน จึงมีพระราชประสงค์ให้สร้างถนนราชดำเนินให้กว้างที่สุด แต่ทรงให้สองฟากถนนเป็นที่ตั้งของวังและสถานที่ราชการใหญ่ ๆ มิให้สร้างตึกแถวหรือร้านเล็ก ๆ ซึ่งจะทำให้กลายเป็นย่านการค้า โดยในชั้นแรกนั้นทรงมีพระราชดำริว่า เมื่อสร้างถนนที่ตำบลบ้านพานถมจะต้องรื้อป้อมหักกำลังดัสกร น่าจะรักษาชื่อป้อมไว้ใช้เป็นชื่อถนน แต่จะเรียกว่าถนนหักกำลังดัสกร “ก็ดูแปลกไม่ได้ความกันกับถนน แต่หักเอาไว้ตรองทีหนึ่ง ควรจะต้องตั้งชื่อให้ทันก่อนตัดถนน”

สาเหตุของการตัดถนนเนื่องจากมีพระราชดำริว่า ท้องที่ตำบลบ้านพานถมถึงท้องที่ตำบลป้อมหักกำลังดัสกรเป็นที่เรือกลสวนเปลี่ยวอยู่ระหว่างถนนพยุหยาตรา (ปัจจุบันคือถนนนครสวรรค์) กับถนนสามเสน ยังไม่เป็นที่สมบูรณ์ทันเสมอท้องที่ตำบลอื่น เพราะยังไม่มีถนนหลวงที่จะทำให้ประชาชนทำการค้าขายสะดวกขึ้น พระราชทานนามว่า “ถนนราชดำเนิน” เช่นเดียวกับถนนควีนส์วอล์ก (Queen's walk) ในกรีนปาร์ก (Green Park) ที่กรุงลอนดอน ประเทศอังกฤษ เป็นต้น

เนื่องจากนั้นการพัฒนาถนน มีต่อมากรมคลองหลวงสร้างถนน ที่ยกตัวอย่างของถนนในกรุงเทพฯ เพราะว่าเรารู้ว่าพัฒนาการเมืองมีบุรี ต่อมาถูกรวมเข้ากับกรุงเทพฯ กลายเป็นเขตมีบุรี ซึ่งผู้เขียนยกตัวอย่างถนนพหลโยธิน เป็นสายสำคัญ ไปสู่ปทุมธานี จากหลักกิโลเมตรที่ 0 ของถนนพหลโยธินเริ่มต้นการนับจากอนุสาวรีย์ประชาธิปไตย ถนนราชดำเนินกลาง เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร

จากทางรถยนต์ : ถนนเส้นหลักของย่านนี้ คือ ถนนพหลโยธิน ซึ่งจะวิ่งผ่านฟิวเจอร์พาร์ครังสิตไปทางมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ แล้วยาวออกนอกเมืองไป จากถนนเส้นนี้จะมีถนนสายสำคัญมาเชื่อมต่ออีกหลายสาย ได้แก่ ถนนรังสิต-นครนายก ถนนรังสิต-ปทุมธานี และถนนคลองหลวงหรือถนนรังสิต-นครนายก ไปัญบุรีด้วย

แน่นอนว่า บทบาทของแผนที่บนกระดาษ เป็นปัจจัย ทำให้เกิดการเห็นภาพของผังเมือง และเส้นทางการสัญจรทางบก กำลังเปลี่ยนแปลงภายในกรอบแผนที่ของรัชชาติ สู่แผนที่เส้นทางใน

ท้องถิ่นของการเดินทางสัญจรของการจราจรเลนขวาตามระบบการจราจรแบบอังกฤษของเส้นทาง
ยานยนต์สมัยใหม่ ที่มีพวงมาลัยด้านขวาของผู้คน

ดังนั้น ผู้เขียนยกตัวอย่างตัวชี้วัดของการเปลี่ยนแปลงของการเดินทางจากทางเรือ สู่ทาง
รถไฟ และเส้นทางถนน เป็นความเข้าใจวิถีชีวิตประจำวันบนเส้นทางถนนของผู้คนมากขึ้น คือการ
เปลี่ยนแปลงของการสัญจรจากทางน้ำ มาเป็นสัญจรทางบก ยกตัวอย่างก๊วยเตี๋ยวเรือ ที่เคยขาย
ตามการสัญจรทางเรือมาเป็นสัญจรทางถนน ซึ่งถนนอย่างถนนพหลโยธิน จากภาพแผนที่ทางบก
เป็นแนวทางการวิเคราะห์ความเป็นมาของการเปลี่ยนแปลงของเส้นทางสู่การเชื่อมโยงของแผนที่
กระดาศสู่นวัตกรรมแผนที่ดิจิทัล

นวัตกรรมแผนที่กระดาศสู่นวัตกรรมแผนที่ดิจิทัลกับการเดินทางสมัยใหม่

หากจะกล่าวถึง นวัตกรรมแผนที่กระดาศสู่นวัตกรรมแผนที่ดิจิทัลกับการเดินทาง
สมัยใหม่ ผ่านถนนโดยรถยนต์สู่การท่องเที่ยวเป็นผลประโยชน์ของชาติ กรณีศึกษาเมืองข้าว-เมือง
ปลา (รังสิต-ธัญบุรี-มีนบุรี) คงต้องพิจารณาบริบทความเปลี่ยนแปลงเป็นเมืองบก เส้นทางรถยนต์
ได้มีความสำคัญแทนเส้นทางน้ำของคลองแสนแสบของมีนบุรีเป็นเมืองปลา ในกรุงเทพฯ และ
ปทุมธานี ที่มีเมืองข้าว คือ ธัญบุรี เป็นส่วนหนึ่งของรังสิตที่เป็นชุมทางระหว่างกรุงเทพฯ กับ
ตอนบนของประเทศ เป็นการเปรียบเทียบให้เห็นถึงจินตภาพของเมืองเปลี่ยนผ่านเมืองทางน้ำสู่เมือง
บกเส้นทางรถยนต์

โดยผู้เขียนยกตัวอย่างการเดินทางจากกรุงเทพฯ ถนนพหลโยธิน ถนนทางหลวงหมายเลข
1 จากคลองสู่การพัฒนาในรูปแบบเมืองสมัยใหม่ จากการเกิดของถนนรังสิต-นครนายก ซึ่งเป็น
ถนนที่แยกมาจากถนนพหลโยธิน(ปรีดี พนมยงค์ กับ พ.อ.พระยาพหลพลพยุหเสนา พิธีทำนามีน
บุรี) เริ่มต้นจากถนนพหลโยธิน ที่บริเวณทางแยกต่างระดับรังสิตที่หลักกิโลเมตรที่ 32 ในท้องที่
ตำบลประชาธิปัตย์ อำเภอธัญบุรี จังหวัดปทุมธานี เป็นต้น

ส่วนทางเลือกการเดินทางเริ่มต้นจากถนนสุวินทวงศ์ในแขวงมีนบุรี เขตมีนบุรี ไปตัดกับ
ถนนประชาร่วมใจ เข้าสู่ท้องที่แขวงทรายกองดิน เขตคลองสามวา ตัดกับถนนเข้าวัดสุขใจบริเวณ
แยกถนนนิมิตใหม่ (ถนนวัดสุขใจ) และถนนหทัยมิตร (ถนนเชื่อมถนนนิมิตใหม่กับถนนหทัยราษฎร์)
ข้ามคลองสองเข้าสู่แขวงสามวาตะวันออก ข้ามคลองสาม เมื่อเลยซอยกาเข็ม

จึงได้ไปทางทิศตะวันออกเฉียงเหนือ ข้ามคลองสี่ จากนั้นตัดกับถนนราษฎร์นิมิต (ถนน
นิมิตใหม่ - หทัยราษฎร์) ซอยนิมิตใหม่ 64 และถนนโมตรียิต เมื่อเลยปากซอยนิมิตใหม่ 66จึงเข้าสู่
พื้นที่ตำบลลำลูกกา อำเภอลำลูกกา จังหวัดปทุมธานี เป็นต้น

แสดงแผนที่ เขตมีนบุรี

ถนนนิมิตใหม่

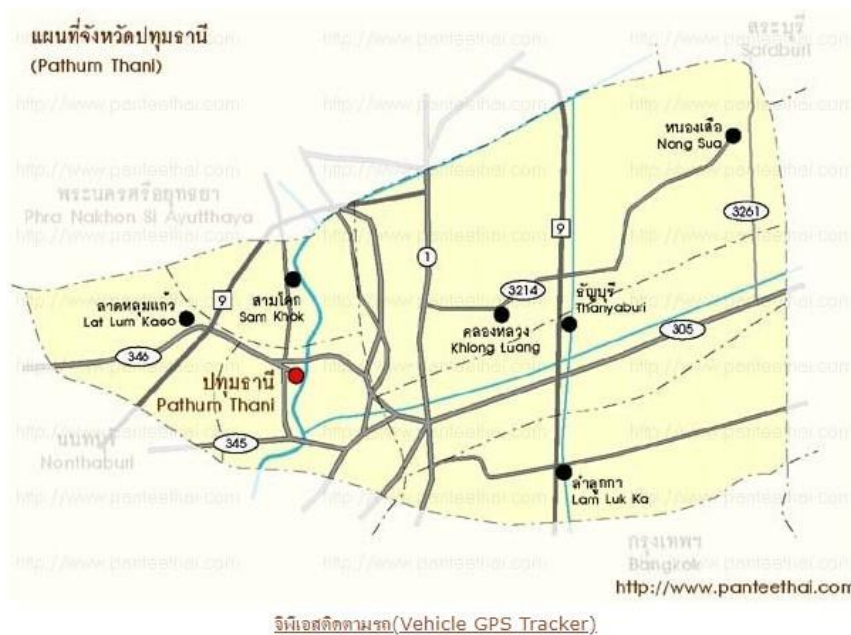

ภาพที่ 7: ถนนนิมิตใหม่ เขตมีนบุรี กรุงเทพฯ

เนื่องจาก นวัตกรรมแผนที่ เป็นรัฐชาติ ซึ่งแผนที่เป็นนวัตกรรม สะท้อนให้เห็นท้องถิ่น และ ราษฎร์-มีนบุรี ในสมัยร.5 ต่อมาการเปลี่ยนแปลงนวัตกรรมแผนที่ จากความเป็นรัฐชาติ สู่เส้นทาง ถนน รถยนต์ถนนพหลโยธิน แนวทางรับรู้สร้างแผนที่ดิจิทัล นำทางพาเราไปแหล่งท่องเที่ยวในมีนบุรี

ซึ่งเขตมีนบุรี มีวัดอยู่ทั้งหมด ๖ วัด และเขตมีนบุรี มีมัสยิดจำนวน ๑๖ แห่ง เฉพาะเขตมีนบุรี ของกรุงเทพฯ และเราไปเที่ยววัดในราษฎร์ หรือรังสิต ที่มีวัดเจติยทอง วัดเจติยทอย วัดพระธรรมกาย ปทุมธานีโดยเราจะไปเที่ยวถนนปรีดี พนมยงค์ เป็นชื่อกถนนสายหนึ่งภายในมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ศูนย์รังสิต ก็ได้เป็นส่วนหนึ่งในจังหวัดปทุมธานี คือ เราไปไหว้พระ และ ขับรถเที่ยวใกล้กรุงเทพฯ แน่นอน ความสะดวกสบายของการเดินทางโดยรถยนต์ ผลกระทบของความรุนแรงถึงรากถึงโคน [10] ซึ่งการเติบโตของยานพาหนะ (The vehicle of growth) อันเป็นอุตสาหกรรมยานยนต์จากการทำลายอย่างสร้างสรรค์ (Creative Destruction)

จีพีเอสติดตามรถ (Vehicle GPS Tracker)

ภาพที่ 8: แผนที่ปทุมธานี

รูปแบบการปฏิบัติของนวัตกรรมถูกรองรับโดยการผลักดันของเทคโนโลยี [10] ซึ่งผู้เขียนเสนอการเปรียบเทียบ Technology push เป็นการผลักดันโดยฝั่งคนเทคนิค นักพัฒนา หรือโปรแกรมเมอร์ ที่อาจเริ่มต้นโดยความบังเอิญหรือความตั้งใจจากงานวิจัยในห้องแล็บเล็กๆ ศึกษาและพัฒนา จนกระทั่งกลายเป็นแอปพลิเคชันชั้นยอด หรือเว็บไซต์ชั้นนำในท้องตลาด ในขณะเดียวกันก็มีอีกแรงตรงกันข้ามเรียกว่า Demand pull หรือแรงดึง เป็นความต้องการของผู้บริโภคที่อยากได้อะไรสักอย่างมาตอบสนอง ความสะดวกสบายในชีวิตประจำวัน ความรวดเร็วในการประกอบธุรกิจ

เมื่อทราบความปรารถนาดังกล่าวแน่ชัด นักพัฒนาจึงนำไปออกแบบมาเป็นแอปพลิเคชันอย่างที่คน [11] ตามแรงดึงของตลาดแอปพลิเคชันต่างๆ ที่ออกสู่สายตาเราในปัจจุบันมีความซับซ้อนเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ ซึ่งนั่นก็มาจากแรงผลักดัน 2 ด้านที่แตกต่างกัน คือ Technology push และ Demand pull แล้วข้อเสนอของผู้เขียนให้เห็นภาพการออกแบบแผนที่ดิจิทัลสำหรับท้องที่เกี่ยวกับรถยนต์

การขับรถเพื่อท้องที่เกี่ยวกับการแนะนำเส้นทางท้องที่พร้อมสถานที่ที่น่าสนใจต่างๆ เช่น ร้านอาหาร ที่พัก จุดชมวิว แหล่งท่องเที่ยว เป็นต้น และนักเดินทางก็มักจะพกอุปกรณ์ GPS ในรูปแบบ Smart Phone ซึ่ง Google Map แทนการพกพาแผนที่กระดาษอย่างในอดีต โดยการสร้างแอปฯ เพื่อนำทางของไทยเองไม่ใช่แค่การผูกขาดของกูเกิ้ลแมพอย่างเดียว(ในยุคที่มี “นวัตกรรมแผนที่ยุค 4.0” เพื่อการพัฒนาแหล่งน้ำที่ยั่งยืน เป็นต้น)

บทสรุป

นวัตกรรมแผนที่ เป็นการพัฒนาต่อยอดรับรู้ได้ทางประวัติศาสตร์ ผ่านยุคปฏิวัติอุตสาหกรรม การแพร่กระจายของระบบทุนนิยม ทุนนิยมการพิมพ์ [12] และการพิมพ์แผนที่บนกระดาษ ผลกระทบ Disruptive Moments ในกำเนิดสยามจากแผนที่ [13] เปลี่ยนผ่านจากแผนที่โบราณสมัยกรุงศรีอยุธยา และสมัยกรุงธนบุรีถึงพระเจ้ากรุงธนบุรีถึง Disruptive Technology มีแผนที่ในโทรศัพท์มือถือ สำหรับยุคปัจจุบันให้ถ่ายภาพผ่านโทรศัพท์มือถือไว้ด้วย

ดังนั้น เราเรียนรู้อดีตผ่านนวัตกรรมแผนที่ ชลประทาน ทำให้พัฒนาทุ่งรังสิต เมืองข้าว และเมืองปลาและการพัฒนาทุ่งรังสิต ทุ่งนาข้าว มีการชลประทานในน้ำมีปลา ในนามีข้าว สู่ยุค นวัตกรรมใหม่จากหลักฐานและข้อมูลข้อเท็จจริงทางศิลปะ แผนที่ และประวัติศาสตร์

ครั้นแล้ว ผู้เขียนยกตัวอย่างนวัตกรรมประเภทนี้ขัดขวาง (Disrupts) และทำลาย เป็นการ เปลี่ยนแปลงเทคโนโลยีของกระบวนการผลิตในลักษณะที่กำหนดความต้องการ ซึ่งเป็นทรัพยากรที่มี อยู่ ทักษะและความรู้ตอบสนองไม่ดีเลย ผลที่ตามมาคือการลดคุณค่าของความสามารถที่มีอยู่และใน กรณีที่รุนแรงคือทำให้มันล้าสมัย [10]

เมื่อเทคโนโลยีทางนวัตกรรมถูกประดิษฐ์ขึ้นเป็นยานพาหนะอันล้าสมัยได้ ซึ่งผู้เขียน ยกตัวอย่างเปรียบเทียบแผนที่บนกระดาษ ก็ได้เปลี่ยนผ่านสู่แผนที่ดิจิทัลจาก Technology Push เป็น การผลักดันโดยฝั่งคนเทคนิค นักพัฒนา หรือโปรแกรมเมอร์ ไม่ใช่ผู้เก็ลแมพเท่านั้น โดยผู้เขียน เปรียบเทียบกำเนิดแผนที่ของสยาม เป็นชาติสมัยใหม่ได้สะท้อนถึงการเปลี่ยนผัน ดังกล่าวมาสู่พื้นที่ ทางกายภาพ ซึ่งผู้เขียนยกตัวอย่างการกำเนิดสยามจากแผนที่ ก็มาจากการเปลี่ยนผัน (Disrupts) ใน การเมือง เศรษฐกิจ และสังคมของสยาม สู่ประเทศไทย ในโลกาภิวัตน์

โดยเทคโนโลยียกตัวอย่างระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ (แผนที่ GIS) ระบบนำทางรถยนต์ (GPS Navigation) ระบบติดตามรถยนต์ (GPS Tracking) ระบบบริการแผนที่ออนไลน์ (Map Service) หรือการพัฒนาาระบบติดตามรถยนต์แบบเรียลไทม์ด้วยดาวเทียมจีพีเอส (GPS) ด้วย

ซึ่งผู้เขียนได้แนวคิดสู่แผนที่เกี่ยวกับเส้นทางรถยนต์เพื่อบอกถึงการเปลี่ยนแปลงทาง นวัตกรรมเชื่อมโยงถนนกับรถยนต์ ต่อมาเรามาสู่ยุคเปลี่ยนผันมาบนนวัตกรรมโทรศัพท์มือถือผลิต แล้วเราไม่ต้องกางแผนที่กระดาษแบบเดิม โดยการเดินทางด้วยรถยนต์ อาศัยแผนที่จีพีเอสของ โทรศัพท์มือถือ ในยุคอินเทอร์เน็ตเป็นทุกสิ่ง (Internet of Things) เชื่อมต่อเมืองอัจฉริยะ (Smart Cities) ในอนาคต ที่วางแผนเป็นระบบได้

อย่างไรก็ดี เราขับรถทันสมัยมีนวัตกรรมระบบแผนที่นำทางในรถยนต์ (Car Navigator) ผ่านการพัฒนาจากแผนที่ยุคกระดาษ สู่แผนที่ยุคดิจิทัล โดยเปรียบเทียบกระดาษ กับดิจิทัล ใน ความรู้จากแผนที่ของเมือง เมื่อเราต้องการใช้นวัตกรรมแผนที่นำทางสู่จินตภาพแผนที่ทุ่งรังสิต ัญบุรี (เมืองข้าว) มีนบุรี (เมืองปลา) ซึ่งเราสร้างนวัตกรรมแผนที่ (Innovation Map) ก็ได้ถูก ออกแบบเพื่อนำทางวิวัฒนาการของเมืองได้ สะท้อนนวัตกรรมของแผนที่เพื่อสร้างรายได้ เป็นผลประโยชน์ของชาติ

References

- [1] Akkaphon Satum, "Effects of Development and Globalization on Natural Resources in the Upper Mekong: The Disappearance of Fish," Master thesis Graduate School, Chiang Mai University, 2005
- [2] Thai Encyclopedia Project for Youth, *History of Map Making of Thailand*, Volume 12, Issue 10, 2021 Maps. [Online]. Available: <https://www.saranukromthai.or.th/sub/book/book.php?book=12&chap=10&page=t12-10-infodetail02.html>. [Accessed May.08,2021]
- [3] "King Rama V granted permission to dig "Rangsit Canal" in Thung Luang above Bangkok with herd of elephants and wild fever ," *Silpa-Mag.Com*, 2019 [Online]. Available: https://www.silpa-mag.com/history/article_28515. [Accessed May.08,2021]
- [4] Thammasat Memorial Museum, "Biography of Thung Rangsit: from Saman, rice field, factory girl, to

students and muzzle,” [Online]. Available: <https://museum.socanth.tu.ac.th/knowledge/past-exhibition>. [Accessed May.08,2021]

[5] Soontree Asawai ,“The development of irrigation systems in Thailand from 1888 to1950,”Master of Arts Thesis, Faculty of Arts, Chulalongkorn University,1978

[6] Chanwit Kasetsiri ,*Map Collection: History-Geography-Politics with colonialism in ASEAN Southeast Asia*. Bangkok:Social Sciences and Humanities Textbook Project Foundation,2012

[7] Thongchai Winichakul ,*History of Identity Creation: Collection of articles on socio-political in honor of Professor Sanae Jamrik on the occasion of his 60th birthday*. Bangkok: Thammasat Printing House,1987

[8] Santisuk Sophonsiri,Pridi Banomyong and the creation of Thai wisdom.Bangkok:foundation Children ,1999

[9] Sumet Chumsai Na Ayudhya,*Water: The Birthplace of Thai Culture*. Bangkok: Thai Watthana Panich,2016

[10] William J. Abernathy and Kim B. Clark,Innovation: Mapping the winds of creative destruction.*Research Policy*, 1985, vol. 14, issue 1, pp.3-22,1985.

[11] Wilas Chamlerwat, “Which one is better, Technology Push or Demand Pull? ,”2011 ([Online]. Available: <https://www.gotoknow.org/posts/248457>. [Accessed May.08,2021]

[12] Benedict Anderson ,*The Imaginary Community : A Reflection on the Origin and Spread of Nationalism*.Bangkok:Social Sciences and Humanities Textbook Project Foundation,2009

[13]Thongchai Winichakul, Puangthong Phawakaraphan, Aida Arunwong, and Ponglert Pongwanan,*The Origin of Siam from Maps: The History of the Nation’s Landscape*. Bangkok: Torch Publishing Project with Read Publishers,2013

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาทดสอบ (Peer Review Vol.1 No.3 2021)

Professor . Dr. Valentin Yakushik

National University of Life and Environmental
Sciences of Ukraine (Ukraine)

Associate. Prof.Dr Yulian Braychevskyy

Taras Shevchenko National University of Kyiv,
Ukraine(Kyiv, Ukraine)

Assist .Prof.Dr. Ivan Savchuk

The National Defence University of Ukraine
named after Ivan Cherniakhovskyi (Kyiv, Ukraine)

รองศาสตราจารย์ ดร.ชินศักดิ์ สุวรรณอัจฉริย

มหาวิทยาลัยทักษิณ

พ.ด.หญิง ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.องค์อร ประจันเขตต์

วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก

ดร.จักรกฤษณ์ สิริริน

วารสารวิชาการผลประโยชน์แห่งชาติ

ดร.สุกัญญา สุदारรัตน์

มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์

ดร.อาสา คำภา

สถาบันไทยคดีศึกษา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

ดร.ชัยพงษ์ สำเนียง

คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร

บทความทุกเรื่องที่ตีพิมพ์เผยแพร่ได้ผ่านการพิจารณาทางวิชาการโดยผู้ทรงคุณวุฒิใน
สาขาวิชา (Peer review) ในรูปแบบไม่มีชื่อผู้เขียน (Double-blind peer review) อย่างน้อย 2
ท่าน

บทความที่ตีพิมพ์เป็นข้อค้นพบ ข้อคิดเห็นและความรับผิดชอบของผู้เขียนเจ้าของผลงาน
และผู้เขียนเจ้าของผลงาน ต้องรับผิดชอบต่อผลที่อาจเกิดขึ้นจากบทความและงานวิจัยนั้น
ต้นฉบับที่ตีพิมพ์ได้ผ่านการตรวจสอบคำพิมพ์และเครื่องหมายต่าง ๆ โดยผู้เขียนเจ้าของ
บทความก่อนการรวมเล่ม

